

D/I-25.

self.

A MISKOLCZI ÁGOSTAI HITV. EVANG. ANYAEGYHÁZ ÉVKÖNYVE

AZ 1882-ik ÉVRE.

TIZENHATODIK ÉVFOLYAM.

A HELYBELI „MÁDAY-ALAP” JAVÁRA.

I.

Az anyaegyházban és leánygyülekezeteiben

1881. januártól december 31-ig.

			összesen	több	kevesebb
1. Az Ur sz. vacsorájával élt	293 fi	440 nő	748	—	130.
2. Kereszteltetett: Miskolcziól	37 »	28 »			
Diós-Győrből	8 »	10 »			
D.-Gyárból	4 »	3 »			
Csabáról	2 »	— »			
Mocsolyásról	— »	1 »			
Görömbölyről	— »	1 »			
Perecesről	1 »	— »			
Pálinkásról	— »	1 »	96	26	
3. Confirmáltatott	13 »	15 »	28	6	
4. Hirdettetett 11 tiszta 11 ref.	13 kath.	vegyes	35 pár	5	
Eskettetett 10 » 3 »	6 »	»	19 »	2	
Elbocsáttatott 1 » 8 »	7 »	»	16 »	3	

A hirdettek közt volt 18 helybeli, 9 d.-győri, 7 d.-gyári, és 1 m.-kövesdi illetőségű. Elbocsáttatott pedig 7 pár helybe. 5 pár D.-Györbe és egy-egy pár Breznóra, Debreczenbe, Szomolnokra és Czeg édre.

5. Eltemettetett Miskolczon	39 fi	36 nő			
D.-Györben	11 »	10 »			
D.-Gyárban	4 »	5 »			
Mocsolyáson	1 »	— »			
Kompolton	— »	1 »			
Pálinkáson	— »	2 »	109	24.	

A Miskolczon eltemettek közt volt 14 idegen, helybeli tehát csupán 61. E szerint 4-gyel több született mint elhalt. Halál által felbontatott 23 házasság, megkötött pedig 35 pár. Szaporodott e szerint az egyház 12 házas párral.

6. Áttértek: 1 feleség ref.-nak és 1 férj kath.-nak; D.-Györött 1 leány ref.-nak. Hozzánk tért 1 kath. házaspár helyben és 1 feleség D.-Györött.

7. Tanköteles gyermek volt 86 fi 96 nő 16—12 év közt
 Ezek közül iskolába járt 72 » 79 » » » »
 » » nem járt 14 » 17 » » » »
 Elemi iskoláinkba járt: 133 ev., 22 ref., 18 r. k., 3 g. h., 7 izr. összesen 183 gyermek.
 Ezek között volt 31 tandíjmentes.

8. Az egyház népessége 2834 lélek. Még pedig: Miskolczon 1857, D.-Győrött 342, Egerben 149, D.-Gyárban 142, Mező-Kövesden 26, Csabán 24, Emődön 24, Csáthon 21, Keresztesen 20, F.-Győr 14, Ónod 14, Görömböly 12, Bükk 12, Nyárad 11, Darótz 11, Sály 11, T.-Tarján 9, Mályi 8, Sz.-Besenyő 8, Kompolt 8, Füzes-Abony 8, K.-Győr 7, S.-Szöged 6, S.-Petri 6, s ezeken kívül Felső-Hámorban, Ó-Hután, Uj-Hután, Ládházán, Kis-Tokajban, Szirmán, Nyéken, H.-Szalontán, H.-Papiban, H.-Bában, Igricziben, Szakaldon, P.-Bükön, T.-Oszlárótt, Szederkény, Ároktó, Palkonya, S.-Örösön, N.-Mihály, S.-Ecseg, Gelej, Eger Lövő, Ivánka, Kis-Tálya, Bogács, Andornak, Cserépváralja, Cserépfalva, Zsértz, Valta, Ábrány, Kács, Aranyos és Kaal-Kápolnán 5—1 lélek.

Az	1783.	1786.	1848.	1870.	1881-iki népszézeírások szerint volt :
Miskolczon	908	967	1313	1646	1857 lélek
D.-Győrött	291	275	373	476	342 »
Csabán	72	60	25	38	24 »
Sályban	—	76	18	11	11 »
Egerben	—	—	12	116	149 »

II. Az egyház tisztviselői, tanácsa, bizottságai.

9. Tisztviselők :

Főfelügyelő :	— — —	Gymn. felügyelő :	Dr. Markó László 1881-től.
Felügyelő :	Radvány István 1879-től.	Iskolaszéki elnök :	Ujházy Kálmán 1882-től.
Lelkész :	Zelenka Pál 1866-tól.	Gymn. tanárok :	Honétzy Géza 1868-tól.
Gondnok :	Kulcsár Károly 1871-től.		Horváth Sándor 1868-tól.
Algondnok :	Trillhaas Henrik 1871-től.		Barzó József 1879-től.
Tiszt. főügyész :	Sassy István 1871-től.		Mészáros Ferencz 1879-től.
Ügyész :	Dr. Glósz Károly 1881-től.	Tanítók :	Wolfgang Lajos 1868-tól.
Jegyzők :	Dr. Glósz Károly 1881-től.		ifj. Czékus István 1873-tól.
	Wolfgang Lajos 1877-től.		Sturman Andor 1877-től.
	Brósz Károly 1877-től.		Gebe Endre 1877-től.

Tanodai igazgatók.

Barzó József, a gymnásiumnál.
 Sturman Andor, az elemi iskoláknál.

10. Egyháztanács.

Elnöksége : a felügyelő és a lelkész.

Választott tagok:

Hivatalból tagjai:			
a gymn. felügyelő:	↳ Dr. Markó László	↳ Alberth Ede	↳ Lichtenstein József
az isk. elnöke :	↳ Ujházy Kálmán	↳ Balkovics János	↳ Mayer Rezső
a d.-győri felügyelő :	↳ Kraudy Antal	↳ Fischer Lajos	↳ Markó Pál
igazgatók :	↳ Barzó József	↳ Fűrész Ferencz	↳ Máhr Nándor
	↳ Sturman Andor	↳ Forster Rezső	↳ Mrencso Pál
ügyész :	↳ Dr. Glósz Károly	↳ Furman János	↳ Mázer Lajos
gondnok :	↳ Kulcsár Károly	↳ Honétzy Géza	↳ Polatsek Arnold
algondnok :	↳ Trillhaas Henrik	↳ Horváth Sándor	↳ Prónay József
jegyzők :	↳ Dr. Glósz Károly	↳ Kmety Mihály	↳ id. Röck István
	↳ Wolfgang Lajos	↳ Korbély József	↳ Rusinszky István
	↳ Brósz Károly.	↳ Lamos József	↳ Schmidt Mihály
		↳ Leszih Barna	↳ Szepcsik György
		↳ Leszih Lajos	↳ Zurik János.

11. Bizottságok.

Gymnásiumi tanács: elnöke *Dr. Markó László*, jegyzője Mészáros Ferencz, tagjai: Radvány István mint felügyelő, Zelenka Pál mint lelkész, Barzó József, Furman János, Honétzy Géza, Horváth Sándor, Korbély József, Kulcsár Károly, Leszih Lajos, Lichtenstein József, Markó Pál.

Elemi iskolaszék: elnöke *Ujházy Kálmán*, jegyzője ifj. Czékus István, tagjai: Zelenka Pál mint lelkész, Fischer Lajos, Fűrész Ferencz, Gebe Andor, Kmety Mihály, Korbély József, Máhr Nándor, Schmidt Mihály, Sturman Andor, Trillhaas Henrik és Wolfgang Lajos.

Számvevőszék: elnöke *Fischer Lajos*, jegyzője Forster Rezső, tagjai: Bénisz Bertalan, Fűrész Ferencz, Greichmann Ede, Kócs Sándor, Lippai Béla, Mázér Lajos, Maru-

sák Károly, Mezey Pál, Polatsek Arnold, ifj. Schneider Mihály, Dr. Szánthó Bertalan, Ujházy Kálmán.

Pénzügyi bizottság: elnöke *id. Röck István*, jegyzője Forster Rezső, tagjai Alberth Ede, Fischer Lajos, Furman János, Horváth Sándor, Kulcsár Károly, Lamos József, Leszih Lajos, Máhr Nándor, Trillhaas Henrik.

Fegyelmi bizottság: elnöke *Mayer Rezső*, jegyzője Honétzy Géza, tagjai: Furman János, Markó Pál, id. Röck István.

Temetőügyi bizottság: elnöke *Kulcsár Károly*, jegyzője Gebe Andor, tagjai: Lamos József, Mrencsó Pál, Rusinszky István, Szepesik György, Trillhaas Henrik.

12. Egyházi Krompecher Márton.

Sírásó: Kaiser János.

III. 13. Az isteni tisztelet rendje 1882-re.

Január	1	Ujév	Urvacs.	Offert.	Julius	2	Sz. H. utáni	4.	—	—
»	8	Vizkereszt u.	—	—	»	9	»	5.	—	—
»	15	»	—	—	»	16	»	6.	—	—
»	22	»	—	—	»	23	»	7.	—	—
»	29	»	—	—	»	30	»	8.	—	—
Február	5	Hetvenedv.	—	—	Aug.	6	»	9.	—	—
»	12	Hatvanadv.	—	—	»	13	»	10.	—	—
»	19	Ötvenedv.	—	—	»	20	»	11.	—	—
»	26	Invocavit	—	—	»	27	»	12.	—	—
Márczius	5	Reminiscere	—	—	Szept.	6	»	13.	—	—
»	12	Oculi	—	—	»	10	»	14.	—	—
»	19	Laetare	—	—	»	17	»	15.	—	—
»	26	Judica	—	—	»	24	»	16.	—	—
Április	2	Palmarum	—	—	Oct.	1	»	17.	—	—
»	7	Nagypéntek	Urvacs.	Offert.	»	8	»	18.	—	—
»	9	Husvét vasárnap	Urvacs.	Offert.	»	15	»	19.	—	—
»	10	Husvét hétfő	Urvacs.	Offert.	»	22	Templ. sz. emlék	—	—	—
»	16	Quasi m. g.	—	—	»	29	Ref. emlék	Urvacs.	Offert.	—
»	23	Past. bon.	—	—	Nov.	5	Hálaünnep	—	—	—
»	30	Jubilate	—	—	»	12	Sz. H. utáni	23.	—	—
Május	7	Confirmátzio	—	—	»	19	»	24.	—	—
»	14	Rogate	—	—	»	26	»	25.	—	—
»	18	Áld. csütörtök	—	—	Decz.	3	Advent	1.	Urvacs.	Offert.
»	21	Exaudi	—	—	»	10	»	2.	—	—
»	28	Pünkösd vasárnap	Urvacs.	Offert.	»	17	»	3.	—	—
»	29	Pünkösd hétfő	Urvacs.	Offert.	»	24	»	4.	—	—
Junius	4	Sz. Háromság	Urvacs.	Offert.	»	25	Karácson	Urvacs.	Offert.	—
»	11	»	—	—	»	26	Karácson	Urvacs.	Offert.	—
»	18	»	—	—	»	30	Vasárnap	—	—	—
»	25	»	—	—	»	31	Ó év esti hálaünnep	—	Offert.	—

IV. Tudnivalók.

14. Vasárnapokon és ünnepnapokon a délelőtti isteni tisztelet mindenkor $9\frac{1}{2}$ órákor, a délutáni isteni tisztelet azonban november—február hónapokban 2 órákor, márczius—október hónapokban pedig $2\frac{1}{2}$ órákor tartatik.

15. A hétköznapi isteni tisztelet hetenként 2-szer tartatik, u. m. kedden és pénteken, még pedig: január, február hónapokban reggeli 8 órákor, márcziusban $7\frac{1}{2}$, áprilisban $7\frac{1}{4}$, májusban 7, június, júliusban $6\frac{1}{2}$, augusztusban 7, szeptemberben $7\frac{1}{4}$, októberben $7\frac{1}{2}$, novemberben és decemberben 8 órákor.

16. Az Ur sz. vacsorája kiszolgáltatik: Husvét másod ünnepén reggeli 8 órákor tót nyelven. Pünkösöd másod ünnepén délelőtti 11 órákor német nyelven, a többi jelölt ünnepeken magyar nyelven.

17. Offertoriumok tartatnak:

Ujév, Pünkösöd, Advent első ünnepein az egyház javára; Husvétkor a helybeli tanítói alap javára.

Nagypénteken a kerületi tanítóképezde javára;

Sz.-Háromság vasárnapján az esperességi özvegy és árva intézet javára;

Reformátzói emlékünnepen a kerületi nyugdíjintézet javára;

Karácson mindkét ünnepén a lelkész javára;

Ó év esti hálaünnepen a magyarhoni e. e. e. gyámin-tézet javára.

18. A confirmációi oktatás febr. 8-tól május 7-ikéig a lelkész által naponta egy órában végeztetik. Ezen tanításhoz a 12-ik korévet már meghaladók s az elemi iskolát befejezett fiúk és leányok vétetnek fel, hallgatók gyanánt azonban kisebb koruk is elfogadtnak.

19. A diósgyőri egyházban évente 3-szor tart a lelkész isteni tiszteletet s kiszolgáltatja az Ur sz. vacsoráját, a jelen évben jan. 6., máj. 18. és october elsején.

20. Minden önálló, vagy a 24-ik korévet már meghaladt férfi és nő, családi állapotára való tekintet nélkül, köteles az egyház összes szükségleteihez arányos résszel évente járulni. Ezen illetéket a számvevőszék javaslatára az egyháztanács állapítja meg évről évre. Ezen illetékek félévenként fizetendők. A január 1-ig hátrálékban maradt tagok nevei szükségelt nyilvántartás céljából az évkönyvben nyomtatnak s a tartozás összege a városi békebíróhoz behajtás végett kiadatik. (1870. decz. 8-iki közgyűlés.) A január 1-sején túl életben maradtak tartoznak a folyó évnek egész illetékével minden körülmények közt. (1881. apr. 10. közgy.)

21. Az egyház főbb teendőjének vallván az ifju nemzedék tanításáról való gondoskodást, e végből 4 tanítóval ellátott elemi iskolát és 4 tanárral ellátott algymnaziumot tart fenn önerejéből, s azokban a teljesen szegény szülőknek gyermekeit és az árvákat ingyen taníttatja. Tandíj fejében fizetetik: gymnáziumban 8 frt 40 kr., idegenektől 12 frt, elemi iskolában 6 frt, idegenektől 12 frt. A beiratás ugyszintén a tandíjnak fizetése is az illető igazgatóságnál történik. A gymnasiummal összefüggésben álló tápintézetbe évenkénti 80 frtnak fizetése mellett a tanács által felvett idegen hitsorsos ifjak szállásban és teljes ellátásban részesülnek. Ösztöndíj 111 frt 20 kr. a gymnasiumban, 59 frt pedig az elemi iskolában osztatik ki évenként.

22. A temetések egy nappal előbb bejelentendők a lelkésznel. Végeztetnek azok rendkívüli esetekben a délelőtti órákban is. Fizetetik: 2. 6 vagy 24 tagu énekkarért fejenként 1 frt; harangozásért: déliért 1 frt 50 kr., temetésiért 2 frt 50 kr., sirhelyért, egyháznak régi sir után 50 kr, új sir után 1 frt, sirásónak: régi sir nyitására 2 frt, új sir ásatására 2 frt 50 kr, gyepelésért 1 frt, hantolásért 40 kr. Harangozásért az idegenek 2 frttal többet fizetnek. (1879. decz. 26. közgyűlés.) A más felekezetbeli énekkart kívánók csupán azon esetben kérhetnek erre engedélyt a lelkésztől, hogy ha 8 frt 50 krt előbb lefizettek a közpénztárba s az erről, ugyszintén az egyházi illeték kifizetéséről szóló nyugtát bemutatták a lelkésznel. (1873. jan. 12-iki közgyűlés.)

23. Egyházi illetéket fizettek 1881. decz. 31-ikéig:

Ivánkáról: Prónay József belügym. államtitkár 1880 és 1881. évekre 100 frt.

Ábrányból: Gere Lászlóné 2 frt, Noszák János 2 frt.

Bábáról: Mezey Andrásné 1 frt.

Csabaról: Czimmerman János 5 frt, Soltész István 1 frt.

Cserépváraljáról: Húvössy Pál 5 ft, Juhász György 2 ft.

Dgyőr: 12 frt 60 kr.

Egerből: Morsching Traugott 7 frt, Neubauer 1 frt,

Szontagh Endre 6 frt, Zimmerman Antal 1 frt, Zochor Vinczéné 2 frt.

Gelejről: Prunyi Borbála 1 frt.

Kompoltól: Robinson Ferencz 2 ft, Mízsányi János 1 ft.

M.-Keresztesről: Röck Antal 8 ft, Pinczés Jánosné 1 ft.

Mályiból: Mészáros Barna 1 frt.

M.-Kövesdről: Letanovszky Istvánné 3 frt, Oravetz

János 2 frt, Patyi László 2 frt, Mázer Bertalan 4 frt.

Nemes Bikkről: Lukács Józsefné 1 frt.

Mocsolyásról: Klein Károly 2 frt.

Nyárádról: Teichengraber Ludmilla 1 frt.

Ónodról: Paltzmanné 1 frt.

Sályból: báró Seckendorf Armin 36 frt, Máté András 2 frt, Horváth Jánosné 1 frt.

Sz.-Andrásról: Galló József 5 frt.

Tardról: Ludman Atilla 3 frt.

Tardonáról: Farkas István 2 frt.

T.-Daróczról: Havér János 1 frt, Sikur Istvánné 1 frt.

T.-Tarjánból: Bajusz András 2 frt, Záhon Mihály 2 frt.

Miskolcra: Alberth Ede 8 frt, Albinyi Sámuelné 3 frt,

50 kr, Alexi Ilona 1 frt, Alberti Jánosné 2 frt, Alt Ede 2 frt,

Altman Bertalan 9 frt, Altman Pál 7 frt, Ambrus János

1 frt, Antalik Sámuelné 6 frt, Aschenbrier Edéné 5 frt.

Bada János 6 frt, Bajkor Julia 3 frt, Bajkor Tamásné

5 frt, Bakos Krisztina 1 frt, Balla Sámuelné 1 frt, Balkovics

János 7 frt, Barancsek János 2 frt, Bárifai Jánosné 2 frt,

Barzo Soma 3 frt, Bartányi Gyuláné 10 frt, Bartko József

10 frt, Bende Atilla 5 frt, Bendrin Bertalan 4 frt, Bendrin

Jánosné 5 frt, Beniczky Pál 3 frt, Beuyovszki András 7 frt,

Berzy Lászlóné 6 frt, Bibza Danielné 8 frt, Bielek Imréné

3 frt, Bodnár Károly 5 frt, Bodnár Lajosné 1 frt, Bodnár

Pál 5 frt, Boncos Zsigmond 4 frt, Boros Mihályné 10 frt

70 kr, Bortnyik Lajos 1 frt, Brettchneider Károly 4 frt,

Brósz János 5 frt, Bertényi Sománé alap. 1 frt 50 kr. Be-

décs Sámuelné 1 frt, Brucker Péter 8 frt, Brucska Zsuzsána

1 frt, Bucsán Lajos 3 frt, Budinszky Mihály 1 frt, Bumsch Tóbiás 7 frt.

Czakó Istvánné 8 frt, Czelder Eliza 1 frt, Czéner Zsuzsanna 2 frt, Czirbesz Istvánné 2 frt, Cziriák Mihály 1 frt, Csáthy Szabó Istvánné 10 frt, Cseh Jánosné 1 frt, Csengeri Istvánné 4 frt, Csermák Józsefné 5 frt, Csillo Gyögy 4 frt, Csizi Dánielné 3 frt.

Danielisz Mihályné 9 frt 20 kr, Daruka Andrásné 1 frt, Danter Regina 1 frt, Demján Mária 1 frt, Denecke Cézár 12 frt, Dessewffy Dénes 2 frt 50 kr, Dianovszkyné Amália 1 frt, Dienes Péterné 2 frt, Dusza András 2 frt, Dusza Márton 2 frt, Dusza Pál 3 frt.

Elek Jánosné 1 frt 50 kr, Ev. dalárda alapítv. 6 frt 9 kr, Eszterák Józsefné 8 frt.

Fabián Mihályné 2 frt, Faleth Anna 1 frt, Fazekas Józsefné 10 frt, Fejes Jánosné 7 frt, Feledi Miklós 1 frt, Figuli József 8 frt 48 kr, Fischer Lajos 8 frt, Fischer Sámuel alap. 6 frt 9 kr, Forster Rezső 10 frt, Forster Sámuel 5 frt, Foscsik Márton 1 frt, Földváry Sándorné 5 frt, Fuchs Pál 2 frt, Fűrész Ferencz 12 frt, Furman János 20 frt, Futasz János 3 frt, Futasz Mátyás 2 frt, Fűrész Pál 20 frt, Juxer Napol. 2 frt.

Gabriel Róza 1 frt, Galló Mária 1 frt, Galló Sámuel 2 frt, Gebauer Gusztáv 2 frt, Gebauer Frigyes 10 frt, Gebauer Károly 5 frt, Gebhardt Józsefné 3 frt, Gleich Mária 1 frt, Gleich Julia 1 frt, Glósz Károly 5 frt, Glósz Sámuelné 3 frt, Gohl Jánosné 3 frt, Golián László 2 frt, Gottvald János 8 frt, Gottvald Sámuel 4 frt, Göllner Ludovika 3 frt, Göllnerné 2 frt, Greutter Antalné 8 frt, Greskovics Zsuzsanna 1 frt, Grósz János 50 kr, Gunár Józsefné 1 frt.

Haas Ferenczné 2 frt, Haba Józsefné 4 frt, Halász Istvánné 2 frt, Halmay Györgyné 1 frt, Haniszko Zsófia 1 frt, Hekkel Károlyné 8 frt, Herteli Istvánné 2 frt 50 kr, Hillo Márton 12 frt, Holczer Györgyné 6 frt, Horeczki György 2 frt, Hornyák János 2 frt, Horváth Lászlóné 5 frt, Hugyik János 1 frt, Huska Ferencz 3 frt, Hutter Györgyné 6 frt.

Jamriska Gyula 1 frt, Járdány Imréné 1 frt, Jesze Istvánné 8 frt, Jesze István 10 frt, Jesze Vilmos 12 frt, Jezsovics Mihály 4 frt, Jóny Tiv. alap. 10 frt 78 kr., Juhász Jánosné 1 frt, Juhász J.-né 1 ft, dr. Juhász Pálné 10 frt.

Kachnics András 1 frt, Kahle Frigyes 15 frt, Kail Jánosné 2 frt, Kaiser Józsefné 10 frt, Kasso Andrásné 1 frt, Kasovics Jánosné 5 frt, Kaunicz János 9 frt 50 kr, Katona Lajosné 1 frt, Kazvinszki Ferenczné 3 frt, Kázár Sámuelné 3 frt, Kelemen Jánosné 2 frt, Kender Imre 5 frt, Kerekgyártó Bertalanné 6 frt, Keviczki Ferencz 1 frt, Keviczki Gyula 1 frt, Keviczki Luiza 6 frt, Kiffer Márton tímár 10 frt, Kirner Dániel 2 frt, Kirner Julia 1 frt, Kirner Klára 1 frt, Kis János 2 frt, Kis Jánosné 1 frt, Klein Pál 3 frt, Kmetty Mihály 8 frt, Kocsi Nándorné 2 frt, Kocsis Antalné 2 frt 50 kr, Kollár Erzsébet 1 frt, Kollátor Venczelné 7 frt, Koller István 3 frt, Konrád Arnold 1 frt, Kopeso Mária 2 frt, Korbély András 6 frt, Korbély József 3 frt, Kosztolnyik János 18 frt, Kovács István 1 frt, Kovács Károlyné 3 frt, Kócs Sándor 4 frt, Krajnyák Jánosné 6 frt, Kraudy József alap. 10 frt 72 kr, Kraudy Antal 14 frt, Krecsák Márton 9 frt, Krenczer Mária 1 frt, Kripko Mihály 2 frt, Krammer Mária 1 frt, Kubacska István 10 frt, Kubacska István alap. 5 frt 35, Kulcsár Adolf 1 frt, Kulcsár Gusztávné 2 frt, Kulcsár Jánosné 3 frt 50 kr, Kulcsár Károly alap. 2 frt 78 kr, Kulik András 2 frt, Kun Pálné 2 frt, Kuzmányi Zsuzsanna 2 frt, Kühne Adolf 8 frt.

Lamos József 9 frt, Laser Sámuel 1 frt, Launer Pál 6 frt, Lányi Henrik 3 frt, Lehoczki Károly 10 frt, Leszih Barna 20 frt, Leszih Dániel alap. 27 frt 1 kr, Leszih Lajos 12 frt, Leszih Miksa 9 frt, Lepter Jakab 2 frt, Lichtenstein József 24 frt, Lippay Béla 5 frt, Lipták Márton 7 frt, Lukács Józsefné 5 frt, Lux Sámuel 10 frt.

Maczdorfer Mihály 18 frt, Mahr Amália 2 frt, Mahr Károly 10 frt, Mahr Nándor 8 frt, Majerszki Márton 6 frt, Makovics Lajos 1 frt, Makovics Károlyné 6 frt, Malatidesz Mihály 3 frt, Maló János 2 frt, Margonyai Gáborné 5 frt, Matheidesz János 4 frt, dr. Marko László 15 frt, Marko Pál 20 frt, Marksteiner Ferencz 2 frt, Markusovszky János 12 frt 40 kr, Marusák Károly 4 frt, Maruzsák Pál 10 frt, Mayer Rezső 20 frt, Mayer R. Vilma 1 frt, Mázer Imréné 8 frt, Mázer Lajos 6 frt, Mázer Károly és neje alap. 12 frt 18 kr, Medveczky Sámuelné 2 frt, Mesa János 16 frt, Mezey Pál 4 frt, Mihalecz Mili 1 frt, Mihalik József 3 frt, Milecz Klára 1 frt, Moesz Edéné 12 frt, Molesány Jánosné 1 frt, Molnár Bertalanné 14 frt, Molnár Józsefné 2 frt, Moori Bertalan 2 frt, Moravesik Sámuelné 9 frt, Mory János 2 frt 50 kr, Mráz Mária 1 frt, Mrencso Pál 5 frt, Múnyay Tivadarné 1 frt, Mura Károlyné 2 frt, Murgács Márton 4 frt, Muszka Dánielné 6 frt, Muszka Sándor 4 frt, Müller György 2 frt, Müller Károly 5 frt, Müller Mihály 5 frt 50 kr, München Mátyás 2 frt, München Zsuzsanna 1 frt, Mezei Jánosné 1 frt.

Nagy Andrásné 2 frt, Nagy Károlyné 2 frt, Nagy Lászlóné 5 frt, Németh Mihályné 3 frt, Némethy Piroška 1 frt, Noszticzus Ferencz 13 frt, Novák Imre 2 frt 50 kr, Novák Julia 1 frt, Novák Józsefné 2 frt, Novotni Sándorné 10 frt.

Orányi Sámuelné 50 kr, Oláh Julia 1 frt, Ongai János 1 frt.

Palcsó Pál 13 frt, Pakkan Márton 5 frt, Pakkan Lajosné 1 frt, Palugyai Károly 2 frt, Partl Lajosné 4 frt, Patay Károlyné 1 frt, Paulikovics Pálné 3 frt, Petersik Antalné 2 frt, Péchyné Slezsák M. 1 frt, Pless Ferenczné 16 frt, Pogány Bénéjammné 4 frt, Poláček Arnold 6 frt, Polyák Zsuzsanna 1 frt, Polnisch János 5 frt, Polcz Frigyes 4 frt, Poppe Reinhardt 2 frt, Pongor Gáborné 3 frt.

Radvány István 20 frt, Ratkovszki József 2 frt, Ravasz István 2 frt 80 kr, Rátz Józsefné 3 frt, Rátz János 2 frt, Remenyik Andrásné 4 frt, Repcsik József 1 frt, Rémiás Dániel 4 frt, Réthy Sámuelné 7 frt, Ribiczky Jánosné 1 frt, Rózsa Bertalanné 6 frt, Rohács Mátyás 2 frt, Roszik János 22 frt, id. Roszik János 8 frt, Roszik Józsefné 2 frt, Roszik Károly 3 frt, Roszik Mihály 18 frt 50 kr, Roszik Paula 1 frt, Róth Dániel alap. 11 frt 79 kr, Röck Gyula 8 frt, id. Röck István 13 frt, ifj. Röck István 5 frt, Rösch András 4 frt, Rudy Jánosné 1 frt.

Szimanné Teréz 1 frt, Saltzer Jánosné 3 frt, Saltzer Lajos 2 frt, Sárossy Jánosné 1 frt, Schefcsik Hermina 5 frt, Schiesz Mátyás 2 frt, id. Schneider Mihály 4 frt, ifj. Schneider M. 4 frt, Schneider Sára 1 frt, Schönviezner Zsuzsanna 1 frt, Schusztér Julia 2 frt, Schwartz József 4 frt, Schwartz K. 3 frt, Simon Istvánné 3 frt, Skrippen And.-né 2 frt, Slachta D. 6 frt, Sohlman Márton 2 frt, Soltész Nagy Albertné 10 frt, Soos Erzsébet 50 kr, Spernovics Emilné 2 frt, Spisák Jánosné 1 frt, Spuller A. Józsefné 10 frt, Steig Györgyné 3 frt, Steinhübel László 3 frt, Steiner Jakab 6 frt, Stuhlmüller Ottó 2 frt, Szabó Béla 8 frt, dr. Szabó Endre alap. 12 frt 18, Szabó Lajosné 2 frt, Szabó Mária 1 frt, Szabó Sám. 12 frt, Szalay Mihályné 80 kr, Szalay Miklós 12 frt, Szarka Györgyné 2

frt, Szarka Jánosné 6 frt, dr. Szánthó Bertalan 5 frt, Szebenyi Jánosné 2 frt, Szebenyi Lajos 3 frt, Szedlák Dániel 3 frt, Szegheő Józsefné 2 frt, Szentiványi Kálmán 5 frt, Szepesik György 8 frt, Szepesik János 4 frt, Szepesik Józsefné 1 frt 50 kr, Szerémi János 1 frt, Szihay Gyuláné 1 frt, Sziklay Gyula 2 frt, Szikora Dánielné 4 frt, Szikora János 5 frt, Szinovics József 1 frt, Szlafkovszky Máttyás 14 frt, Szobránczi Samu 8 frt, Szontagh Béla 3 frt, Szontagh Pál alap. 5 frt 35 kr, Sztrzelány Jánosné 7 frt, Szuhányi Béla alap. 10 frt 35 kr, Szurovi János 4 frt, Szurovi Zsuzsanna 1 frt.

Takács Józsefné Leszih 6 frt, Tamás Gyuláné 1 frt Teper István 19 frt, id. Teper Lajos 8 frt, Teőreök Vilma 20 frt, Teőreök Sándorné alap. 10 frt 78 kr, Thern Jakab 1 frt, Tinesz Pálné 3 frt, Török Matild 1 frt, Tomek Mártonné 2 frt, Tomka Mihály 2 frt, Tózsza Józsefné 1 frt, Tóth Andrásné 3 frt, Tóth Lajos 74 kr, Tolnay Józsefné 2 frt, Trillhaas Henrik 8 frt.

Ujházy Kálmán 6 frt, Ureczky Ferencz 6 frt, Ureczky Sámuelné 3 frt, Üveges György 1 frt.

Vadnay Pálné 3 frt, Vanza Mihályné 8 frt, Varga József 12 frt, Verbozsky József 4 frt, Veszter Jakabné 2 frt.

Wozáry Dániel 14 frt, Wächter Jakabné 2 frt, Wächter János 6 frt, Wächter Gottliebné 5 frt, Wächter M. Vilmos 8 frt, Weigl Károlyné 5 frt, Wilszky Vladimírné 2 frt, Windt Lajos 5 frt, Wittchen Emil 6 frt, Witty Sámuelné 6 frt, Volessik Györgyné 2 frt, Würtzler János alap. 5 frt 38 kr.

Záhorszky Gyula 3 frt, Záhorszky Mihályné 3 frt, Záhorszky Sománé 1 frt, Zomborszky József 6 frt, Zoller Péter 1 frt, Zsáry Sámuel 2 frt, Zsáry György 5 frt, Zsáry Dániel 3 frt, Zureich Károly 5 frt, Zurik János 12 frt. Összesen 456 tag 2248 frt 55 kr.

24. Egyházi illetékel tartozásban maradtak 1882. jan 1.

Adorján Bálint 3 frt, Alberth István 13 frt, Albinyi Sámuelné 16 frt, Albinyi Lajos 2 frt, Altman Pál 1 frt, Ambrózy Sámuel 1 frt, Ambrus György 1 frt, Ambrus János 8 frt, Ambrus Lajos 2 frt, Antalik Sámuelné 2 frt, Árvai György 31 frt, Augustini Péter 3 frt.

Bakos Julia 1 forint, Bakos Zsuzsanna 1 forint, Balás András 1 frt, Balás János 26 frt 21 kr., Balázs János 2 frt, Bálint Jánosné 1 frt, Balkovics Pál 20 frt, Barancsek János 2 frt, Barcsák György 15 frt, Barzó Soma 6 frt, Barkóty János 1 frt, Bástik András 2 frt, Bede Lászlóné 5 frt, Bedécs Sámuelné 12 frt, Bénéisz Bertalan 5 frt, Bénéisz József 21 frt, Bereczky Berta 1 frt, Berky Lajos 2 frt, Bizik Sámuel 1 frt, Bobcsó Mária 1 frt, Bodnár Károly 21 frt 20 kr., Bodnár Krisztina 1 frt, Bodnár Pál 17 frt 50 kr., Boncsó Dániel 2 frt, Borbelik László 6 frt, Born János 24 frt, Bortnyik Lajos 1 frt, Bósz Dániel 1 frt, Böhmisch Mihály 4 frt, Brecka Sámuelné 8 frt, Bretz Sámuel 1 frt, Brószné Johanna 1 frt, Brósz Károly 8 frt, Brozman János 4 frt, Broth Samu 1 frt, Bucsán Lajos 3 frt, Budinszky József 1 frt, Burga Zsófia 1 frt.

Czékus Zoltán 3 frt, Czelder Elisa 1 frt, Czirbesz Istvánné 5 frt, Czirják Mihály 2 frt, Cloth Judit 1 frt, Czompó Ede 6 frt, Csáky Lajosné 1 frt, Csatlász Gyula 2 frt, Csatlász Ferenczné 1 frt, Csebray Károly 6 frt, Cseh Jánosné 1 frt, Csengery Istvánné 2 frt, Cseplák Pál 2 frt, Csipka Zsuzsanna 1 frt, Csisko Jakab 8 frt, Csizy Dánielné 4 frt.

Danhauser Sámuel 26 frt, Darula György 12 frt, Daruka Andrásné 12 frt 50 kr., Denecke Caesar 12 frt, Des-

sewffy Dénes 2 frt 50 kr., Dózsa Andrásné 4 frt, Dulin Zsuzsanna 1 frt, Drobba Zsuzsanna 1 frt, Dzsivcsák János 9 frt.

Elek Jánosné 50 kr., Eördögh István 62 frt.

Fábián Mihályné 2 frt, Fajcsik János 12 frt, Fajcsik Máttyásné 3 frt, Fajcsik Lajos 9 frt, Farkas Árpádné 12 frt, Farkas Lajos 2 frt, Farkas Sámuel 2 frt, Farkas István 1 frt, Fegya György 1 frt, Fekete Jánosné 8 frt, Fekete János 5 frt, Feledy Miklós 1 frt, Ferdinandy András 5 frt, Ferjancz Karolin 3 frt, Figuly József 14 frt 52 kr., Filo János 2 frt, Fischer Andrásné 1 frt, Fodor Sándorné 1 frt, Forint Mihályné 4 frt, Főzy Bertalanné 2 frt, Frank Sándor 4 frt, Frenyo Pál 2 frt, Frisnyák Károlyné 18 frt, Futasz János 3 frt, Futasz Máttyás 3 frt, Fűrész Pál 20 frt.

Gallo Pálné 12 frt, Ganter Amanda 9 frt, Ganovszky Gyula 6 frt, Garai József 2 frt, Gebhard Józsefné 11 frt, Géczy János 10 frt, Genes Ferenczné 2 frt, Gottwald Sámuel 2 frt, Göttinger Józsefné 10 frt, Greskovics István 1 frt, Greskovics Julia 5 frt, Grofcsik Károlyné 9 frt, Gross Jakab 2 frt, Grundik József 30 frt 50 kr., Gyurinda Julia 1 frt.

Haas Ferenczné 7 frt, Hagymási Józsefné 4 frt, Hajász András 9 frt, Hajdusik András 3 frt, Halász Istvánné 2 frt, Halmay Györgyné 1 frt, Haniszko Zsófia 1 frt, Haniszko János 13 frt, Haniszko Lajos 5 frt, Harbács András 4 frt, Hardekné 1 frt, Harmata Károly 2 frt, Haumüller Erzsébet 4 frt, Havir János 5 frt, Hlatky János 27 frt, Herényi Károlyné 12 frt, Hermely József 4 frt, Herteli Istvánné 5 frt 50 kr., Herzogh Paula 1 frt, Hoffman Gusztáv 2 frt, Hollós Károly 26 frt, Hornyák József 2 frt, Horváth Julia 1 frt, Hrisztján Zsuzsa 1 frt, Hrivnyák Andrásné 6 frt, Huber Adolfné 3 frt, Hugyik János 1 frt, Hutter Györgyné 3 frt, Hutter Pál 12 frt, Hutter Pál 15 frt.

Jakobey Pálné 11 frt, Jakobey József 2 frt, Jankó Máttyásné 23 frt 66 kr., Jamriska Gyula 2 frt, Januska János 2 frt, Jancsurka Mária 1 frt, Jansen Lajos 2 frt, Járai József 1 frt, Járdán Imréné 1 frt, Japchen Karolin 1 frt, Jarijapka Mihályné 4 frt, Jesze István 14 frt, Jezsovics Mihály 4 frt, Jókai Károly 2 frt, Juhász Józsefné 1 frt, Jurkovszky Istvánné 7 frt, Jurkovszky Mártonné 1 frt, Istvánko Jánosné 3 frt.

Kachnits András 2 frt, Kahle Frigyes 9 frt, Kaiser Józsefné 5 frt, Kaiser Mária 1 frt, Kalina Szabina 2 frt, Kalmár Pál 34 frt, Kály Zsuzsanna 1 frt, Kapiska Jánosné 1 frt, Káposztás Jánosné 1 frt, Káposzta Mária 1 frt, Kasovics Jánosné 6 frt 80 kr, Kaunitz János 14 frt, Kaunitz Károly 16 frt, Kazvinszky Ferenczné 3 frt 70 kr., Kelényi Sámuel 2 frt, Kevitzky Ferencz 1 frt, Kevitzky Gyula 1 frt, Kevitzky Lujza 2 forint, Kiffer Johanna 1 frt, Kiffer József 5 forint, Kiffer Márton 21 forint, Kiffer Márton 35 frt, Kis Borbála 1 frt, Kis László 3 frt, Kispátkó Mihály 2 frt, Klein Eszter 1 frt, Klein Mária 1 frt, Klemantisz István 2 frt, Klemzse Christianné 18 frt, Klimont Jánosné 1 frt, Klinszko Zsuzsa 1 frt, Kmety Mihály 2 frt, Kmety Sámuel 2 frt, Kmety Sámuelné 1 frt, Kneffel Ágoston 5 frt, Knopp Péter 2 frt, Kocsis Antalné 2 frt 50 kr., Kokancsek György 3 frt, Kollator Venczelné 5 frt, Komjáthy Jánosné 12 frt, Konrad Ede 4 frt, Kopesó Mária 2 frt, Korbéli András 4 frt, Kosetz Kálmán 1 forint, Kosztolnik János 6 forint, Kovács Sándor 4 frt, Kozma Elekné 5 frt, Kócs Sándor 2 frt, Kozsár Zsuzsi 1 frt, Kosmarik János 7 frt, Kranin Róza 1 frt, Krausz András 16 frt 71 kr., Krausz Gusztáv

28. Nőegylet.

Adományokból: Ó Felsége a király 100 frt, Trillhaas Muszka Hermin emlékére férje Trillhaas Henrik algondnok 30 frt, Bergel Cornelia színésznő a helybeli nőegyletek javára rendezett színi előadás jövedelméből 25 frt 20 kr., néhai Margó Emilian helybeli g.-keleti lelkész végrendeleti hagyománya 25 frt, a helybeli takarékpénztár adománya 1881-re 10 frt, Radvány István felügyelő, új évi köszöntések megváltása fejében 10 frt, confirmandusok 1881-re 6 frt 30 kr., Zelenka Kulcsár által 103 frt 45 kr. Összesen 309 frt 75 kr.

Gyűjtésekből: **Bartányi Gyuláné és Soltész Nagy Albertné** ivén: a gyűjtők 2—2 frt, Dr. Szánthó Bertalanné 1 frt, Bumsch Tóbiásné és Lányi Henrikné 50 kr., Lamos József 40 kr., összesen 6 frt 40 kr.

Czakó Istvánné ivén: a gyűjtő 1 frt, Lichtenstein Józsefné 2 frt, id. Kubacska Istvánné, ifj. Kubacska Istvánné, Kozma Elekné, Berzy Lászlóné 1 frtjával, Altman Pálné 50 kr., összesen 7 frt 50 kr.

Csáthy Szabó Istvánné és Radvány Istvánné ivén: a gyűjtők 2 frt 50 kr. és 3 frtot, Kraudy Antalné, Máhr Károlyné, ifj. Kun Bertalan 2 frtjával, Eszterák Józsefné, Brucker Péterné, ifj. Röck István, Polatsek Arnoldné, Trillhaas Henrik, Bajkor Tamásné, Váncza Mihályné 1 frtjával, Főzy Bertalanné, Röck Istvánné, Takács Józsefné, Wozáry Lujza, Balkovics János, Kirner Klára, Schneider Erzsébet, Löwy Józsefné 50 krjával, összesen 22 frt 50 kr.

Fischer Lajosné és Mázér Lajosné ivén: a gyűjtők 1—1 frtot, Wolfgang Lajosné, Zelenka Pálné 2 frtjával, Greutter Antalné, Munyay Tivadarné, Schuster Juliska, Rác Józsefné, Forster Rezsóné, Koller Istvánné, Furman Jánosné 1 frtjával, Zurik Jánosné 50 kr., Horeczky Györgyné 40 kr., Springer János 30 kr., Vajda Istvánné 20 kr., összesen 14 frt 40 kr.

Fürész Ferenczné és Glósz Szmik Emma ivén: utóbbi gyűjtő 1 frt, Markó Pálné, Dr. Markó Lászlóné 2 frtjával, Noszticzius Ferencz, Alberth Edéné, Jóny Tivadar, Szobránczi Samu, Mázér Imréné, Zureich Károly 1 frtjával, összesen 11 frt.

Kulcsár Károlyné és Leszih Miksáné ivén: a gyűjtők 1 frtjával, Jesze Istvánné, Horváth Lászlóné, Molnár Bertalanné, Haba Józsefné 2 frtjával, Schmidt Mihály, Gálló Pálné, Mészáros Ferenczné, Gebauer Károlyné, Margonyai Gáborné, Wittchen Emilné 1 frtjával, Diener Péterné, Szlavkovszky Mátyas 50 krjával, Brettschneider Károly, Novák Imre 20 krjával, összesen 17 frt 40 kr.

Kühne Adolfné és Némethy Piros ivén: Moesz Edéné, Dr. Juhász Pálné 2 frtjával, Gebauer Frigyesné, Szabó Béláné, Krausz Gusztáv, Klein Pál, Prileszky Pálné 1 frtjával, Réthy Sámuelné, Kerekjártó Bertalanné, Malatidesz Mihály, Rudý Jánosné, Holtzer Györgyné, Csermák Józsefné, Thomay Pálné 50 krjával, Bénis József 30 kr., Huska Ferenczné 20 kr., összesen 13 frt.

Leszih Barnáné ivén: a gyűjtő 2 frt, Fürész Pál 2 frt 50 kr., Nagy Lászlóné, Bibza Dánielné, Mezey Jánosné, Némethy Mihályné, Altman Bertalanné 1 frtjával, Kühne Adolfné 50 kr., Sáltzer Jánosné 30 kr., összesen 10 frt 30 kr.

Némethy Piros ivén: a gyűjtő 1 frt, Fazekas Józsefné 2 frt, Lippai Endréné, Klein Endréné, Czékus Istvánné, Korbély Józsefné 1 frtjával, Fuchs Pál, Szerényi Károlyné 50 krjával, Konrád Ede 40 kr., Záhorszky Mihályné, Zsáry

Lajosné, Némethy Károly 30 krjával, Tomek Mártonné, Dusza Pálné 20 krjával, összesen 9 frt 70 kr.

Sáska Dénesné ivén: a gyűjtő 1 frt, Kun Pálné, De-necke Caesar, Selig Antalné 1 frtjával, Kiffer Mártonné 50 kr., Varga Józsefné 40 kr., Palugyai Károlyné, Pakan Lajosné, Kaunitz János 30 krjával, összesen 6 frt 80 kr.

Spuller Józsefné és Zelenka Pálné ivén: az első gyűjtő 3 frt, Mayer Rezsóné 5 frt, Teőreök Vilma 8 frt, Hekkel Károlyné, Pless Ferenczné 2 frtjával, Fürész Ferenczné, Máhr Nándorné 1 frtjával, Teper Lajosné 1 frt, Farkas Árpádné, Mrencso Pál 50 krjával, összesen 25 frt.

Simon Istvánné ivén: a gyűjtő 1 frt, Leszih Lajosné, Szarka Jánosné 1 frtjával, Kocsi Nándorné, Kaiser Józsefné, Bielek Imréné, Witty Sámuelné 50 krjával, összesen 5 frt.

Záhorszky Sománé ivén: a gyűjtő 40 kr., Jezsovits Mihály, Schneider Mihályné 1 frtjával, Kovács Károlyné, Benyovszky Andrásné, Kmety Mihályné, id. Roszik Jánosné, Kiffer Márton 50 krjával, Rác Jánosné, Steiner Jakabné, Sztrakovics Jánosné 40 krjával, Róth Dávidné 25 kr., Roszik Györgyné, Bartók József, Pongor Gáborné, ifj. Hutter Pál, Wächter Jánosné, Istvánko Jánosné, Zsáry Györgyné, Halmay Györgyné, Roszik János, Magyar Mátyasné 20 krjával, Kovács Sándorné 4 kr., összesen 8 frt 39 kr.

Összesen 157 frt 39 kr.

A február 1-én megtartott thea-estélyen: belépti díjból 139 frt, felülfizetésekből 60 frt 50 kr., külön adományokból 35 kr., étel- és italnemüekért 182 frt 40 kr., a felmaradottakból 14 frt 37 kr., összes bevétel 432 frt 27 kr. levonva a kiadás és beszerzés összes költségeit 105 frt 97 kr., maradt tiszta jövedelmül 326 frt 30 kr.

Adományoztak pedig Szathmáry Király Pálné Budapestről 5 frt, Greutter Antal 3 frt, Kóczán Józsefné, Szathmáry Király Józsefné, Sassy Istvánné, Moesz Edéné 2 frtjával, Máhr Nándorné, Rosenzweig Leopoldné, Korbély Józsefné, Bajkor Julia, Honétzy Géza 1 frtjával. Külön mé-Fürész Ferencz 13 frt, Wittchen Emil 1 frt. Felülfizettek: Máhr Károly 6 frt, Dr. Csáthy Szabó István 4 frt, Kun Kálmán, Szalay Elekné, Forster Rezső, Bartányi Gyula, Leszih Barna, Dr. Markó László, Radvány István 3 frtjával, Máté Ferencz, Molnár Bertalan 2 frtjával, Barzó József, Benitzky Pál, Czakó István, Furman János, Farkas Kálmán, Gálffy Ignác, Hekkel Károly, Horváth László, Kandó Jenő, Kulcsár Károly, Leszih Miksa, Lichtenstein József, Marusák Károly, Mázér Imréné, Mikuleczky István, Munyai Jenő, Nagy Péter, Pless Ferencz, Pfliegler Ferencz, Sáska Dénes, Sir Nándor, Spuller József, N. N. vasuti tisztviselő, Ujházy Kálmán, Wittchen Emil 1 frtjával, Polgár Teréz 50 kr.

29. Filléregylet: Kulcsár Károly és id. Röck István által 100 frt, T. E. 39 frt, templomi ládácskákból 2 frt 63 kr., Zelenka Pál a d.-győri hivek közt javára történt gyűjtés felét 14 frt 50 kr. (Másik felét a d.-győri egyháznak.) Összesen 156 frt 13 kr.

30. Offertóriumokból: az egyház javára 46 frt 25 kr., (ebben Moesz Edéné külön adománya Ujév napján 1 forint) kerületi képezdére 9 frt 76 kr., kerületi nyugdíj-intézetre 4 frt 28 kr., esperességi özvegy-árva intézetre 1 frt 6 kr., szántói egyháznak (esp. gyűlési offertórium) 40 frt 89 kr., ebben Teőreök Vilma 2 frt, Moesz Edéné, Mayer Rezsóné, Furman János, Szedlák Dániel 1 frtos külön adománya; kerületi árvaházra a lelkész karácsoni offertóriuma 24 frt 53 kr., (ebben Moesz Edéné külön adománya 1 frt) gyám-

intézetre 16 frt 19 kr., (ebben Moesz Edéné külön ad. 1 frt.)
összesen **142 frt 86 kr.** (+ 37 frt 49 kr.)

31. Perselyből 76 frt 87 kr. (+ 2 frt 81 kr.)

32. Egyházi alaptökéhez: Zsivora György nyug. kir. táblai tanácselnök Budapesten 10 frt, Alberth Ede saját tőkéjéhez 10 frt, Leszih Barna saját alapjához 24 frt, confirmánsok saját tőkéjükhöz 6 frt 20 kr., összesen **50 frt 20 kr.**

33. Elemi iskolai tőkéhez: Friedman Károly által 5 frt, egyesek 4 frt 60 kr., tanítók névnapj ajánlataikat ide adták 46 frt 31 kr., gyermek szini előadásból 53 frt 74 kr., Würzler-féle hagyatékból 40 frt 63 kr., össz. **150 frt 28 kr.**

34. Gimnásiumi tőkéhez: Kohn Géza tanuló a nyert 10 frtos ösztöndíjat visszaadta, megpótolva **6 frt 20 krral.**

35. Gimnásiumi folyó szükségletekre: egyházkerület 42 frt, helybeli takarékpénztár 80 frt, összesen **122 frt.**

36. Ápolda-temetői tőkéhez: Sirbolt helyért: Mayer Rezső 100 frt, Sirhelyekért: Teper István 15 frt, Fischer Gyula, Kiszey Dániel, Rohács Mátyás, Poppe Reinhard 5 frtjával, sirbontásért 1 frt és 50 krjával, 27 frt 50 kr., Nyakó Andrásné született Jakab Zsuzanna végrendeletileg 10 frt, templomi perselyből 2 frt 34. Összesen **174 frt 84 kr.**

37. Tápdai folyó szükségletekre: az egyházkerületben eszközölt gyűjtésből **210 frt 79 kr.**

38. Ifjúsági könyvtárra rendezett szini előadás jövedelméből **47 frt 65 kr.**

39. Teöreök féle nyilvános könyvtárnak: egy jókedvű társaság marcius 2-ikán 32 frt 21 kr., Moesz Frigyes Eperjesről a Természettudományi közlöny 1880-iki folyamát, Kulesár Károly Tóth István dalkönyvét, Lamos József K.-Martinyi Compendium, Physica Posony 1832. Zsigmondy Grammatika Hebraica Vienna 1828. Sz-Györgyi Gellért Cornelius Nepos 1817. Bpest., Teöreök Vilma: Pesti Napló, Fővárosi Lapok, Borsod, Miskolc 1881-iki évfolyamait, Zelenka Pál: Egyetértés, Egyházi Lap, Bremai Prot. Blatter, Berlini Kirchenblatt, Stuttgarti Sonntagsblatt, Sz.-Gallen Volksblätter, Klagenfurti Protestant 1881-iki folyamait. Vétel utján: Gottschall Plutarch VIII. Századok, M. Könyvszemle, Archaeologiai Értesítő 1881-iki folyamai,

40. Ösztöndíjra: Szánthó János igazgató tanár emlékére 10 frank aranyban.

41. Építési tartozás törlesztésére: Ruszti gyámintézet 10 frt, Schneidemühl G.-A.-fiókegylet 28 frt 70 kr., Fazekas Józsefné 40 frt, Bibza Dánielné és Röck Gyula 18 frtjával, Fischer Lajos 15 frt, Wozáry Dániel 10 frt, Kmety Mihály 8 frt, Gottvald Sámuel, Galló Sámuel, Gottvald János, Benyovszky András, ifj. Röck István, Bendrin Bertalan, Lányi Henrik 5 frtjával; Kosztolnik János 4 frt, Uretzky Ferencz 4 frt 50 kr., Matthaedesz János, Bajkor Julia 3 frtjával, Spornovics Emilné, Poltz Frigyes, Moori János, Makovics Károlyné 2 frtjával, Krajnyák Jánosné, Boros Mihályné, Gutvinszky Antalné, Alberti Jánosné, Novotny Sándorné, Poppe Reinhard, Budinszky Mihály, Bielek Imréné, Makovics Lajos, Kollár Erzsébet, Kulik András 1 frtjával. Összesen **216 frt 20 kr.**

42. Nehai Szánthó János siremlékére:

Mikola György S.-Gömörrel 5 frt, Král András Szirk 5 frt, Füleky Pál Nagy-Károlyból, Galló József Sz.-Andrásról, Fábry János Iglórol, Gömör Gusztáv Dobsináról, Pákh Károly Iglórol, Mázer Bertalan M.-Kövesdről 2 frtjával,

Kresz János Kassáról, Weisz Antal, Czundl Károly, Melcz Ede Dobsináról, Hajász Pál, Fiedler Sándor Tályáról, Bartholomeidesz János Nyiregyházáról 1 frtjával, Knieszner Sándor Tályáról 50 kr.

Weisz Soma 5 frt, Friedman Károly 3 frt, Lang Károly dr. Ixel Soma, Koos Soma 2 frtjával, Herez László, Horvát László, Nagy Péter 1 frtjával.

Jóny Tivadar, Markó Pál, dr. Markó László, Radvány István, Teöreök Vilma, Zelenka Pál 2 frtjával, Barzó József Brósz Károly, Alberth Ede, Czákó Istvánné, Csáthy Szabó Istvánné, Csatlás Gyula, Csatlás Ferenczné, Fischer Lajos, Forster Rezső, Fűrész Ferencz, Fűrész Pál, Jesze Vilmos, dr. Juhász Pálné, Korbély József, Kraudy Antal, Kulesár Károly, Leszih Barna, Leszih Lajos, Leszih Miksa, Lichtenstein József, Mahr Károly, Mahr Nándor, Mázer Lajos, Moesz Edéné, Molnár Bertalanné, Spuller Józsefné, Trillhaas Henrik, Ujházy Kálmán, Volny Vilmosné 1 frtjával, Simon, Istvánné 60 kr, Altman Bertalan, Altman Pál, Bajkor Tamásné, Balkovics János, Bibza Dánielné, Boncsó Zsigmond, Farkas Árpádné, Fazekas Józsefné, Gebauer Frigyes, Gebauer Károly, Greutter Antalné, Glószné Szmik Emma, Haba Józsefné, Horváth Lászlóné, Lányi Henrik, Marusák Károly, Mayer Rezső, Mázer Imréné, Mezey Pál, Mrencsó Pál, Munyay Jenő, Polatsek Arnold, Röck Gyula, Sáska Dénesné, Wozáry Dániel, Wittchen Emil, Zurik János 50 krjával, Verbovszky József 40 krt, Dienes Péterné, Horetzky György, Hutter Györgyné, Kocsi Nándorné, Réthy Károlyné, ifj. Schneider Mihály, Jakobey József 30 krjával, Berzy Lászlóné 25 krt, Hajász András, Husehka Ferencz, Kirner Dániel, Odos Károly, Steinhübel László, Szedlák Dániel, Szepcsik György, Uretzky Ferencz, Zsáry György, Zsáry Sámuel 20 krjával, Májerszky Márton, Ratkovszky József 10 krjával, időközi kamat 2 frt 13 kr., összesen **108 frt 68 kr.**

43. Confirmánsok. Radvány Alice 2 frt, Konyáry Nelli, Latinák Margit, Leszih Ida, Roszik Zsuzsanna, Verbovszky Juliska, Wolfgang Irén, Zurik Irma, Zsáry Karolina, Kulesár Károly, Kühne Adolf 1 frtjával, Jamriská Ilona, Murgács Márton, Sidlo János 50 krjával, Müller György, Steinhübel Károly 40 krjával, Fajcsik Julia, Futasz Zsuzsanna, Hanzsko Mária, Malo Anna, Vida Emilia, Businszky Lajos 30 krjával, Kasó András, Stefáni János, Schultze Vilmos 20 krjával, Zelenka Lajos 2 frt. A befolyt 18 frt 70 krból 6 frt 20 kr. a kerületi árvaházra, 6 frt 30 kr. a nőegylet pénztárába adatott, 6 frt 20 kr. pedig a confirmánsok tőkéjéhez csatoltatott.

44. E. e. e. gyámintézetre: gyűjtés az egyházban 25 frt 30 kr., gyűjtés a gimnásiumi növendékek közt 15 frt 5 kr., összesen 40 frt 35 kr.

45. Révész emlékre: az egyház 5 frt, a lelkész 1 frt, összesen 6 frt.

46. Tiszakerületi árvaházra: tagsági díjakban: az egyház 6 frt, a nőegylet 6 frt, Teöreök Vilma 6 frt, confirmánsok 6 frt, a lelkész (karácsoni offertóriumát) 24 frt 53 kr., összesen 48 frt 53 kr.

47. Ó év esti isteni tisztelet alkalmából Spuller Józsefné 6 font, Mayer Rezsóné 2 font gyertyát ajándékoztak.

48. Az adományok ezen perselyébe 1866. január 1-től 1881. december 31-ig befolyt:

az egyház ügyeibe való befolyásra, mint inkább a vallásos buzgalomnak külsőképeni jelzésére nézve. Sokan köztük a templom látogatását, az egyházi szertartásokkal való élést s az isteni szolgálatnak külsőképen megadását, szokásnak, nem pedig vallásos követelménynek tekintik s megfelejtkeznek arról, hogy előkelő tekintélyben akkoron álló őseink, azon időben, mikor egyes vidékeken csak egynehány artikuláris egyház létezett, messze távolságon, olykor járhatatlan utakon, csoportosan zarándokoltak az Isten hazába, most pedig, mikor minden helységben állanak díszes templomok, nem keresik fel azokat. Kérdést nem szenved, hogy a vallásos buzgalom nem találja kifejezését egyedül a templom látogatásában s az egyházi szertartások használatában, hanem szabadjon azonban arra figyelmeztetnem, hogy a protestans egyházban nem létezik a látható fő, hanem létezik az a szellemben s ezen szellem a hívek közössége, a templom pedig ezen egyházi közösségnek szentélye. Habár fájdalmas egyrésztől azon tapasztalat, hogy ezen részvétlenség épen azoknál vétetik észre, kik már állásuknál fogva lennének leginkább hivatva felszerkentőleg hatni az egyház terén, úgy ismét másrészt örömet gerjesztő, hogy a vallásos kegyelet, a templom látogatásában is a népnél, és pedig mennél nagyobb az egyház, annál nagyobb mérvben mutatkozik. (jk. 1.)

2. Inczédi ev. lakos Zarka Imre és társai a vallásminister által köteleztettek a rom. kath. lelkész részére papi illetményt fizetni oly telkek után, mely azelőtt rom. kath. kezekben volt, sőt ellenök végrehajtás is elrendeltetett. Ezen jogi kérdés a felsőbb közigazgatási közegek által az ev. egyház tagjainak előnyére döntetett el, de a minister ezen ítéletet a rom. kath. lelkész javára megsemmisíté, daczára a megyei bizottság harmadfoku végzésének, hivatkozván Ő felsége legfőbb egyházvédnöki jogára és a kath. püspök egyházlátogatási okmányára. Ezen eset, nem egyes, önmagában álló eset, azóta sok ilyen forduló Vasmegyében. Felirat intéztetett az öszministeriumhoz ezen sérelmek orvoslása tárgyában (jk. 5.)

3. Az egyetemes theologiai akadémiának Pozsonyban felállítása elhatározottat, az e tárgyú szerződés megkötöttest és az akadémiái bizottság báró Radvánszky Antal egyetemes felügyelő elnökle alatt a superintendenseken kívül a dunáninnen kerületből Osztróluczky Géza, Ritter Károly és Baltik Frigyes, — a dunántuliból: báró Prónay Dezső, Poszvék Sándor és Gyurácz Ferencz, a bányából: Fabinyi Theophil, Hunfalvy Pál és Doleschall Sándor, a tiszából: Péchy Tamás, Bánó József és Zelenka Pál tagokkal alakítottatott. (jk. 6.25.)

4. Az egyetemes tanügyi bizottság jelentése szerint van a magyarhoni ev. egyház kebelében 9 főgymnásium, 2 hat, egy 5, 5 négy, 1 három osztályu gymnásium, egy hatosztályu reálgymnásium, 4 tanítóképző, 3 hittanintézet, 1 jogakadémia, összesen 27 közép és felsőiskola 246 tanárral, 4559 tanulóval a gymnásiumokban, 107 tanulóval a theologiai intézetekben, 177 tanulóval a tanítóképzőkben és 56 növendékkel a jogakadémián. Ezen közép és felső iskolák tőke vagyona 1,102.958 frt 44 kr. A tanárok átlagos évi fizetése 716 frt.

Van továbbá 140,689 tanköteles gyermek, ezek közt 6—12 év közt levő 103,117 gyermek közül 84% járt iskolába. Még pedig dunántul 95%, dunáninnen 77%, bányai

kerületben 81%, tiszai kerületben 85%. Van 1533 tanító. (jk. 14.)

5. Báró Kaas Ede a «Luther poharat» és az arra vonatkozó okmányokat az egyetemnek ajándékozta. (jk. 22.)

6. Az egyetemes egyház vagyona tesz 124.993 frt 19 kr. Még pedig: központi tőke 40,760 frt 20 kr. Gróf Teleky Róth Johanna ösztöndíj alapítványa 43,650 frt. Theol. alap 30,282 frt 99 kr. Zelenay Gedeon-féle alap 10,300 frt. Itt kezeltetik továbbá a Hrabovszky Zsigmond-féle családi ösztöndíjalap 45,243 frt 25 kr. és ide fog befolyjni a Szinovicz Lajos-féle hagyatekból befolyó 30,000 frt. (jk. 28, 24, 7.)

7. Az egyetemes ref. egyháznak Debreczenben megtartandott zsinatjára üdvözlő küldöttség választott (jk. 35).

67. Az üdvözlő bizottság Debreczenben october 31-én összegyülekezett. Résztvettek abban báró Prónay Dezső kerületi felügyelő elnökle alatt Czékus István superintendens, Wandrák András collegiumi tanár, Hörk József theol. tanár Haan Lajos egyet. főjegyző, Győri Vilmos budapesti lelkész, Lichtenstein József esperességi felügyelő, báró Prónay Gábor, Bartholomeidesz János főesperes, Farbaky József kerületi főjegyző, Radvány István felügyelő, Májerszky Béla, Bencs László, Nikelszky Mátyás, Kutassy Gusztáv, Possert János felügyelő, Tamássy Károly és Zelenka Pál tagok — November 1-sején reggeli 10 órakor a küldöttség a zsinat termében megjelent, a zsinat tagjai által melegen fogadtott, emelkedett helyen emelkedett lélekből, az ünnepélyes látvány, emlék és való mély behatása alatt történt a kölcsönös üdvözlés. **Báró Prónay Dezső elnök** következőleg szólott: »Mint a magyarhoni ev. egyháznak küldöttei jelenünk meg e helyen, hogy egy reánk bizott kedves köteletségnek eleget tegyünk. E ránk ruházott feladat és megbizás az, hogy őszinte testvéri üdvözlésünket tolmácsoljuk a helvét hitvallásuak országos zsinata előtt. A magyarhoni protestans egyháznak története számtalan tragikus jelenetet foglal magában és ha e történet lapjait tekintjük, úgy látjuk, hogy a két protestans hitfelekezet sorsa mindenkor azonos és fejlődése párhuzamos volt. Ugy tűnik fel előttünk e két hitfelekezet, mint egy és ugyanazon fának két, ámbár különböző, de nem ellentétes irányban haladó ága, melynek mindenike ég felé tör és mind a kettő egy és ugyanazon talajba bocsátja gyökerét. Nem egyszerű udvariassági tény vezetett ide. Legbensőbb érzületünknek és őszinte örömünknek kívánunk kifejezést adni, hogy bekövetkezett azon idő pont, midőn a magyarhoni ref. egyháznak képviselői zsinatilag tanácskozhatnak. Szerencsésebb helyzetben van a testvérhitfelekezet e tekintetben saját egyházunknál, mely most még csak az előkészületekkel foglalkozik. Önként előnkbe tűnik azon kép, midőn majdnem egy századdal ezelőtt a két hitfelekezet együtt ülésezett; de nem csak ezen idők emléke ujul meg jelen alkalommal bennünk, megújulnak mindazon küzdelmek emlékei, melyek befolytak arra, melyeknek főcélja az volt, hogy a két egyházat egymáshoz közelebb hozzák. Valjon a gyakorlati élet igényeihez mérve, van e kilátás ily folytonos és fokozatos közeledésre? ennek vitatása nem lehet e percnek feladata, hanem mégis ki kell emelnünk azon őszinte testvéri érzelmünket és kérni a zsinati képviselőket, hogy legyenek meggyőződve arról, miszerint nemcsak valódi benső érdeklődéssel kísérik a testvéregyház tanácskozásait, hanem törekvésünk mindig az leendő, hogy ha az isteni gondviselés megengedi, a közöttünk fennálló testvéri kapcsolatot

csak fenntarításuk, hanem fejlesszük és lehetőleg szorosabbra fűzzük. Ezek után főtiszteletű és méltóságos zsinat fogadják még egyszer küldőink nevében őszinte testvéries üdvözlőtünk s azon benső óhajításunk kifejezését, hogy engedje a gondviselés, hogy a ref. egyháznak és hazánk javára az isteni gondviselés alatt a legsikerdusabban működhessenek; mert az a meggyőződés vezet bennünket, hogy a prot. egyház előmenetele és hazánk kulturája egy és ugyanazonos. Ajánljuk magunkat még egyszer becses figyelmükbe.»

Ezen üdvözlőre **id. Bárány Vay Miklós** zsinati elnök s a hazai ref. egyháznak nagytekintélyű nagyérdemű vezére, ősz bajnoka a protestáns jognak és szabadságnak, az országos zsinat nevében, a szeretet igaz melegeivel következőkben válaszolt. «Fel van egyházunk évlapjaira jegyezve, minő szép egyetértés mutatkozott e hazánkbeli két ev. egyház között 1791-ben is, midőn ágostai testvéreink Pesten, a reformátusok pedig Budán tartották zsinataikat s kölcsönösen üdvözlőlvén egymást, egy vegyes küldöttséget választottak kebelükből, ez készít el a zsinatok elé terjesztett javaslatokat. Ily alakban ugyan nem történhetett meg ez alkalommal a két egyház közeledése, de a mód, mely által az akkori egyetértésnek változhatlan voltát testvéreink ez órában bizonyítják, nem kevésbé hat ma is szíveinkre.

A mondott idő óta sem volt soha eset, hogy ne egyetértőleg jártak volna el testvér egyházaink, ha valamely közös baj fenyegetett bennünket vagy közös sérelmeink orvoslására volt szükségük.

Az 1840-es években megindultak azon mozgalmak, melyeknek az vala céljuk, hogy a közöttünk létező benső egység külsőleg is nyerhessen az u n i o által megvalósulást, csakhamar lezajlottak, a beállott komorabb idők vevék figyelmünket igénybe.

Jól esik e jelen küldöttség élén egy lelkes, magyar érzelmű evang. érzelmű püspök mellett, épen s azon buzgó felejtethetetlen emlékü férfiúnak báró Prónay Gábor ur ó méltóságának fiát s ennek testvéröcsését a küldöttek közt láthatatnunk, ki az 1860-as években velünk együtt mint egyháza vezérférfia vívott autonóm jogaink visszanyerhetése végett. A legközelebbi időkben is közös sérelmeink megnyerhetése, s panaszaink eloszlatása végett, hazánk képviselőihez beadott s még nagyrészt elintézetlen folyamodványaink színtűgy a két testvér anyaegyház részéről egy okiraton nyújtattak be, s ezeken is nevét a fáradhatlan buzgó báró Radvánszky Antal, mint az evang. egyház főfelügyelője örökölte meg.

E köszönetet és érületet ápolni és fejleszteni jövőben is megkívánja helyzetünk, — és erre mutat ma példát az általunk szívünk mélyéből üdvözlött küldöttség!

Tartsuk fel e némét a szívek és érzelmek u n i o ján a k addig is, míg nem az 1840-es években elvetett mag netalán megérleli gyümölcset.

Mégegyszer fogadják legőszintébb testvéri üdvözlőtünk s köszönetünket, átadván azokat hön szeretett küldőinknek is.«

Az ősz bajnok ezen viszontüdvözlőtét a zsinat tagjai üléseikből felállva hallgatták s kitörő éljennel mondtak reá »ugy legyen«-t. A küldöttség a zsinati gyűlés végeztével b. Vay Miklós zsinati elnök, gf. Degenfeld Imre tiszántuli főgondnok és Révész Bálint tiszántuli püspöknél testületileg megjelent s nagybecsülő tiszteletének meleg szavakban

adott kifejezést; azután a gf. Degenfeld Imre főgondnok ad közös ebédén vett részt.

68. Az egyetemes ev egyházi gyámintézet Nagy Szombatban tartá évi közgyűlését. Ó felsége a királyt »a gyámintézet emberbaráti és üdvös működésének legmagasabb elismerésül« nyert 1000 frtot Szántónak és Király Lehotának adományozta, s azon legtetsőbb adománynak trón számolyánál megköszönésére küldöttséget nevezett (jk. 1.

A némethoni Gusztáv Adolf egylet 50 éves jubileumát fogja Lipcsében megtartani. Ezen nagyjelentőségű hirre közgyűlés minden kerületből 2—2 taggal alakított küldöttséget választott, a központi bizottmány pedig egy nagyobb összegű ajándéknak egyházanként gyűjtését s annak ünnepélyes átadását elhatározta.

Évi bevétele volt 13,536 frt 2 kr. Ebből 10,275 frt 52 kr 200 egyház és tanintézet közt kiosztott. A gyámintézet alapítása idejétől 1861-től kezdve 248,875 frt 47 krt gyűjtött s ebből 163,158 frt 71 krt egyházak közt osztott ki. Ugyan azon idő alatt e némethoni G. A. egylet 232,285 frt 10 krt tevő összeggel segélyezé egyházainkat.

Gyámintézeti tőkéje van: a központnak 36,311 frt 51 kr., Leopoldianum czimén 3371 frt 40 kr. bányakerületben 1747 frt 16 kr., dunáninnen 2000 frt, dunántul 5957 frt 14 kr., tiszai kerületben 7118 f. 94 kr. összesen 56506 f. 15 kr.

E gyűlésnek rendkívüli két tisztet kellett betöltenie. Az elsőt kegyeletes hálával, a másodikat fájdalmas kényszerűségből cselekvé.

Nagy-Szombatban élt és hamvaiban nyugszik áldott emlékü Reischel Károly, 35 évig az egyház felügyelője. Különben külföldről beszármazott nagykereskedő, ki vagyonának nagy részét 180 ezer frtot egyházi czélokra hagyományozta. Azok sorában 2000 frttal egyetemes gyámintézetünk-nyl is megemlékezék. Gyűlésünk tagjai a sírkertbe kimenve halk fohással egy koszorut tettek le díszes sírjára, szalagjain e felirattal: «Az e. e. e. gyámintézet kegyeletes emlékezetül.»

Van egy «Korouhev» (zászló) czimű egyházi lap, mely két lelkész szerkesztése alatt Szakoltzán havonként kétszer jelen meg, mely azonfelül, hogy nemes hévvel harcol a tót nemzetiség érdekei mellett egyházunkban s ellenségnek tekint mindent, mi nem hódol meg feltétlenül a «tót egyház» szerinte céljainak, — haragszik ugy a G. A. egyletre, mint a gyámintézetre csak azért, hogy ezen áldásos intézmények nyelve való tekintet nélkül az egyház nagy céljait tartva szem előtt, adnak nemcsak tótoknak, hanem magyaroknak és németeknek is: oda, hol valódi szükségét látnak, hol az ev. egyház missióját felegethetik. Évről évre, jóformán számról számra foly a csipkedés, támadás intézmények, tényezők ellen, még pedig mert nemzetiségi szenvedély vezérli lépteiket és nyilatkozataikat, mindig igaztalanul és halátlan módon. U. a. egyházi lap m. é. 18-ik számában azonban már annyira elfajult azon szenvedély, — oly méltatlan és durva támadás intéztetett ugy a némethoni G. A. egylet mint gyámintézetünk ellen, hogy azt a központi bizottmány szó nélkül nem hagyhatá. A famozs közlemény, melyben egy árva megyei lelkész az esperességi gyűlés lefolyását ismerteti, szószerint visszaadva ekként hangzik:

«A lefolyt évben egyházmegyénk 2 egyháza részesített 25—25 frtot tevő gyámintézeti segélyezésben. A most segélyért folyamodott egyházakat most sem késtünk a G. A. egyletnek és gyámintézetnek hathatós pártfogásába ajánlani.

A jó Isten tudja azonban mi lesz a mi tót egyházainkkal! Az egyetemes gyámintézet a mi tót egyházainkat már nem ismeri, csupán magyar folyamodványokat fogad el, melyek homlokán nyomtatva hirül adatik, hogy csupán azon egyházak jogosítvák kérelmezésre, melyek vagy templomot, lelkészlakot, iskolát építenek, vagy anyaegyházakká válni kívánnak, vagy adósságok terhe alatt sinlődnék. Azok szerint tehát, ha ma nem, holnap talán, legközelebb pedig mindenestre jó éjszakát nektek szegény ev, tót egyházak! Ti azon gondolatokkal és reményben pártfogoltatok ezt az intézetet, hogy az idővel megkönnyítendi, lehetővé teszi fennmaradásotokat. S ime! . . . ha nem mutatjátok ki, hogy modern házakat és kastélyokat építtek, egyhangulag leszavaznak titeket. Hogyan kívánhat nagyobb buzgóságot Czékus azon intézet iránt, miért neheztel ezért kerületünkre?

A zsaskói egyház, mely templomot, tornyot épít, 10 egész márkát kapott a Gusztáv Adolf egylettől, valószínűleg azért, mert a fentebbi kellekeket nem igazolta. Igaz, biztos alap egy ev. templom-torony építéséhez! Valóban kedves egy kilátás! És ezt azon egylet adta, melynek dicsősége trombitaszóval hirdettetik a világ minden részén! Szegény Zsaskó! Valószínűleg melegen lettél ajánlva! Bizonyára szívökre vették az ajánló urak a te nyomorodat! Magad vagy az oka. Miért nem tettél úgy, mint a homonnai egyház? Lám, az ígéretet tett, hogy oltárt épít a magyar nemzetiségnek s bástyája lesz a magyarosításnak. Hogy ha te is ekként nyilatkozol, unioval dicsekszel, te is számíthattál volna nagy segedelemre. És ti talán csodálkoztok ezen beszédemen? Azt gondoljátok talán, hogy én szigorúan ítélek, élesen szólok? Vagy talán még most is hallgassunk, mikor annyira ment már a dolog, hogy tót egyház tót egyházakhoz küld kérvényeket, melyekben nyíltan kijelenti, miszerint Krisztus dicsősége helyett keressük ezután a magyar moloch dicsőségét! Oh akkor hallgassunk s ne csodálkozzunk többé, hogy még jobban fognak verni bennünket. Volenti non fit injuria!

A központi bizottmány ennek folytán egy határozati javaslatot terjesztett a közgyűlés elé s a közgyűlés azt elfogadta, s jegyzőkönyvének 17-ik pontjába foglalá. Ebben felhivatik a Korouhev szerkesztősége, miszerint gondosabban bírálván el a lapjában kiadott közleményeket, bánják el lapja címéhez és jellegéhez méltóan egyházunkkal s intézményeivel, kivált pedig az örök hálára méltó G. A. egylettel; vegye fel e jegyzőkönyvi pontot egész terjedelmében azon tisztelettel, melylyel tartozik a némethoni G. A. egylet és saját egyházának keresztyéni szeretet által sugallott legszébb alkotása, a gyámintézet iránt.

69. A kiküldött egyetemes küldöttség december 7-ikén nyert Ó felsége a királynál audientziát. Részt vettek abban: Ivánka Imre egyetemes világi elnök vezetése alatt: a segélyezett szántói egyház részéről Mathern János lelkész alesperes, Matisz József felügyelő, Molnár János gondnok, a segélyezett király-lehotai egyház részéről: Linczenyi János lelkész, Lehotzky Jenő felügyelő es Lehotzky János gondnok és Zelenka Pál. Egyetemes elnök méltóan tolmácsolá az egyetemes gyámintézet mély háláját a jótékony király előtt, ki is kegyes leereszkedéssel biztosítá a gyámintézetet kedvezéséről, mutattatá be magának a küldött-ségi tagokat.

70. Egyházkerületünk aug. 17. és 18. nap-

jain Iglón tartotta évi közgyűlését. Az elnökségnek magvas és az egyházi élet főbb mozzanatait részletesen feltüntető jelentéséből kiemelendők: Superintendens ur hűen betöltött főpapi működésének 11-ik évfordulóján lelkesen üdvözöltette; a kishonti esperesség alsó egyházaiban látogatást végzett, a tapasztalt előnyöket és hiányokat őszintén feltünteté; intézkedéseit jóváhagyás végett beterjeszté. Eperjesen a collegiumi vizsgálatokon személyesen vett részt. Részletesen felsorolja a kegyes adományokat: egyházak és iskolák részére 11.492 frt 37 kr, felsőbb tanintézetekre 2704; — segélyezéseket egyházak javára 14,221 frt 52 kr; felsőbb iskolák javára 2096 frt 19 kr.; hittanintézetre 1101 frt 10 kr; képezdére 140 frt 29 kr, középtanodai ifjúságtól az illető tanodák főkéjének gyarapítására 1740 frt 5 kr, összesen 33,495 frt 52 krajczár.

A főjegyzői tisztéről közszajnálatra lemondott Kramarcik Károly helyére a tisztben idősb egyházi jegyző Farbaky József, világi jegyzőül pedig dr. Markó Sándor választaitak.

Ó Felsége a királynak Miskolczon több napig időzésének szerencsés alkalmából hódoló küldöttség választatott.

Az egyházrendezeti javaslatot az esperesség többsége nem fogadván el, egy újabb bizottság küldetett ki egy új javaslatnak egyházkerületileg megállapított alapelvek alapján kidolgozására.

Az egyetemes théol. akademiának Pozsonyban leendő felállítását a bemutatott újabb szerződés alapján elfogadja, kívánja azonban, hogy feltételei fogadtassanak el előzőleg.

A fűrészhacsavai botrányossá vált lelkészválasztás ügyében, a választás megsemmisítésével 3 hó alatt új választást rendel, kizárásával Laucsek Dániel lelkésznek, ki e kerületben lelkészi állást nem viselhet.

Az egyetemes felügyelő által indítványozott egyetemes alap alkotása tárgyában, azt kötelezőleg elfogadja s családonkénti 2 frtnak befizetésére 4 évi határidőt véleményez az egyetemmel.

A kerületi árvaházra vonatkozó tervezetet elfogadja s annak alapján az egyházakat adakozásra felhívja.

A felsőbb leányiskolák tárgyában az iglói, eperjesi és rozsnói ilyen intézeteket kerületi tanintézetek címével felruházván, a többi nagyobb egyházakat is hasonló intézetek felállítására serkenti.

A Baldácsy-alapítvány peregyesség folytán a perekől és igényektől megszabadult, a birtoktest 3000 holddal szaporodott, most 10122 hold föld. Évenkénti 40 ezer forintot tevő jövedelme a tartozások törlesztésére fordítatik.

A felsőbb tanodákban: még pedig a hittanintézetben volt 31, jogakademián 56, a gymnasiumokban 1827, tanítóképezdében 41 tanuló.

Az elemi iskolákba járt 14,626, ismétlőbe 3492, polgáriba 204, magánintézetekbe 95. A tankötelesek 89 %-ja járt iskolába.

Az egyházkerület kezelése alatt van:

egyházker.	közpénztár	34,748 frt 68 kr. (+ 413 frt),
„	tudományi ptár	15,472 frt 77 kr. (+ 85 frt),
„	segélypénztár	4275 frt 06 kr. (+ 210 frt),
„	tűzkárbiztos. alap	3960 frt 86 kr. (+ 512 frt),
„	Máday-alapítvány	2867 frt 31 kr.
Hittanintézeti alap		1736 frt 05 kr. (+ 444 frt),
Tanítóképezdei alap		93,612 frt 60 kr. (+ 6146 frt),
Zsedényi-alap		19,926 frt 16 kr. (+ 93 frt),

Nyugdíjintézeti alap	125,238 frt 70 kr. (+6439 frt),
Gyámintézeti tőke	877 frt 72 kr. (+ 30 frt),
Jogakadémiai alap	58,854 frt 28 kr. (—1923 frt),
	<hr/>
	361,570 frt 19 kr. (+11251 frt).

71. Egyházmegyénk két gyűlést tartott a lefolyt évben. Egy rendkívülit Nyiregyházán június 2-án, a melynek egyedüli tárgya volt az egyházkerületi rendezeti javaslat tárgyalása s végeredményében módosításokkal elfogadása. A rendezési gyűlést pedig f. é. aug. 14-én Miskolcra tartá meg. Utóbbiban Liechtenstein József esperességi felügyelőnek megnyitó beszéde, egyházát szerető, áldozatkész bajnok, helyét öntudatosan betöltő férfiúnak gondos munkássága meleg elismeréssel találkozók.

Bartholomaeidesz János főesperes és Materny János alesperes, e tisztre ismételve elválasztott és megnyerni sikerült érdemdús férfiak, rokonszenves tisztelettel s bizalmas örömmel üdvözöltettek.

A főesperesi évi jelentés rendszeres részletezéssel sorolja fel az egy év alatt történeteket, változásokat, alapítványokat, adományokat.

A kánonszerű egyházlátogatás határozatainak végrehajtásáról részletes jelentés adatik.

Az egyházszervezeti javaslat tárgyában határozatot hoz.

Nagy hazánkfia Kossuth Lajosnak, mint az ujhelyi egyház akkori jegyzőjének sajátkezűleg irt és most hitelesítő záradékkal ellátott egyházi jegyzőkönyvét 1827-ből esperességi levéltárba helyezi.

Az esperesség kezelése alatt áll:

a közpénztár 1912 frt 69 kr,

az özvegy-árva intézet 9811 frt 31 kr.

letétben: a kurittyáni egyház Czékusféle alapítványa 238 frt,

az erdőbényei egyház tőkevagyon 2527 frt,

H.-Vécse építési tőkéje 999 frt.

Az esperesség összes egyházainak és tanintézeteinek tőkevagyon 335,886 frt 31 kr.

A tankötelesek közül iskolázott 1841, nem járt iskolába 341 gyermek.

A Zsedényi-féle 100 frtos ösztöndíjat Vida Dániel nyerte el.

A fűrészhacsavai itt is elítelt lelkészválasztás szomorú alkalmából és a mennyiben ezen eléggé nem sajnálható eset, ugyszintén a bányai és dunáninneni kerületekben néhány év előtt előfordult más, nem kevésbé szomorú esetek azon meggyőződésre vezették a gyűlést, hogy egyrészt az egyetemes egyházrendezet sürgős megoldását az egyház jól telfogott érdekében továbbra elodázni nem szabad, másrészt a lelkészképesítő vizsgák eddigi módjának megváltoztatása nélkül hasonló esetek ismétlődésének gát alig vehető: felhivandónak határozza az egyházkerületi gyűlést odahatni, hogy

az egyetemes egyházat egységesen rendező előmunkálatok foganatba vétele elrendeltessék, s amennyiben ez hosszabb időre terjedne ki,

előzőleg már szerveztessék a tanárokat képesítő vizsgák módjára egy egyetemes lelkészvizsgáló bizottság, mely előtt a hazai 4 egyházkerület bármelyikében lakó lelkészjelölt tartozzék az u. n. papi vizsgát letenni, és csak az ilyen okmányokkal ellátott lelkészjelöltek avattathassanak fel azon superintendens által, a kinek kerületében nyertek lelkészi meghívót."

72. A hazai ref. egyházegyetem zsinatot ült Debreczenben f. október 31-től november 24-éig. A protestáns egyház védő, áldó, vezérő sz. lelke vezérelte ott a tényezőket nyilatkozataikban, elhatározásaikban. Kettő mondatott ki, mi eddig csak jámbor ohaj volt: egyek vagyunk a Jézus Krisztusban! Szeressük és istápoljuk egymást! Az által az egységes rend, ez által az egységes szeretet nyert diadalt. Ott már megtanulták, hogy a prot. egyház életereje hazánkban e kettőben nyilatkozik. Nyilatkozik zsinaton, nyilatkozik törvényben, lélekemelőleg, — nyilatkozzék végrehajtásában, az életben, életrevalólag. „Ime, itt a példa, kövessétek!” Azt a leczkét nekünk is meg kell tanulnunk. Különben — mint egy oldott kéve széthull . . . egyházunk.

Helyi egyházunk életjelei.

73. A mellékelt évi jelentésben csoportosítvák. Azokhoz szükségelt kiegészítésül csatoljuk a következőket. Elsőben is átengedjük a szót a „Borsod” f. évi 13-ik számában megjelent közleménynek.

„A helybeli ev. egyház nevezetes közgyűlést tartott márczius 19-én. Nevezetes volt azért, mert évi közgyűlés volt. Az évi közgyűlések pedig ezen egyházban rendszerint érdekesek. Nagyszámu intelligenzia vesz részt azokban. Kedves meglepetés jó annak kezdetén és végén rendszeren. Jelentést ad azokban a lelkész a hazai ev. egyház kiválóbb mozzanatairól, az egyetemes, kerületi és esperességi gyűléseken hozott határozatokról, ugyszintén arról, mi a helyi egyház életéből felemlítésre méltó.

Igy történt az most is. A szép tanácsterem 80 széke közül egy sem maradt üresen. Békés, lelkes tagok foglaltak helyet azokon. A hangulat, a tárgyalás menete, a hozott határozatok oda vallanak, hogy itt „rendben van a széna.” Ünnepegy volt ez s nem egy formalitásokban száraz és hidegen hagyó gyűlés. Az elnökségnek, a számvevőszéknek jelentései, beszámolója mintegy a háztartásról, eleven, munkás életre, egészséges és egységes kormányzásra vall, tanúságot ad a sáfárok hűségéről ép úgy, mint az intézők autonomikus jog- és kötelességtudatáról. Egy rendezett egyház minden kelléke nyilvánul itten. Munkás egyetértés nyomai láthatók itt lépten-nyomon.

A közkedveltségű felügyelő Radvány István, emelkedett hangon tartott beszéddel nyitja meg a gyűlést s átadja a szót a lelkésznek. Utóbbi egy, 3 ivre terjedő évi jelentésben terjeszti elő az elmúlt év mozzanatait. Mint érdekes és tanuságos jelentést a közgyűlés kinyomatni és kiosztani rendeli. Ha közkézen lesz, visszatérünk reá.

Olvastatott Prokopius Pál, fehér-komáromi ev. esperességi felügyelőnek átirata, melyben kiskoru Szuhányi Elemér nevében 300 frtot alapítványoz: 200 frtot arra, hogy annak kamataiból a Szuhányi család sirboltja gondoztassék, 100 frtot pedig hálából Zelenka Pál nevére és egy

árva gyermek iskoláztatásának elősegítésére azért, mert ő néhai Szuhányi Béla miskolczi es geszti vagyonrészét 6 éven át »anyagi jutalmazásnak elfogadása nélkül« kezelé. A közgyűlés méltóan megköszönte Prokopius Pálnak ezen ismételve tett alapítványát, a melyet megelőzőleg is már adott Szuhányi Béla nevére 170 frtot illetékalapul, 87 frtot fillér-egyre, 110 frtot árvizkár helyreállítására. Sok ily protestanst a protestans egyháznak!

Olvastatott Wolfgang Lajos, Czékus István, Sturman Andor és Gebe Endre tanítóknak iskolaszékileg, egyháztanácsilag elfogadott alapítólevele. Ebben a nevezett tanítók szokásos névnap ajánlataikról az egyháznak, illetőleg egy »tanítói alap« javára lemondanak s kívánják, hogy ezen névnap ajánlatok czimén évre befolyt összegekből, az egyház husvéti offertoriumából, évenként rendezendett gyermek szini előadás jövedelméből és más külön e czélra tett adományokból s mindezek kamataiból, egy tőke gyűjtessek, melynek czélja legyen a tanítók szerény fizetésének javítása. A közgyűlés örömmel fogadta a tanítóknak ezen, szerény fizetéseikhez arányitva hozott valóságos áldozatát. Volt is e szép kezdetnek nyomban szép hatása. Zsedényi szellemében működő felügyelő 100 frttal járult ezen alaphoz. Dörgő éljen követé visszhang gyanánt ezen ismert protestans hangot!

Kegyeletesen emlékezik meg e gyűlés úgy az elhunytokról mint a kegyes adakozókról. Előbbiek sorába jöttek: Jesze Vilmos gymn. felügyelő, Eötvös Lajos, Lehoczky Károly, Mattheidesz János és Teper István ismertebb nevű egyháztagok. — Utóbbiak sorában találjuk: Zsivora György budapesti lakost, nyug. kir. táblai tanácselnököt, ki az évkönyvből kiismert ezen egyház törekvéseinek méltánylásául 10 frtot küldött évi segély gyanánt; — Kohn Géza gymnasiumi tanuló, ki a nyert ösztöndíjat 6 frt 20 krral megpótolva, 16 frt 20 krrban visszaadta; — a némethoni Gusztáv-Adolf-egylet köréből Erfurtot 28 frt 75 kr, Stuttgart 22 frt 94 kr, lipcsei közp. bizottmány által 274 frt 35 kr, Schneidemühl 28 frt 70 kr, Bécs 25 frt, Besztercze Erdélyben 20 frt, — továbbá a krizbai, törökbecsei és ruszti egyházakat 5 frt, 9 frt 50 kr és 10 frttal; — Nyakó Andrásné, ki 10 forintot hagyott a szegényházra végrendeletileg; — Friedmann Károlyt, ki 5 frtot adott a tanítói alapra; Alberth Edét, ki 10 frttal gyarapítá illeték alapítványát. Továbbá a nőegyletnél: Ó felségét a királyt ki 100 frttal, Trillhaas Henriket, ki neje emlére 30 frtot, Wozáry Lujzát, ki édesanyja emlékére 25 frtot adományoztak, Margó Emilián g. k. lelkészt, ki 25 frtot hagyott végrendeletileg, Bergel Kornéliát, ki egy jótékony színelőadás jövedelméből 25 frt 20 krt adott. Végül a helybeli takarékpénztárat, mely intézet 1864-től ad gymnasiumunknak 80 frtot, a nőegyletnek pedig 10 frtot évente; Radvány István felügyelőt, ki a szokásos újévi üdvözlöket 10 frttal váltotta meg itt a nőegyletnél; Leszih Barnát, ki havonként 2 frtot tőkésít következetesen az egyház javára; egy névtelent, ki Szánthó János emlékére ez évben is 10 frankos aranyat adott ösztöndíjjul, egy jókedvű társaságot, mely 32 frt 21 krt gyűjtött a maga körében a nagy könyvtár gyarapítására.

Dr. Markó Lászlónak gymn. felügyelővé történt megválasztása által üresedésbe jött elemi iskolaszéki elnöki tisztre közakarral Ujházy Kálmán tanácsnok megválasztott. Ő, ugyszintén dr. Glósz Károly főjegyző, Mázer Lajos

és Polacsek Arnold új tanácsnokok a szokásos esküt letették.

Leszih Lajosnak közsajnálatra történt lemondása következtében üresedésbe jött tanodai pénztárnoki állás a jövő évi választó gyűlésig betöltetlenül hagyatott, a pénztári teendők végzésére az egyház páratlan tevékenységű gondnoka Kulcsár Károly felkérte.

Felette érdekes volt a számvevőszéknek jelentése s utóbbinak tárgyalása. Mesterekre vall e jelentés. Meglátszik a rideg számok csoportzatából, hogy Fischer Lajos elnök, Forster Rezső jegyző s e fiatal gárda többi vitézei szakavatottan, nagy szorgalommal, teljes szigorral végezték munkájukat. Bevallották, hogy minden gondos kutatás daczára sem találtak hibáztatni valót, sőt teljes elismerést szavaztak a hű sáfároknak: Kulcsár Károly gondnok, Trillhaas Henrik algondnok, Leszih Lajos tanodai pénztárnoknak és az egyház javára példás buzgalommal működő nőegyletnek. A közgyűlés ezen jelentés folytán készséggel utalványozta a fizetést, illetőleg kiadta azt azonnal elismerésben, bizalom és köszönet sugallta éljenben.

A számvevőszék is megkapta nyomban a maga jutalmát. Ujra megválasztaték.

Az elfogadott költségvetések a lelkeszi jelentés kapcsában kinyomatni rendeltettek.

Az egyházi illeték fizetésére nézve kimondatott, hogy az negyedévenként előre történjék. A hátrálékban maradt tagnak új év után a városi tanácsnokkal gyűl meg a baja.

A beszüntetett bábonyi-bérczi temetőben nyugvó porok és emlékkövek felett egy év alatt rendelkezhetnek a tulajdonosok. Azután az egyház intézkedik szabadon. A mindszenti temető mérnökileg felvétetik, arról térkép készítettik, s a sírhelyek egy e végre nyitott főkönyvbe tulajdonosaik nevére iratnak. Azon térkép elkészítésére Lippai Béla mérnök felkérte és megnyeretett.

Felhatalmazás adatott az egyháztanácsnak a tőkevagyon egy részének gyümölcsözőbben elhelyeztetésére.

Nevezetessé vált ezen közgyűlés kivált azért, hogy az egy határozati javaslatot fogadott el, melynek hordereje nyilvánvaló, végrehajtása új korszakot jelöl az egyházban. Közöljük azt szószerint a következőkben:

„Egyházunk levéltári adataiból, a gyűlések és püspöki egyházlátogatások jegyzőkönyveiből kitünvén, hogy egyházunkat anyaegyházzá átalakító első közgyűlést 1782. évi april 1-jén tartották meg elődeink; hogy azt áldott emlékü Radvánszky Ferencz kazai birtokos, később az egyház protestans lelkületű és áldozatkész jöltevéje, 28 éven át főfelügyelője, Borsodmegye alispánja, és a Szent-István rend kerestjének vitéze, hívta össze és az ő elnöklete alatt mondatott ki a nagy határozat, alakult az egyház anyaegyházá: közgyűlésünk elhatározta, miszerint ezen alapító gyűlés emlékére f. év april 2-án délelőtti fél 10 órakor az isteni tisztelettel összeköttetésben rendkívüli közgyűlést fog a templomban tartani;

abba az egykori társegyházakat, u. m. az arnóti, kazai, csanálói és diósgyőri egyházakat, valamint a helyben és 60 községre terjedő vidéken lakó összes hiveit atyafiságos szeretettel meghívja;

abban való részvételre az egyházkerületi és esperességi elnökséget, továbbá a nagy Radvánszky méltó utódait, az egyháztörténelmileg is nevezetes név birtokosait, névsze-

rint báró Radvánszky Antal v. b. t. tanácsos, zólyomi főispánt és a magyarhoni ev. egyetemes egyház főfelügyelőjét; Radvánszky Károly; báró Radvánszky Géza, báró Radvánszky Béla, Radvánszky Andor és báró Radvánszky János nagybirtokosokat, ugyszintén Borsodmegyén és Miskolcz városa hatóságát, a többi egyházakat és a város t. cz. közönségét tisztelettel felkéri;

abban a kezdő élet minden emlékeit, a mennyire azok a levéltár és jegyzőkönyvek adataiból feltűntethetők, feleveníteni;

abban határozni kíván az 1883. október 9-én elkövetkezendett százados évfordulónak méltó megünneplése felett illetőleg intézkedni kíván az iránt, hogy e nemzedék egy minden intézményeiben rendezett egyház gyanánt adhassa ezt át a jövő nemzedék látta jövő századnak.

Ezen százados előünnepély programjának megállapítására és a szükséges intézkedések megtételével egy küldött-ség lett megbízva.

És hogy még egy kedves megiepetésben részesítsék a gyűlés közönsége: felügyelő ur kinyilatkoztatta, miszerint a lelkészi évi jelentésnek és a költségvetéseknek kinyomatása megkívánta költségeket sajátjából fedezendi. Méltó választ nyert erre a lelkésztől, ki a közgyűlést a felügyelő és az egyház éltetésével rekeszté be.

Szép időket él ezen egyház tagadhatlanul. Gyorsan fejlődik: a természet rengje szerint nagy táperőre van szüksége; s ezen táperő felett az csakugyan rendelkezik. Mint jó család tud saját tűzhelye körül csoportosodni, tudja rendben tartani, rendezni ügyeit. Közakarati, egyetértő ügyszereget, áldozatra kész jóindulat, az előjárók győző példaadása, győző erő. Tanácsterme, gyűlései, iskolája, épületei, temetője mutatják, hogy itt rend honol. Emelkedik, mert emeltetik. Lelkes vezér áll Radvány István felügyelőben élén, ügybuzgó vezérkar veszi őt körül. A siker elmaradhatlan.

Nagy érdeklődéssel nézünk az april 2-iki közgyűlés és ünnepélyességek elé. Azok lefolyásáról késedelmezés nélkül adunk majd ismertetést.

74. Az átdásosan működő nőegyletnek szomorú napla volt febr. 1-jén. Szomorú kötelességet teljesített, mikor szeretett elnökének Mayer Rezsóné sz. Dombó Istvánnak áldott emlékü édes anyja Dombó Istvánné elhunytá felett méltó gyászában részt vett, testületileg adott részvétellel kifejezést a kipótolhatlan veszteség felett. A nőegylet részvétét a lelkész tolmácsolá következőleg: „Nehéz ború szállt családi életedre. Szived sajtó sebei újra felnyitak. Az enyészet anyala nehéz áldozatot kívánt ismételve téled. Előbb mint anya fosztattál meg egyetlen gyermekedtől, majd az egyetlen unóka, a letört virág felett hullattál könyeket, utóbb egyetlen testvéred elköltözése felett sajtott nemes szived, s hogy csordultig megteljen az ürömpohár, tegnap jó anyádat, életadód és éltetődet kísérted ki megtört szíveddel megérdemelt nyugalomra. Első napja ez talán életednek, melyet áldott anyád nélkül töltesz el, s mélyen elszororodva el kell hinned, hogy őt e földön látni, birni többé nem fogod. Élted ezen első ily napján jelentünk meg gyászbaborult családi otthonodban. Felkerestünk a benső tisztelet vonzalmával, a szeretet bátorságával, az igazi részvét meleg érzetével. Kifejezést adunk szeretett nőegyleted nevében kettős ohajunknak. Nyerd vissza a megnyugvás, vigasztalódás erejét hívó lelked által, azon tudatban,

hogy ily anyát birhatál s szeretve ápolhatál oly soká, hogy ily anya boldogithatott viszont téged hosszú ideig . . . Nyerd vissza szép lelked rugékonyságát az éltető rokon szeretet, a nemes barátság édes vonzalma, a fényes mult szép emlékei, vallásos hited által s élj a tisztelet és szeretet által környezve családodnak, egyházadnak s azon közügyeknek, melyek lelkes munkása gyanánt váltál be, azok közt első sorban kedvelt nőegyletednek. Legbecsesb virág legyen emlékeid szép koszorújában, jótetteid felett érzett mély hála, melyet gyöngéd kézzel fűznek abba egyesek és testületek áldó elismerés jeléül. Megjelenésünk, nyilatkozatunk, imánk mondja: élj kiengesztelődve, megnyugodva, boldogítva boldogan soká!“

75. Kedves meglepetésben részesült egyházunk. Zsivora György, nyug. kir. táblai tanácselnök 10 frtot küldött évi segélyül. Az árviz veszedelme után jött a többiek sorában ezen kiváló jóltevő. 1879-ben 110 frtot gyűjtött és adott; ugyanazon évben ismételve 25 frtot, 1880-ra 10 forintot, 1881-ben ismét 10 frtot adott egyházunkra. Párját riikító egyházszeretet, szeretete a közegyháznak, áldozatkész pártfogolása a süjtött, közszeretetre épített intézményeknek nyilatkozik ezen nemes cselekedetében ép úgy, mint protestans erényekben gazdag életében. Isten tartsa őt még sokáig egyházunknak!

76. Ő felsége a királynak Miskolczon több napon át időzése városunk történetében a legszebb lapot nyitotta fel, reavezette arany betűkkel a jóltevő, nemes királynak emléket. Egyházunkra nézve is ünnepély volt ez. Egyházkerületünk vezérkara jobbagyi hódolatának tanúságot adni megjelent. Ezen hódoló küldöttségben egyházunk tisztviselői és tanácsa is résztvettek. Nőegyletünk büszkén sorozta tökevagyonába Ő felsége 100 frtos kegyadományát. Egyházunk közönsége pedig eleven emlékezéssel Ő felsége a király árvizkárunk helyreállítására nyújtotta 500 frtra, a fejedelmi legmagasabb kegyre, hálás hódolattal üdvözlé és áldá koronás fejedelmét.

77. A 60 községre terjedő vidéken szétszórva lakó hiveknek házaiknál meglátogatását szükségesnek látván az elnökség, e végből sept. 28. és 29-én Kulcsár Károly gondnokkal együtt meglátogatta az Egerben és Mező-Kövesden lakó hitsorsosoknak nagyobb részét s örömmel tapasztalta, hogy azokban a hithűség és egyházukhoz ragaszkodás a távol lakás daczára sem lazult meg. Alkalmas időben folytatandja az elnökség ezen látogatást. Számítunk ezen jó népünknek csatlakozási és adakozási készségére. Az első évnek példája bizonyosságot nyújt, többek részéről lélekemelőleg, ezen hitünk valósulásához.

78. Október 6-án a helybeli honvéd-egylet felhívása folytán az aradi vértanúk emlékezetére istenitisztelet tartott.

79. A türelmi parancs százados évfordulója Advent első vasárnapján itt is megünnepelettetett.

80. A Teőreők Sándor-féle és a gymnasium könyvtárainak végleges rendezése, a czimlapozás, a betűsoros és szakkatalogusok készítése 6 hónap alatt 3 munkaerő alkalmazásával elvégeztetett, ugyszintén a levéltár is szakszerűen rendeztetett és leltárba vétetett. Az erre vonatkozó részletek s ugy a könyvtárak, mint a levéltár részletes ismertetése a jövő évi évkönyvnek lesz egyik kiválóbb közleménye.

81. Az áldásosan működő nőegylet szép estélyeinek sorát egygyel szaporitá. Szép közönséget gyűjtött, szép estélyt adott, szép jövedelmet csinált pénztárának, de szép áldozattal járultak is egyes tagjai az ingyen összeszerzett vacsorához és czukrászathoz. Az érdemduis elnök alábbi köszönő irata, közölve a „Borsod“ 8-dik számában, mutatja, hogy a rendezők meg voltak a közönséggel elégedve. A közönség pedig kedélyes, szép estélyeknek tartja mindig. Azon gondolattal jó s azon meggyőződéssel távozik. A „S z á m a d á s é s k ö s z ö n e t“ ekként hangzik:

„Az evangy. nőegylet, alaptökéjének javára rendezett táncestély, melynek közönsége az egyház disztermét és az ottani 6 helyiséget a zsufolásig megtölté, méltó társa volt e farsang jövedelmező estélyeinek. Ugyanis: belépti díjából befolyt 139 frt, felülfizetésekből 60 frt 50 kr, külön adományokból 35 frt, étel- és italnemüekért 182 frt 40 kr, a felmaradt étel- és italnemüek árából 17 frt 50 kr, összesen 434 frt 40 kr. Maradvány a 97 fr. 50 krt tevő kiadás levonásával 336 frt 90 kr.

Szives adományul küldtek: Szathmáry Király Pálné Budapestről 5 frt, Greutter Antal 3 frt, Kóczán Józsefné, Szathmáry Király Józsefné, Sassy Istvánné, Moesz Edéné 2 frtjával, Mahr Nándorné, Rosenzweig Leopoldné, Korbély Józsefné, Bajkor Julia, Honéczy Géza 1 frtjával, ezeken kívül Fűrész Ferencz 13 frt, Wittchen Emil 1 frt.

Felülfizettek: Mahr Károly 6 frt, dr. Csáthy Szabó István 4 frt, Kun Kálmán, Szalay Elekné, Bartányi Gyula, Radvány István, Leszih Barna, dr. Markó László, Forster Rezső 3 frtjával, Máthé Ferencz, Molnár Bertalan 2 frtjával, Barzó József, Benyiczky Pál, Czakó István, Furman János,

Farkas Kálmán, Gállfy Ignác, Hekkel Károly, Horváth László, Kandó Jenő, Kulcsár Károly, Leszih Miksa, Lichtenstein József, Mázér Imréné, Marusák Károly, Mikuleczky István, Munyay Jenő, Nagy Péter, Pless Ferencz, Pfliegler Ferencz, Sáska Dénes, ifj. Sir Nándor, Spuller József, vasuti tisztviselő, Újházy Kálmán, Wittchen Emil 1 frtjával, Polgár Teréz 50 krt.

Étel- és italnemüeket ajándékoztak: Altmanné, Bartányi Gyuláné, Czakó Istvánné, dr. Csáthy Szabó Istvánné, Fischer Lajosné, Fűrész Pál, Fűrész Ferenczné, Furmann János, Gloszné Szmik Emma, Hekkel Károlyné, Horváth Lászlóné, dr. Juhász Pálné, Kraudy Antalné, Kulcsár Károlyné, Kubacska Istvánné, Kühne Adolfné, Leszih Barnáné, Leszih Lajos, Leszih Miksáné, Lichtenstein Józsefné, Mayer Rezsóné, Máhr Károlyné, Máhr Nándorné, Markó Pálné, dr. Markó Lászlóné, Mázér Lajosné, Mezey Pál, Radvány Istvánné, Sáska Dénesné, Soltész Albertné, Spuller Józsefné, Strzelány Jánosné, Teöreök Vilma, Wolfgang Lajosné, Záhorszky Sománé, Zelenka Pálné.

Mindezen kegyes adakozóknak, ugyszintén a háziaszszony teendőit végzett Czakó Istvánné, Glószné Szmik Emma, Fűrész Ferenczné, Radvány Istvánné, Lichtenstein Józsefné, Teöreök Vilma, Zelenka Pálnénak, továbbá szives szolgálatkészséggel eljárta Fischer Lajosné, Jamriska Gyuláné, dr. Markó Lászlóné, Kulcsár Károly, Mázér Lajosné, Millecz Klára, Némethy Piroska. Szerényi Károlyné, végül pedig azon fiatal leányoknak, kik az estélynél felszolgáltak, a nőegylet javára tett ezen fáradozásaiért, általában pedig a résztvevő nagy közönségnek elismerő figyelméért és szives áldozatáért hálás köszönetét nyilváníta Miskolcz, 1882. febr. 19-én. Mayer Rezsóné, nőegyleti elnök.

IX. Helyzetünk, reményünk.

82. Helyzetünkről a mellékelt szózat és évi jelentés beszél részletesen. Ugyan azok jelzik: mi az, a mire egyházunknak nagy szüksége van, hogy az egy rendezett egyház minden kellékeivel birjon; mi az, a mit mi a tagoktól teljes bizalommal várunk, hogy az egyház teljesen rendbe jöjjön, még pedig a század alkonyán, most az új század ujévére.

Ápril elsejével bevezettük a nagy munkát, melyet az 1½ év mulva elkövetkezett százados ünnepélyig el kell végeznünk. »Gyűljetek egybe, emlékezzetek és áldozatok,« hangzék a kezdő multból felénk, az alapítók sirjaiból ép úgy, mint az egyház százados történetéből. És mi összegyülekeztünk, helybeliek és vidékiek, az Ur szent nevében a kiindulási ponton s felkerestünk ott minden ereklyét, és mi megemlékeztünk, nagy Radvánszkyunk méltó utódaival, s a helybeli és szomszédtestvér egyházakkal, az alapító elődök hitbuzgalmáról, munkája sikeréről, és mi áldoztunk, az egyházi és polgári felsőbb hatóságok jelenlétében hálaadással is-

tennek az alakuló közgyűlés százados évfordulóján! Mindannyian osztoztak örömünkben, emlékezetessé tették ünnepelésünket, látták hálás cselekedetünket, hallották fogadás tételünket: mienk az egyház, mienk abban a munka is. . . Azt a mi vállainkról senki sem veszi le. . . helyettünk bizony senki sem fog tenni, áldozni akarni. . . magunknak kell tennünk magunk egyházáért, kötelességtudattal, örömmel. . .

Gyűljünk tehát össze a százas bizottság, bizottsága a férfiaknak és nőknek s tegyük meg azt, a mi kötelességünk. Másfél év! elég hosszú idő arra, hogy munkánkat nyugodt lélekkel, gondosan elvégezhessük. Vessük össze hitbuzgalmunkat az egységes akarattal, erőinket a kötelességgel: s termékeny napok következendek: érlelők gazdag aratásra! Segitsen Isten! Adjon bő aratást!

Zelenka Pál.

TARTALOM.

	Lap.		Lap.
I. Népmozgalom	1—8	VII. Aranykönyv.	
II. Egyházi tisztviselők, tanács, bizottságok	9—12	Általános alap	52—53
III. Isteni tisztelet rendje	13	Egyh. illetéki alap	54
IV. Tudnivalók.		Oltár alap	55
Isteni tisztelet ideje	14—15	Közkönyvtár	56
Urvacsora ideje	16	Szószerk alap	57
Offertoriumok	17	Nőegylet	58
Confirmáció	18	Filléregylet	59
Dgyőri leányegyház	19	Tanodák	60
Illeték fizetés	20	Tálda	61
Elemi iskola, gymnasium	21	Ápolda-temető	62
Temetés, énekkar	22	Alapító levél	63
Illetéket fizetők névsora	23	VIII. Krónika.	
Illetékek hátrálékosok	24	Egyetemes tanácskozmány	64
Illeték alapítványok	25	Zsinati bizottság	65
Helyreigazítás	26	Egyetemes gyűlés	66
V. Adományok perselye.		Zsinati küldöttség Debreczenben	67
Évkönyvre adakozók	27	E. e. e. gyámintézet	68
Nőegylet	28	Gyámint. küldöttsége ő felségénél	69
Filléregylet	29	Egyházkerületi gyűlés	70
Offertoriumok	30	Egyházmegyei gyűlés	71
Persely	31	Ref. zsinat	72
Központi tőke	32	Évi közgyűlés	73
Elemi iskola	33	Részvét	74
Gymnasium	34—35	Zsivora György	75
Ápolda-temető	36	Ő felsége a király itt időzése	76
Tálda	37	Vidéki hívek látogatása	77
Ifj. könyvtár	38	Aradi vértanuk emlékezete	78
Teőreök-féle könyvtár	39	Türelmi parancs emlékezete	79
Ősztöndíj	40	Könyvtár, levéltár rendezése	80
Építési tartozás	41	Nőegylet estélye	81
Szánthó János emléke	42	IX. Helyzetünk, reményünk.	
Confirmandusok	43	X. Melléletek.*)	
Gyámintézet	44	1. Lelkészi szózat 1882. jan. 28.	
Révész emlék	45	2. Évi jelentés, költségvetés 1881.	
Árvaház	46	3. Felhívás és utasítás a vidékieknek.	
Kisebb adományok	47	4. Ápril 2-iki ünnepélyre meghívás.	
Összegezés	48	5. Az ápril 2-iki ünnepély.	
VI. Pénztári számadás.			
Bevétel	49		
Kiadás	50		
Cselekvő tőke vagyón }	51		
Szenvedő vagyón }	51		

*) Az 1—4. szám alatt jelzett melléleteket a helybeliek már külön megkapták, az 5-ik szám alatti később fog kiadatni.

Lelkészi szózat

a miskolczi ev. egyháznak helyben és vidéken lakó összes hiveihez.

I. Korinth 15. 57, 58.

»Istennek legyen hála, ki adja nekünk a diadalmat a mi Urunk Jézus Krisztus által.«

»Azért szeretett atyámfiai, erősek legyetek, rendületlenek, buzgók az Ur dolgában mindenkor, tudván, hogy a ti fáradozásotok nem hiába való az Urban.«

Tisztelt hitsorsosok!

Ittlétem 16 éve alatt második nyilvános szózattal koptatok imént a sziveken. Egyházunk legközelebbi multja s ennek következményei, egyházunk legközelebbi jövője s annak követelményei egyaránt arra köteleznek hogy szóljak: őszintén, mint a hogy illik helyemen a szó; — melegen, mint a hogy kell éreznünk mindannyiunknak egyházunk iránt. Élő szavamat megelőzi írott nyilatkozatom. Kibocsátom ezt szózatba tömörítve hirnököm gyanánt. Szóljon az tényeket hirdetve meggyőzőleg. Hallgassatok meg jóakarattal!

I.

A legközelebbi mult és annak következményei.

Egyházunk a legközelebb mult 5 év alatt nagy erőfelesztéssel, csapások közt is nagy szerencsével fejlődött, évtizedekre ható nagy alkotásokat tett. Isten kiválóan kedvezett. A hazai és külföldi hitrokonok nagy számban s nagyobb mérvű segéllyel jöttek. E nép büszkeséggel, felbuzdulva végezte munkáját.

1. Elemi iskoláit szervezé. Az alkalmazott 4 tanító javadalmazását egyenként 500 frtban állapítá meg. Az elemi iskola szükséglete ennek folytán 1030 frtról 2200 frtra emelkedett. Az egyház ezen elhatározását méltányoló nőgyelet 550 frtot, a filléregylet pedig 300 frtot ígért s ad is évente e célra. A közpénztár 330 frttal segítette azt évenként. Hiányzott 1020 frt. Mindenki azt hitte, hogy az egyháztagok évi járulékanak 30%-val felemelése nélkül nem lesz fedezhető ezen hiánylat. És . . . csalódtunk. Ámde kellemes volt e csalódás. Tanítóink szakképzettsége s munkás szorgalma rövid évek alatt jó hirt szerzett iskoláinknak. Ezen jó hirnév egyrészt alapítványt, adományokat, másrészt sok tanítványt hozott. A tanítványok szaporodott száma viszont oly annyira szaporitá az évi jövedelmet, hogy az a fentebbi 1180 frt hozzájárulásával önmaga tartja fenn magát. Tehát a közpénztár nagyobb megterhelhetése, illetőleg az egyháztagok évi illetékének emelése nélkül örvendhetünk, valóban örvendhetünk elemi iskoláinknak.

2. Szükség volt 2 tanteremre, 2 tanítói lakásra és a nagyértékű Teőreök Sándor-féle könyvtárat elfogadható kü-

lön helyiségre. Az egyház nagyot gondolt. Egy fedél alatt akarja ezeket a lelkészakkal együtt látni. Így vállalkozik egy emeletes épületnek felépítésére közakarattal, közlelkesséssel (1877. marc. 17.)

Száz négyszeg ölnyi területen fekvő, 17 helyiséggel rendelkező ezen emeletes épület

építési költsége tett	18008 frt 28 krt
a helyiségek kifestése és a kárpi- tos munka követelt	331 frt 60 krt
a tanácsterem felszerelése bele- került	556 frt 16 krba

Ezekon kívül :

a két udvaron levő többi fő- és melléképületek kijavitása, részben átalakítása igényelt

738 frt 25 krt

a két udvarnak lejtmerettel egyenlítése, részben kiburkolása, úgyszintén a kertek rácskerítései s azok befestése megkivántak

760 frt 43 kr.

a kut áthelyeztetett

125 frt — kr.

napszamosoknak és szekereknek az építési kölcsöntartozás kamataiban fizettetett 1877. júliustól 1881. december 31-ig

82 frt 37 kr.

2016 frt 46 kr.

összes kiadás volt

22618 frt 55 kr.

Mindezeknek fedezetére szolgált:

az eladott beltelkek után befolyt 820 frt, kamatjaival együtt

1000 frt — kr.

a nőgyelet adománya

3000 frt — kr.

a Teőreök Sándor-féle könyvtár külön épületére adott s ide ajándékozott idegen jóltevőktől

3000 frt — kr.

egyháztagok adományaiból

1273 frt — kr.

árviz-pénztárból

4792 frt 71 kr.

kölcsönökből : még pedig

köztekből

1132.61

pénzintézetekből

2400.—

gymn. tőkeből

1000.—

4532 frt 61 kr

összesen

22618 frt 55 kr.

3. Azokon kívül:

a szorosán vett árvizkár helyre- állítására fordított	2775 frt 91 kr.
folyó pénztárnak segélyül adatott (1878)	1660 frt 84 kr.
gymn. taneszközökre adatott	780 frt — kr.
könyvtár és levéltár rendezésére fordított (1880. 1881.)	340 frt — kr.
összesen	<u>5556 frt 75 kr.</u>

Mindezen kiadások az árviz-pénztárból fedeztettek.

4. Az emeletes épületnek felépítésével egyidejűleg:
a temető új határai befásítottak:
298 öl hosszú és 4—3 öl széles út kivágatott, s két
oldalán gesztenye- és akáccsemetékkal vegyesen kiültet-
tetett;

a temetői telek előrésze új rácskerítéssel s új kapuval
látogatott el;

a temetők közti szabad téren:
új kút ásott,
35 négyszögölnyi területen s 5 helyiséggel bíró új sze-
gényház és órház építettett.

*Az ehhez szükségelt 4000 frtot a temetői és ápol dai
pénztárak fedezték.*

5. Összevonva a 2—4. pontok alatt részletesen fel-
tüntetett kiadásokat és bevételeket, kitűnik, hogy

a) kiadatott:	
a 2. pont alattiak szerint	22618.55
a 3. » » »	5556.75
a 4. » » »	4000.—
összesen	<u>32175.30</u>

b) bevételül szolgált:		
egyházi tőkéből	1000.—	
nőegyleti »	3000.—	
temető-ápol dai tőkéből	4000.—	
egyháztagok adomá- nyából eddig	4792.71	12792 frt 71 kr.

Idegenek adományából:		
építésre	4273.—	
árvizkárra	10576.98	14849 frt 98 kr.
kölcsönökből	4532	frt 61 kr.
összesen	<u>32175</u>	frt 30 kr.

Kitűnik tehát az is, *hogy ha idegenek, nemes üggyarátok nem adtak volna 14849 frt 98 krt. az egyház adóssága ma legalább is ennyivel nagyobb, vagyis kerek 20.000 frt volna.*

Kitűnik végül még az is:

hogy kölcsönök kamataiban 2010 frt 46 krt kellett fizetni, oly összeget, melynek fedezetére mindeddig nem jelölt forrást az egyház, *ugy hogy az a tagok ajánlataiból és az árvizpénztárból fizettetett eddig;*

hogy továbbá az idegen jöltevők 14849 frt 98 kr. tevő ajándékával szemben *maguk az egyháztagok csupán 4792 frt 71 kr. adtanak eddig* és hogy ha be is fizetendik összes járandóságaikat, még akkor is 5849 frt 98 kr. kevesebbel fognak járulni, mint az idegen ügybarátok és hitestvérek, saját eggházuk céljaira.

6. És most hosszú sorozata a kérdéseknek jó lánczo-
latos egymás utánban előtérbe. Tartoztak e nekünk az idegenek 14849 frt 98 krral vagy csak egy krral is? És ha nem, és ha mégis ily példáját ritkító nagy számban és nagy

összegekkel jöttek hazánkból és a külföldről a részvét és elismerés legmélyebb hálára indító cselekedeteivel veszedelmünk elhárítására, alkotásaink sikereért: mit gondoltok, mi a mi teendőnk azok után? Mi lenne méltó hozzájuk és hozzánk? Az-e hogy zsebünkre téve kezeinket mondanók: »nincs, nem adunk, adjon más!« Vagy pedig: örök hálával eltelve a kegyelem Istene iránt, ki rajtunk ekként megkönyörült, a legmélyebb háláérzettel azon ezer és ezer jöltevő iránt, kik önzetlen felebaráti és egyházszeretet tudatával és a jöltevés örömevel jöttek és segítettek rajtunk: ismerni fogjuk köteleességünket, lefogjuk róvni kettős tartozás tudatával, még pedig magunk s egyházunk jóvoltáért ezen most már becsületünkkel, jó hitelünkkel szorosán összefüggő adósságunkat!?

Van-e, lehet-e itt bárkinek is jogos más nézete, tanácsa és cselekedete mint: »Atyámfiai férfiak és nők! A mit közakarattal, közlekedéssel elhatároztunk, azt hajtsuk végre közös erővel! A mire köteleztük magunkat törvényes képviselőtünk által közgyűlésileg, annak feleljünk meg most már emberül. Becsületbeli szerződésre léptünk 1877. december 8-án tartott közgyűlésünkben a Teóreók Sándor-féle könyvtárát adományozóval és a lelkészszel. Előbbi ide igérete a külön könyvtári épületre szánt 3000 frt, utóbbi megígérete, hogy 4000 frtra nézve, 2 év alatt, talál fedezetet, hogy ha 10.000 frtra emelkedett adósságunkból ekként fennmaradó 3000 frtra nézve ugy intézkedünk, hogy az maga az egyház, illetőleg a tagok összesége által fog fedeztetni. Urai legyünk adott szavunknak! Lám ók már rég beváltották ígéretüket: a könyvtári 3000 frt még pedig megpótolva még más 3000 frttal, mint a könyvtár kezelésére és szaporítására szánt adományyal, 1878. ápril 28-án készpénzben befizettetett; — a 4000 frt 1879. január 30-ikáig befolyt; úgy hogy most már csak egy adós van hátra és ez maga az egyház, ugy a bizalmat előlegezett szavát beváltott két fél, mint önmaga irányában és a hazai és külföldi egyház azon ezer és ezer hitsorsosa iránt, kikhez küldött esdő szózatunkban kimondottuk, hogy mi e 3000 frtnak letörlesztését magunkra vállaljuk s azt egy év lefolyása alatt kifizetendjük.»

A hazai ev. közönség évről évre látta egyházunk alkotásait, emelkedését az évkönyvekből, a németajku hazai és külföldi ev. egyházak és testületek a lelkész szóbeli és írásbeli értesítéseiből vettek tudomást egyházunk helyzetéről és a hitélet gyümölcseiről. Ezért nyert viszhangot egyházunk jajkiáltása a protestans élet minden rétegeiben. Ez volt az egyetemes részvétnék felköltője hívogató, egyszersmind azonban foglaló, a kimondott szónak beváltására. És ez kell hogy hátalmasan ösztönözzön bemutatására annak, hogy mi igaz lélekkel bántunk el a hitestvérek ezreivel, hogy mi kérő és értesítő szózatainkban kiadott váltónkat betudjuk idejére váltani távolról sem akarunk azon tág lélekismeretűek sorába lesülyedni, kik mindent ígérek, csakhogy kiszabadítsa őket bajaikból az erre felkért jöltevő-, mikor pedig a szó beváltására kerül a sor: zsebre teszük szépen a nyert segélyt és visszavonulnak és bizzák a többit újra nem tudom honnan, miért, kire, másra!?

Nincs rutabb valami a hálátlanságnál. Sujtó itélet ez egy erkölcsi testület felett különösen. A lelkésznek esetenkénti köszönő iratain s mindenkori áldó fohászain s egyeseknek itt-ott elhangzott elismerő megemlékezésén kívül, leróvta- e már az egyház tartozó köteleességét a jöltevők

ezrei irányában?» Volt e már nyilvános összeszámotlás, nyilvános megemlékezés, nyilvános hála ünnepély? Összesereglett-e már az egyház tagjainak összesége valamikor oly czélból, hogy megmutassa miszerint tudja áldólag megbecsülni a 14849 frt 98 kr nyert nagy ajándékot s a minden segélynél nagyobb értékű részvétet, az egyetemes elismerés és felsegítés ragyogó gyöngyszemét? Adott e már nyilvános számadást a nyert 14849 frt 98 kr-nak hováfordításáról, megküldte-e azt már az adakozók mindegyikének? Adott e már számot tett ígéreteinek miként történt beváltásáról? Meggyőzte-e már a hazai és külföldi ev. egyházakat, a némethoni Gusztáv Adolf együletet arról, hogy tud nem csak kérni hanem köszönni is, nemcsak ígérni hanem szótartó is lenni? hogy tudja a részvétet, a segílyt, igaz czéljaira, az egyház kívánt és munkált fejlődésére értékesíteni; hogy tud igazán hálás lenni azok iránt, kik őt a végveszedelemből kiszabadították!?

És ha még nem: miért késik vele oly soká? Három év mult el már azóta s még sem ért volna reá szent kötelességének leróására? Igen, ráért volna: a nyilvános számadás és hálairat készen van s várja mikor kelhet már szárnyakra, hogy vigye az egyháznak, a népnek örömét, háláját a jöltevékhöz. . . . Igen, ráért volna: a serleg ott pihen már 2 1/2 év óta érintetlenül, várja, mikor avattatik fel az örömpohárrá, szövetség kelyhévé, mikor kapja meg már erkölcsi értékét. . . . De míg a kimondott nagy szó, a valláserkölcsei testület vérrrel irt ezen kötelezője be nem váltatik, míg ezen folt az egyház lélekismeretéről nincs letörölve, míg az adósság nincs letörlesztve s ennek folytán a végleges összeszámozkodás e tekintetben meg nem történik, míg a hitelesítő záradék nincs azon okiratra reávezetve, a hitelesítő pecsét reáadva; lehet e addig hálaünnepélyt tartani, hálairatot kiküldeni, számot adni? S valljon szabad-e a jöltevé sereget még továbbra is meghagyni azon fájó hitében, hogy ezen egyház, mely oly sokáig hallgat és késik. . . . méltatlan volt a könyörülő szeretetre! Szabad-e megengedni, hogy ezen sujtó vád még továbbra is nyomja az egyház lélekismeretét?

És ha mindezen nagy előzmények nem is volnának, hogy ha egyedül arról volna szó: miként kelljen ezen 4532 frtot tevő építési adósságtól szabadulni: megengedhetné-e azt az egyház józan belátása, hogy az eddigis már terméketlenül elfecsérlett 2010 frt 46 kr. kamat még ezutánra is szaporitassék 300 frittal évről évre s oly összeggel, mily feleslege nincs az egyháznak soha, sőt 600—800 f: évi hiánylattal küzdven évről évre, most már 9000 frtban kénytelen kimutatni függő adósságát; melynek fedezetéről a forrásról eddig sem gondoskodott, ezután sem gondolna vele? Egyeznék-e az az okszerű háztartás a b. c.-jével, hogy a tőkének mikor, vagy a kamatoknak miből fizetésére nézve ne történjék határozó intézkedés? Egyeznek-e az az osztó igazsággal, hogy a megkívánt kamatok fedezetére a tagok évi illetékeinek 20%-tólival emelésén kívül más forrás nem kínálkozván, a kamatteherben arányos részvételre köteleztesenek azon tagok is, kik építési járulékaikat már leróvták önkényt, szivesen? Maradhatna-e egyéb hátra, mint annak kimondása: »vagy fizessétek le tartozásaitokat mielőbb, mint mi megtettük, hogy elvalahára szabadulhasson egyházunk az építési adósságoktól, vagy pedig köztetek fog a kamatteher megosztatni s ti fogjátok azt addig, míg a járulékot be nem adnátok, fizetni!»

Valóban itt az utolsó idő, hogy e tekintetben jöjjünk

rendbe mielőbb! Tétessenek haladék nélkül oly intézkedések, hogy az egyház ezen becsületbelivé vált kettős tartozásának leróvása késedelmet többé ne szenvedjen, ne szenvedhessen!

Birjon az egyház közönsége ép úgy, mint annak eljárósága világos tudatával ugy kötelességének mint azon felelősségnek, melyet vállalt maga iránt s a jöltevék ezreinek, sőt a kebelbeli egyháztagok nagy száma irányában is egyenként és összesen; kik utóbbiak az egyház határozata és közsüksége előtt készséggel meghajolva, leróvták tartozásait és így méltán meg is követelhetik, hogy a többiek is cselekedjenek hasonlóan!

Általában pedig mindannyian meggondolhatnók, hogy:

a) A temető, a kegyeletnek ama szentelt helye, 4000 frt befektetéssel rendbe hozatott a nélkül, hogy itt a tagok kegyeletének áldozata csak egynél is, csak egy kr erejéig is igénybe vétetett volna.

b) Az egyháznak van egy 20 ezer forintot érő épülete, mely a tagoknak 9000 frtnál, az egyháznak pedig (9000+4000) 13 ezer forintnál többbe nem fog kerülni.

c) Az egyház elemi iskoláinak szervezése, két új tanító javadalmazása a tagoknak egy krajába sem kerül, jó hirneve fokozta önerejéből megél, fedezni képes a felül kívánt 1020 frt.

d) Az egyház összes épületei, kerítései rendbe hozatnak, tanács és tantermei felszereltettek, taneszközökkel elláttattak, 2000 frt befektetéssel a nélkül, hogy erre akár e pénztár, akár a tőke, akár a tagok adtak volna valamit.

e) A szorosán vett árvizkár 2775 frt 9 kr ráköltésével elenyésztetett a nélkül, hogy erre a tagok adakoztak volna.

f) A folyó pénztár 1660 frt 84 krt nyert segílyül a nélkül, hogy ennek visszapótlására kéretnék a tagoktól csak egy krajczár is,

g) Hogy tehát nincs egyház széles e hazában, melyet oly sok idegen erő s oly lélekemelő módon támogatott volna alkotásainál, melynek sorsát, kiáltó szerencsétlensége idejében, oly egyetemes, mély hálára indító, részvét felkarolta s az elsülyedés örvényéből oly gyorsan és oly erővel kiemelte volna: mely saját alkotásainál és saját emésztő bajaiban oly csekély mérvben vette volna igénybe saját tagjainak segítyő erejét!

II.

A legközelebbi jövő s annak követelményei.

*Egyházunk legközelebbi fény- és fordulópontja lesz a százados ünnep. F. é. **april 1-én** lesz száz éve, hogy áldott emlékü elődeink itt az *első közgyűlést* megtartották s abban anyaegyházzá alakulását kimondották, *egyházunkat megalapították. Jövő 1883. október 9-én lesz egyházunk tettelegesen megalakulásának százados évfordulója: nagy ünnep, melyet e nemzedék méltóan fog megünnepelni.**

Ezen nemzedéknek jutott a nagy feladat, az egyház építését befejezni, tehát a kötelesség is, ezen nagy munkát egyesített erővel elvégezni, viszont azonban neki jutott az öröm is, a dicsőség is: meglátni a százados törekvésnek s protestáns áldozatkészségnek 3 nemzedéken át munkált büszke eredményét; feleleveníteni az ennek javáért hevülni tudott elődök áldott emlékezetét; emlegetni a halálban is

elő tagok példát cselekedeteit; s átadni azt méltó örökség gyanánt a jövő nemzedéknek.

Rövid az idő. Hosszú az út. Még sok a teendő. A méltó megünneplésnek vannak feltételei, melyeknek meg kell felelni akarni és tudni. Nevezetesen:

1. A rendes fizetéseken kívül szokásos esetenkénti járulékok tisztviselőknél és tagoknál töröltessenek, illetőleg az egyház minden kiadásai a közpénztárból fedeztessenek. Vagyis az egyes szolgálmányokért köteles fizetések alól mentessenek fel a tagok egyszer s mindenkorra, s viszont a közpénztárból nyert évi fizetésen kívül semminemű más, a tagok által eddig közvetlenül fizetett javadalmazásban ne részesíttessenek a tisztviselők. *Eltöröndök tehát az u. n. stolárek és az egyháztagok gyermekei után követelt tandíjak.*

Az egyház a hívók egyeteme s mint ilyen a hívók összessége által fenntartatik. Az egyház továbbá egy vallás-erkölcsi testület, melynek közigazgatási életében igazság és szeretet kell, hogy uralkodjanak. Eltávolítandó e szerint mindaz, mi az igazságosságnak ellenszegül, a szeretetnek pedig megrontója.

Igaztalanság, hogy egyesek csak azért, mert az egyház szolgálatát gyakrabban kell igénybe venniük, nagyobb áldozat hozatalára kényszeríttessenek. Igaztalanság, hogy azok, kik családi életben nagyobb számú tagok fenntartása gondjaival terhelve, kik az egyháznak fiaik és leányaik által élő tőkét szolgáltatnak, elvárható kimélet helyett nagyobb teherrel róvassanak meg. Nem méltó egy év. egyházhoz, mely a szentségeket »ingyen vette«, hogy azokat nem »adja ingyen:« mely tanító és nevelő, atya és anya, bíró és vezető egy személyben, hogy nem tud egy szót sem szólni, egy sort sem írni, egy lépést sem tenni ingyen, kötelessége szerint szeretetből.

Az egyház emelkedésének, felvirágzásának alapfeltétele, hogy szeretetteljes viszony legyen a tisztviselők és a tagok között, hűséges, lelkes szolgálat egyfelől, bizalom és elismerés másfelől. Ép ezért szükséges, hogy a tisztviselők és a tagok közt levő szeretetteljes viszonyt megrontani képes intézkedések gondosan eltávolíttassanak. Semmi sem rontja meg a kívánt jó viszonyt oly mélyen és hamar, mint az anyagi érdek a pénzért szolgálat, a káros függés, azon fagyasztó tudat, hogy bármikor is lépi át az egyház küszöbét, nem mehet el oda pénz nélkül, nem tesznek ott neki semmit fizetés nélkül. Ezen minden tekintetben gonosz állapot félreértésekre, panaszokra, személyválogatás, érdekhajhászat, szegények és gazdagok közti megkülönböztetés — mi gyakran nem épen alaptalan — gyanújára ad sajnosan és gyakran ismétlődő alkalmat. Ezen gyanu pedig a szeretet és bizalom, béke és egyetértés, hithűség és lelkesedés rovására, tehát a tulajdonképeni siker kockáztatásával gátat vett az egyház egészséges fejlődésének, lidércz nyomást gyakorol az egyház közszellemére.

Ott, hol van igazi egyházi élet, gondoskodtak már e baj elenyésztetéséről. Németország protestáns egyházaiban egymásután törlik e káros szokást s akként rendezik be — nagyon helyesen — a háztartást, hogy az egyház minden szükséglete a közpénztárból fedeztetik, a tagok egy összeggel járulnak a közpénztár összes szükségleteihez; az egyház minden cselekedete külön-külön díjazás nélkül, ingyen végeztek.

2. *A tanárok és tanítók javadalmazása, tekintettel a hivatás fontosságára, az állás és a kor igényeire, e városban a megélhetés viszonyaira, akként emeltessék, hogy azok összes te-*

hetségeiket és idejüket hivatásuknak, tehát az egyház céljaira értékesíthessék.

Alig hihető, hogy ily városban és egy tudományos embernél, 500 vagy 550 frtból álló javadalmazás fizetésnek volna elnevezhető, hogy az elég legyen az élet bármily szűkre is szorított szükségleteinek fedezetére.

Keresztül vergődik 12-14 éven át az iskolákon kerservesen: tanul és koplal azon boldog hiszemben, hogy majd nyilik számára is egy pálya, hol emberi célait elérheti: családot alkothat, lelkesen működhetik, szolgálhat hazának, egyháznak. És a pálya megnyílt, az egyház működési tért adott neki 500 v. 550 frtra ráadásul azon jó kívánattal: élj meg belőle a hogy tudsz, mi szegények vagyunk, tőlünk több nem telik. És tengődik és vergődik . . . ábrándjai foszladoznak . . . tekint jobbra, próbál balra . . . s nincs segítség, nincs irgalom. Huzza az igát. Azon nyomasztó tudattal kél és lepihen, hogy minden törekvésének végeredménye: elhagyatottság, szegénység, adósság, nyomor, koldus bot.

Mellék keresetet nem folytathat. Magán órák adására a családok szűkítő viszonyai miatt és a sok tanerő mellett alig van kedvező kilátás. S még is kell élnie tisztességesen, ruházkodni tisztességesen, a társadalmi élet követelményei előtt meghajolva fellépni és résztvenni tisztességesen-, kötelességét végezni lelkesen: lelket önteni a holt anyagba neki, kinek lelke szárnyait egymásután letördeli a megélhetés gondja, lelke fényét fogyasztja élete sötétje-, szíve melegét emészti a nyomor s azon rémes tudat: mi lesz belőlem ha életerőm elfogy-, enyéimből, ha ráteszik a 1/4-ed évi fizetést kis pénz gyanánt kialudt szemeimre s aztán eltesznek és elfelednek.

Valóban itt volna már az ideje, hogy az iskolák fenntartására hivatott testületek meggondolnák komolyan, miszerint, ha valaki, a lelki élet dajkája megkívánhat, a nemzedék egészséges volta érdekében is már, tisztességes ellátást, anyagi gondoktól ment életet; ha valamely pályája a közéletnek, bizonyára és első sorban a tanári és tanítói pályára azon nehéz hivatás, melyet kellőleg nem lehet jutalmazni anyagiilag; mely pályán a folyton művelődni kellett léleknek anyagi gondokkal zaklatása kiszámíthatlan kárt okoz a reá bizott nemzedék lelki fejlődésében; azon biztos befektetés, mely dusan meghozza kamatját, tőkéjét, összes tehetségeinek értékesítése által, a reá bizott nemzedék művelődésében.

Bizonyára jóval magasabban állanánk államilag és egyháziilag is az igaz művelődés és boldogulás lépcsőzetén: nem kellene egyoldalt milliókat- és milliókat költeni törvénykezésre, rend- és csendőrségre, fog- és fegyházakra az államnak, más oldalt mélyen érezni és fájdalmasan tűnődni népe hidegedésén, satnyulásán, az öserő pusztulásán az egyháznak, hogy ha kellő gond fordíthatnék iskolákra, tanítókra, a nemzet és egyház azon csemetés kertjére, a legbiztosabb legjövődelmzőbb mert elpusztíthatlan tőkét szolgáltató ezen kincskeresőkre. Egy nem pusztán rendőri és katonai-, hanem egy tanító állam tud legméltóbban megfelelni feladatának, teszi népét gazdaggá, hatalmassá, győzhetlenné ép úgy, mint egy iskoláira fősulyt fektető, azt működése és áldozata központjául tekintő protestáns egyház tölti be méltóan hivatását, emelkedik népével együtt elmaradhatlanul.

Városi egyházaink egy része felfogta a kor intő szavát, tudatára emelkedett hivatásának, mikor tanárainak és tanítóinak: 1200—1400 frt évi fizetést biztosított,

ezen fizetésnek 5—10 évenkénti emeléséről gondoskodott, a munkatehetetleneknek nyugdíját, az özvegyeknek és árváknak kegydíjat rendelt; — nem műhelynek hanem szentélynek vallván iskoláit, nem páriáknak, hanem első munkásoknak tekintvén és megbecsülvén tanfőriaikat, képesíteni kívánta őket nehéz feladatuknak sikeres megoldására.

Nézd meg templomát, iskoláját és temetőjét s látod, ismered az egyházat. És ez igaz. Igaz azonban az is: nézd meg mily fizetéssel látja el tanfőriaikat, miként gondoskodik gyermek nemzedéke neveltetéséről s ráismersz a népre. A nép alkotja az egyházat: tehát annak erkölcsi képe tükröződik az egyház képén, lelke lenyomata az egyház közszellemén.

3. *Az egyházhoz tartozó összes tagok közül a vagyontalan és munkatehetetlen szegények, az apátlan és anyátlan árvák, egyházi ápolásban részesüljenek.*

A protestáns egyház mint a hitteljes szeretetnek isteni intézménye, hol nincs különbség hívő és hívő között, a mennyiben egy Atyának gyermekei vagyunk, egymásközt testvérek mindannyian-, hivatásának tartja a beteg részekről való gondoskodást. Ez pedig történik úgy a helyiegyház egyes szegényeire, mint a közegyház egyes szegény testületeire való tekintettel, az evangéliom intése szerint: «Egymás terheit hordozzátok és úgy töltsétek be a Krisztus törvényét.» (Gal. 6. 2.)

Ezen belmissió iránt kiváló értékkel bír hazai egyházunk, mindkét irányban intézkedik. Hogy e gondoskodásnak a kívántnál kisebb eredménye mutatkozik, oka, hogy az egyes egyházak legnagyobb része nem gondoskodik erről háztartásában, egyes jó lelkekre bizván rendszerint a számaritánusi munkát.

A mi helyi egyházunk kezdettől ismeri és gyakorolja ezen teendőjét. Már a múlt század végén külön házat épített a régi gordonosi temető telkén e célra. 1806-ban a mindszei temetőhely elő részén épített új házba vitte át szegényeit s úgy nekik, valamint a városban szerte lakó szegényeknek hetenként nyújtott segílyt megélhetésre. Külön gondnoka, pénztára, tőkái voltak. A tagok e célra is szépen adakoztak. Bekövetkeztek azonban itt is a nem szeretem napok és évek. Az egyház hozzá nyult a szent perselyhez, 1128 frtot vett fel saját céljaira a sz. fillérekéből a nélkül, hogy annak visszapótlásáról, kamatjainak költségvetésbe vételéről gondoskodott volna. Ez pedig már régen volt. Azóta vajmi kevés történt e tekintetben. Már pedig az egyház szeretetteljes gondoskodásának ki kell az Ur ezen szegényeire is terjednie. Prédikáltassék az evangéliom ily módon is a szegényeknek. Érezzék azok, kik sanyaru sorsba jutottanak, az egyház melegét. Válgék e szerencsétlen tagjaival szemben is a könyörülő szeretet intézményévé. Karolja fel az árvák sanyaru sorsát, adjon nekik menhelyet, gondoskadjék neveltetésükről. Pótolja az anyát. Részvétellel segítse a távolban és szétszórtan lakó hittestvérek egyházas törekvéseit. Töltse be prot. missióját!

4. Az 1—3. pontok alatt felvett szükséglet hozzászámításával és a kamatbeli és másnemű jövedelmek leszámítása után megállapított évi kiadás osztassék meg a tagok összesége közt aránylagosan: a tagok illetékfizetésének idejére és helyére nézve pedig történjék célszerűbb intézkedés.

Mindenki által igazságosnak vallott kulcsot találni nehéz, majdnem lehetetlen. Ott azonban, hol nemcsak az osztó igazság, hanem a méltányos szeretet is, tud mérvadó

lenni az egyház fenntartásánál: a kulcs önkényt kínálkozik. Nem adó kell az egyháznak, hanem szeretetadomány. Ily felfogás mellett »nem néz garasra,« hanem szives készséggel teszi le évi adományát az Ur perselyébe. Legillőbb volna: megbizni a tagokban teljesen, szabad tetszésükre hagyni, mennyivel kívánnak járulni az egyház közterheihez; egyházszeretetükre utalva mintegy, valójában szeretetadományokra fektetni a szeretet ezen intézményének anyagi életét. Ámde ez, minden valószínűség szerint bekövetkezendett, kettős veszélylyel járna. Egyik, hogy sokan visszaélnének e bizalommal s mindjobban elterjedhetne azon veszedelmes nézet: szabad apró pénzzel is kifizetni, szabad az egyház törvényes határozatainak ellenszegülni, a kötelezettségeket megtagadni, szabad az egyház iránt ismerni is nemis köteleltséget. Másik, hogy ott, hol határozott összeg szükségeltetik évről évre, az emberi gyengeségek és gyarlóságok befolyása alatt álló jóakaratra vetni a számítást még sem tanácsos. Adott viszonyok közt leghelyesebb: az összes szükséglet arányosan megosztatik a tagok összesége közt. Vigyázni kell azonban, hogy a kinek Isten többet adott az ne adjon kevesebbet, kinek kétfelé kell fizetni, az ne fizessen többet, a magános javára ne róvassanak meg a családfők stb., egyenlő helyzetűeket vetvén a mérlegbe mindig. Meg kell engedni, hogy minden tag láthassa és megbírálhassa a többiekéét is, hogy ily elbírálás és nyilatkozhatóság után állapittassék meg az összes tagok járandósága végleg.

A tagok járulékanak fizetésére vonatkozólag: szükséges, hogy a tagok félvéneként előre fizessék illetékeiket, hogy továbbá az eddigi pénzszedés beszüntetésével, közvetlenül a közpénztárnál történjék e fizetés, — hogy végül a közpénztár, hetenként legalább egyszer legyen nyitva e célra.

A közpénztár évnegyedenként köteles kerek 2000 frtot előre fizetni, még pedig január 1-én 2000 frtot, ápril 1-én 2000 frtot, július 1-én 2000 frtot, október 1-ig 500 frtot és október 1-én 2000 frtot, összesen kerek 8500 frtot. Ennek fedezetére szolgál kamatokban 2200, nögyellettől, fillér-egylettől 850 frt, persely, offertórium, harangozási díjakból 320 frt, házbérből 380 frt, tandijakban 1900 frt, egyháztagokra kivetett illetékek főösszege 2700 frt, összesen 8350 frt, hiányzik 250 frt. Ezen jövedelem pedig ekként folyt be rendszerint:

	ápril 1-ig	július 1-ig	okt. 1-ig	jan. 1-ig	
kamat	200	1000	200	1000	
tandij	600	600	400	200	hátr. 100 frt
persely, off,	30	30	30	30	
harang	50	50	50	50	
házbér	95	95	95	95	
tagoktól	400	300	500	600	hátr. 900 frt
					hiányl. 250 frt

1375 2075 1175 1975 » 1250 frt.

Ennek kettős következménye van: egyik, hogy a közpénztár minden negyed év elején zavarban van, mely bajon a zaklatott gondnok és pénztárnok, illetőleg az általok e végre felhívott egyháztanács vagy úgy segít, hogy bizonyos tőkéhez nyul s azokat előlegezi a fizetésekre, mely intézkedés azokat kamat-képtelenné teszi-, vagy pedig függő adósságot csinál, mely viszont kamatot követel; a másik, hogy azon tőkék egy része rendszeren elveszti tőke természetét s függő adósságá lesz; a váltó adósságok pedig szintén megmaradnak adósságoknak. Következménye még az is, hogy ezen veszedelmes gazdálkodás,

mely mellett a hátralékok szaporodnak, a hiánylatra nincs fedezet, még azonfelül is sokba kerül. A pénzügyítés 100 frtba kerül évenként s erre az egyházi 1000 frtnál alig gyűjt össze többet évenként, a tagok egy része pedig a pénztárba fizet közvetlenül, a forgalmivá lett tőke mellett évenként 100 frtra megy a kamat veszteség-, kölcsönök után legalább is 50 frt fizettetik évente, a tagok elköltözése legalább is 100 frttal apasztja a kivetési összeget; összesen tehát legalább is 350 frtot tevő évi vesztesége van az egyháznak, melyet helyesebb rendtartás mellett megmenthetne céljaira. Hozzájárul még az is, hogy a költségvetés 31% -tőljárt képező tagilletékek fizetése vagy nem fizetése teljesen szabadjára van hagyva az illetőknek. Évek mulnak el míg a tagok majdnem egy harmadának észébe jut saját egyházát s az iránt való kötelességét ismerni e tekintetben. Egy-három éves tartozás fel sem tűnik. Mély gyökeret vert azon nézet: hogy a tagokat kímélni kell: az egyház rovására s e kimélet, a szeretetteljes engedékenység abban nyilvánul, hogy megengedtetik, miszerint a tartozások összege úgy a tagoknál, mint az egyháznál növekedjék. Mikor aztán már meg-sokallja az egyház: tanácsnok által keresi, követeli a tagoktól 1—2 frtokból 10—20 frtra felszaporodott hátralékokat s azon veszi észre magát, hogy egyik elhalt, másik elköltözött, harmadik elszegényedett, negyediken nincs mit megvenni, ötödiknek elárverezendő párnája kevés arra, hatodik áttér, hetedik ellenséggé lesz: százakat kell törölnie, s ezekkel nem pótolható erkölcsi veszteséget kell szenvednie. Minden kiadni kellett forintba 31 krt kell a tagoknak fizetni. Több nem vették ki, mint a mennyi papiroson kell. Azon hiszenben történik ez így, hogy mindenki befogja fizetni tartozását évről évre, hogy abból egy kr sem fog veszteség gyanánt leiratni. És mert az egyháznak minden $\frac{1}{4}$ évben pontosan ki kell fizetnie tartozását, a tagok által fedezendő 2700 frtot tulajdonképen előlegeznie kell a tagok helyett évenként. A mi most már elvész, az az egyház vesztesége, illetőleg a tőkéből fogyasztatik, vagy az adósság emelkedő számlájára megy. Ily módon is veszít az egyház átlag 200 frtot évente.

Be kell látnunk elvalahára, hogy ezen a vészedelemes állapotban segíteni kell, még pedig mielőbb, még pedig gyökeresen. Az egyháznak vannak kötelezései, melyeket időre kell leróvnia. Jövedelme 31%-tőljártának gondolatára befolyását nem tűrheti fovább. Az egyháznak úgy, mint a tagoknak szeretete az eddigi eljárásnak épen az ellenkezőjét sürgeti, azt t. i. ne engedessék meg, hogy az egyház tőkéket fogyasszon vagy adósságokat csináljon nyakra före, hogy a közpénztár örökös zavarban legyen, ne engedessék meg azonban az sem, hogy a tagok $\frac{1}{3}$ -d része az 1—2—5 frt évi illetékekkel kötelezettek 10—20—50 frtra felszaporithassák tartozásukat. Az szereti igazán az egyházban a tagokat, ki figyelmezteti, ha kell kényszeríti őket, hogy fizessék meg tartozásaikat évről évre, mert nincs a ki más fizessen helyettök, mert ezt így könnyebben leróvhatják, mintha az nagyobb összegre gyűlt fel, mert itt minden forintba szükség van, mert ez míg az egyház kötelekében élnek tartozó kötelességek.

Be kell látnunk elvalahára, hogy az eddigi kimélet, kegyetlenség, szívtelen elbánás egyházzal is, tagokkal is. Hangosan ellentmond ennek az egyház szeretete, rendje, annak boldogulása,

Nagyon is indokolva volna az elmondottak után s

még jobban azok által a mik itt és így el nem mondhatók, hogy ha az egyház közönsége egyhangulag elhatározná s e határozat végrehajtásánál segédkeznek mindenki: miszerint

a tagilletékek január és júliusban fiztessenek fél-évenként előre;

a jobb módúak s azok, kiket a jó lélek erre vezérel, adják meg azt egy összegben évenként előre;

a vidékiek küldjék meg azt január vagy július hónapokban egy összegben előre;

fiztessenek mindezen illetékek közvetlenül a közpénztárnál;

kérnének fel a gondnok, miszerint a pénztárat tartsa nyitva minden héten egy délutánon át e célra;

üljön össze a pénzügyi bizottság minden évnegyed elején s állapítsa meg a szükséges intézkedést egyes tagok irányában, tekintettel azok viszonyaikra;

Az év végeig nem fizetőkkel bánják el az egyház jogtudattal, szeretetének mérve szerint mindkét fél irányában bölcsen és igazságosan.

5. *Az egyes egyháztagokat kötelező évi illeték, 5% től kamatot vevén alapul, megfelelő tőkére számítassék át, a tagok pedig ezen tőke lefizetésével váltsák meg magukat a további illetékfizetéstől.* Ez volna azon nagy alkotás, mely másodszor és most száz év után végleg megalapítaná az egyházat.

És ez törekvéseim, ábrándjaim legszebbike. Hosszu évek óta él bennem e vágy, e javaslat. Jeleztem én ezt az évkönyvekben két ízben (1875—1876.) mikor a zárzóban oda nyilatkoztam:

„Szeresse e hívő sereg melegen, áldozatkész tettekben egyházát: becsülje és tisztelje sőt kövesse szavát, példáját azon férfiaknak és nőknek, kikben az Ur lelke munkás lett az egyházért; éltesse és emlegesse kegyeletes tisztelettel azon kegyes lelkek jótettét, áldott emléket, kik annak járdért felbuzdulni azt igazán szeretni képesek voltak; hasson oda, hogy legégetőbb vágyunk, legboldogabb reményünk, az, melynek teljesüléseért Istenhez könyörögni meg nem szűnünk, valósuljon, az t. i. hogy elkövetkezendett egyszázados évfordulónak nagy ünnepén

„legyen mintaszerűleg berendezett fi és leány tanodánk,“

„legyen az első 100 évek megfelelő egyszáz ezer forint alapitókánk!“

Öt év óta halgattam. Mostoha idők állottak be. Sür-gős más teendők következtek. Ujra szólok, mert szólnom kell. Meggyőződésem ma is az, hogy annál méltóbb emléket nem emelhetnénk évszázados egyházunkban, bizto-sabb zárvet nem tehetnénk az egyház építményre. Határozott meggyőződés, hogy ez nagyobb akadályokba nem ütközik. Közakaratu elhatározás kell ehhez a családok titkos és az egyház nyilvános gyűlésében. És ha a két gyűlés tud egyhangulag határozni, az egyház meg van alapitva végleg. Határozott meggyőződés, hogy azzal egy család sem rontatik meg, míg az egyház sokat, ki tudja mily idők következnek, talán mindent nyer vele.

Áldott emlékü dr. Szabó Endre szép lelkének utolsó villanása volt e nagy gondolat. Azóta, még pedig szebb-nél szebb módon, 18 tag valósitotta azt. Szóljanak azok közül a még életben lévő hatan, tegyenek bizonyt az az mellett, hogy ez a mód legkönnyebb, legsikeresebb az egyháznak anyagilag biztosítására. Mindannyian megmutatták, miként kelljen gondolni az egyház jövőjére, mily emlé-

ket kell egy protestansnak emelni nem csupán a sirkében, hol a legfényesebb emlékkő is néma örökké, hanem az élők mezején, különösen, hol mindenkor szépen, meggyőzőleg beszél s még a holt kövekből is tud nemesen érző lényt formálni a hithűség és meghidegedni nem képes egyházszeretet. Jó magvetés az, melynek van arany kalásza, gazdag aratása.

Két évtized fénye dereng Dr. Szabó Endre szentelt sírja felett. Tizennyolcz követője akadt s nem több, míg százan meg százan elköltöztek nyom nélkül azóta. A főkönyv megtűri ugyan neveiket, a sirkert elfogadta őket földlakók gyanánt, ámde tavasz nem nyílik hantjuk felett, áldó emlékezet nem viraszt e sírok felett, némán halad el az egyház élete felettök. Voltak és nincsenek. Már pedig, ha többet nem, annyit már csak megtehettek volna, hogy t. i. tegyék neveiket élővé az egyházban, emléküket áldotta. Mindenkinek van egy kis feleslege, melyből juthat vallás-erkölcsi szélokra. Mindenkinek van az indulatok tömkelegében egy nemes ere, porló kőben aranyat rejtő ér. Mindenkinek vannak ünnepnapjai mikor mély a hála, magas a kegyelet, fokozottabb erejű a fellángolás. Mindenkinek vannak boldogabb pillanatai, mikor többre becsüli magát napszámért dolgozó munkásnál s gondolata támad: miben áll az ő életének erkölcsi értéke? mivel teheti életét becessé, emléket áldottá? Mindenkinek vannak kedvencz eszméi, melyek kivívásáért tud fáradozni, áldozni.

Népességünk $\frac{3}{10}$ -ed része 60 községben él elszórva, $\frac{2}{10}$ -ed része vándornép, ma jó, holnap már megy, csupán $\frac{5}{10}$ -ed része válik be törzstagnak, nevezhető tulajdonképeni fenntartója gyanánt az egyháznak. A vidéken élő 1000 lélek közül 230 családfő lett csatlakozásra felhiva, illeték alá felvéve. Többen jelentkeztek, hitsorsosoknak váltak be, a nagy többség azonban volt és maradt néma mindedig. Mindezek daczára, lehetséges volna-e az, hogy ha az egyháznak oly módon véglegesen megalapítását elhatározná a törzslakosság s erre a százados ünnep jelentőségteljes alkalmából a vidéki tagokat is felhivná: elfásult közönnyel forduljanak el egyházuktól még akkor is a vidéki tagok? Csakugyan nem volna reájuk ilyforma felhívásnak semminemű hatása: »Atyánkfiai, férfiak és nők! Ám jertek és lássátok mit tettünk eddig, mit cselekszünk most is egyházunk jóvoltáért! Tegyetek ti is hasonlót. Különben is sokat mulasztottatok. Kilenczvennyolcz év óta bírja és fenntartja e nép rólatok-nélkületek közös egyházunkat. 5, 10, 15 év óta éltek ennek körében a nélkül, hogy életjelt adatok volna magatokról. Töröljétek le a mult nehéz rovását. Vegyetek részt törekvesekben. Egyházunk egyházatok. Népünk népetek. Jertek. Váltátok meg évi-illetékeiteket. Álljátok be az alapítók sorába. Mindannyian találkozzunk az áldozat oltáránál. Mindannyian vegyünk ily módon részt a százados ünnepélyen. Isten hozzon, Isten áldjon meg titeket!«

Lehetetlen. Hitünkben nem csalatkozhatunk. A protestántismust minden vészek közt fenntartó ős erő ma is él és nyilvánul győző erővel. Szunyad itt-ott igaz. Rázzuk fel. Elevenítsük fel győző példaadással. Ujra élünk, mozgunk, imádkozunk és áldozunk egyházunkjóvoltáért mindannyian! Elfeledni lehet egy időre . . . megtagadni azonban . . . soha!

III.

Teendők a legközelebbi jövőben.

Tartsánk február 19-én közgyűlést. Vegyünk abban élők, mozgók, mindannyian részt. Határozzuk el egyhangulag:

1. Hogy és a mennyiben 1877. márczius 17-től, az akkori törvényes közgyűlés törvényes határozatából, minden tag tudta, hogy az emeletes épület 12 ezer forintot felszámított költségeiből 5000 firt közadakozásból fog fedeztetni; mennyiben 1877. deczember 8-tól, az akkori törvényes közgyűlés törvényes határozatából minden tag tudhatta, hogy itt egy tag sem vonhatja ki magát, mindenkinek kell a közteherben aránylagosan résztvenni, és hogy ezen arányos kivétessel az egyháztanács lett felhatalmazva; mennyiben az 1880-iki lelkészi szcztából és évkönyvből minden tag kiolvashatta, hogy nem akadt, a ki ezt a tagok helyett megfizesse; mennyiben végül az elnökség 1881-iki felhívásából minden tag meggyőződhetett, hogy e tartozás leróvásának végső ideje immár elkövetkezett, hogy a mikor a tanács az építési járandóság név és összeg szerinti kimutatását kihirdette, akkor igazságosan-, mikor a tagoknak 3 havi időt engedett észrevételeik megtérésére, akkor méltányosan-, mikor 1881. deczember 31-ig terjedő időre 9 hónapot adott a lefizetésre akkor kiméletesen bánt el a tagokkal annyira, hogy az ellen jogos kifogást többé senki nem tehet: hívások fel ismételve és utoljára az egyház e tekintetben adós közönsége, miszerint régen tudott, régen ismert, régen kifizetni kellett ezen tartozását f. é. april 1-éig azért rója le, mert nincs miből fizetni kamatot, — már ha a többség határozatát maga a többség önmagán már végrehajtotta, a kisebbség sem maradhat el, nem tehet egyebet; mert nincs senki a ki azt helyettök megfizesse, mert becsületbeli dolog megtartani a hála ünnepélyt, a számadást lezárva kihirdetni, a hála tartozást az adakozók ezreivel szemben méltóan leróvni, nem engedni meg tehát azt, hogy egyesek miatt a közegyház az hálátlanság sujtó vádja sujtja Isten után épen a legnagyobb jóltevők részéről. Hogy pedig ezen becsületbeli tartozás leróvása tisztességes modorban s közbéke rontása nélkül történhessék: menjen ki az egyháztanács 40 tagja mind megannyi apostol az adós tagok házaikhoz s bírja reá őket, hogy ezen becsületbelivé vált adósságuk leróváásával töröljék le a már is sötételő foltot ugy saját jó lelkükről mint a közegyház lélekismeretéről.

2. Hogy és mennyiben a tagilletéknek házankénti gyűjtése, azon évente alig 1000 firt mely ily módon begyűjtetik, 100 frtjába kerül évente a pénztárnak s azonfelül amennyiben a tagok egy része így sem fizet, másrészt pedig közvetlenül a közpénztárnál rója le illetékét, távolról sem vezet célhoz, hogy továbbá minden kellemetlenségnek s esetleges veszteségeknek eleje vétethessék: az eddig szokásos házankénti gyűjtés beszüntetésével, minden illetéknek közvetlenül a pénztárban vagy is a gondnok kezeihez fizetése rendeltessék el.

3. Hogy pedig a közpénztár régmegrontott egyensulya helyreállíthatassék s ne legyen az kénytelen minden $\frac{1}{4}$ -ed évben vagy kamatozó tőkéhez nyulni, vagy kamatot követelő kölcsönt felvenni; nehogy az egyház jövedelme természetlenül fogyasztassék ily módon: felhívandók lennének egyrészt az összes tagok, miszerint évi-illetékeiket félevenként előre közvetlenül a pénztárnál fizessék, más részt a gond-

nok, miszerint hetenként egyszer, tetszés szerint választott egy délutánon tartsa nyitva a pénztárt e czélra.

4. Hogy és a mennyiben a hábonyi bérczi temető a beltelkek sorába vétetett s a tagosítás bevégezte óta ott temetkezni nem lehet: felhivandók volnának az érdeklött tagok, miszerint e hunytjaik sirköveiről esetleg hamvairól is záros határidő alatt gondoskodjanak, magára a temetőre nézve pedig történjék czélszerű intézkedés.

5. Az alsó u. n. mindszentí temetőre nézve:

a) Hogy a sirok hibátlan sora ugy az újtemető részen mint a kisebb sírbolt helyeknél megtartathassék: térkép volna készítendő, s a felmért új helyek jelekkel volnának ellátandók.

b) Hogy minden tagnak saját családja vagy rokonainak sírjához való joga sértetlenül megóvassék, felhivandók volnának a tagok a sírhelyekhez való jogaiknak igazolására.

c) Hogy a már előjegyzett sírhelyek csakugyan az illetők birtokába juthassanak, felhivandók volnának a tagok a miszerint az előjegyzett sirok után járó illetéket záros határidő alatt fizessék le.

d) Hogy az ismétlődve előforduló sírháborításnak s minden más kegyeletlen kellemetlenségeknek eleje vétethessék s a kivánt rend itt is megtartathassék: a felveendő térképen minden egyes sírhely folytatólagos számmal láttassék el, e számokra a tulajdonos neve reávezetessék s ezen térkép másolata a sírásónak mihez magatartás végett kiadassék.

e) Áldozatot nem kimélő oly intézkedések tétessenek, hogy ezen temető minden tekintetben sírkertté váljék, illetőleg minden részeiben egy gondozott kert rendje és díszének ismérveivel ellátassék. Váljék az tehát a szerető megemlékezés és áldó kegyeletnek külképében is díszes helyévé, tekintettel még azok sírjaira is, kiknek már nincsen élő utódok.

Tartsunk f. é. ápril 1-én, az egyház megalapítását kimondott első közgyűlés százados évfordulóján, közgyűlést. Hivassanak meg abba a vidéki tagok is. Vegyenek abban minden élő és mozgó egyháztág szívesen részt. Ezen közgyűlésen:

6) Olvastassanak fel az 1782. ápril 1-én megtartott első közgyűlésnek jegyzőkönyve s összes mellékletei; eleveníttessék fel a levéltárban nyugvó okmányokból az akkori kezdő élet minden mozzanata.

7. Eleveníttessenek fel a legutóbbi 5 év alatt történt dolgok, véghezvitt alkotások: építkezés, püspöki egyházlátogatás, árvizkár stb., az egyház erőfeszítése, a hazai és külföldi hitrokonok tevőleges részvétele stb., tartassék meg tehát a *hálaiünnepély*; állapíttassék meg az összes adakozóknak és jöltevéőknek megküldendett számadás és a hálairat szövege.

8. Mondja ki a közgyűlés, miszerint a százados ünnepelet 1883. october 9-ikén megünnepelendi. *E végből 1883. október 9-ikétől bíró érvénynyel;*

9. Eltörli a stolarékat és az egyháztágok tanköteles gyermekei után eddig követelt tandíjakat; ezeket a költségvetésbe felveszi s kimondja, hogy az egyház összes cselekvényei és kiadványai díjnélkül végeztetvén és adatván, az összes szükséglet a tagok összesége által fog arányosan fedeztetni.

10. A tanárok évi fizetését 800 frtban, a tanítóképt pedig 600 frtba állapítja meg, az ekként származott többletet a költségvetésbe felveszi.

11. Az egyház szegényeinek és apátlan-anyaként árva-
nainak sorsát felkarolja, róluk költségvetésileg meghatáro-

zott összeg erejéig gondoskodik, erre, ugyszintén a hazai szegény egyházak és tanintézeteknek gyámintézeti módon segélyezésére külön alapot gyűjt.

12. Az összes szükségleteket magában foglaló költségvetést következőleg állapítja meg:

S z ü k s é g l e t :

Tiszti fizetések: lelkész	700 frt
segédlelkézi teendők	100 frt
	<hr/>
	800 frt

stolarék	
4 tanárnak 800 frtjával	3200 frt
4 tanítónak 600 frtjával	2400 frt

K ö t e l e z e t t i l l e t é k e k :

egyházkerületnek és megyének	88 frt
állami és községi adó	150 frt
tűzkárbiztosítás	63 frt
hivatalos utakra	100 frt
egyházi és harangozó fizetése	300 frt
könyvtárakra	162 frt
temetők fentartása	150 frt
tápdai segély	100 frt
osztóndíjakra	175 frt
szegényekre, árvákra	200 frt

V e g y e s :

épületek-, udvarok rendben tartása	150 frt
8 tanterem fűtése, tisztogatása	500 frt
vegyes és váratlan	150 frt
	<hr/>
összesen:	8388 frt

és a stolarék megváltása

F e d e z e t :

Az egyház kezelése alatt levő tőkék kamata	2525 frt
nőgyelettől	550 frt
filléregyelettől	300 frt
tandíj a gymnasiumban	900 frt

e l e m i i s k o l a n á l :

idegenektől	500 frt
templomi persely. offert.	120 frt
harangozási díjakból	200 frt
házbérből	380 frt
	<hr/>
	5475 frt

egyháztagok járuléka

	2913 frt
	<hr/>
összesen:	8388 frt

és a stolarék megváltása

Az 1881-iki kivetés volt a tagok öss-

szeségére	2766 frt
---------------------	----------

13. A tagok összeségét kötelező főösszeget azok közt

arányosan megosztja; a kiosztási tervet velük közli s meghallgatásuk után végleg megállapítja s felhívja őket, mi-

szert az évi illetéket 1883. január 1-ig váltásák meg, még pedig vagy készpénzzel, vagy teljes biztosítékot nyújtó

kötvényekkel.

14. Gondoskodik az egyház összes tőkéinek nem kevésbé biztos és jövedelmezőbb elhelyezéséről, arról hogy a

pénzintézeti kamatlábnak leszállásával eléállott 700 frt ke-

vesebblet alkalmas módon pótolassék.

15. Felkéri mindazon jöltevéőket, kik az egyháztól vég-

rendeleteikben már megemlékeztek, vagy a kiket a jó lélek

ily hagyományok adására vezérel, miszerint ezen nemes el-

határozásukat a százados évforduló emlékére személyesen

valósítsák —, boldog örömmel beállván azok sorába, kik

az egyházzól az első században ily módon is megemlékeztek s kiknek nevei és összegei legméltóbban foglalnak helyet az egyház százados történeteiben.

16. Rendelje el az egyház százados történetének rendszeres és részletes megírását, állapítsa meg annak tervezetét s gondoskodjék arról, hogy az a százados ünnepen nyomtatott példányokban kiosztathassék.

IV.

Zárszó.

Csoportosítva küldöm ezekben gondolataimat a főkönyvbe írt 840 helybeli és 230 vidéki családfőnek, a 2834 lélekből álló egyházat kormányzó és fenntartó tagok összegének hitteljes bizalommal, szép reménnyel. Gondolatoknak nevezem szándékosan, a mennyiben azok valósitása nem tőlem, hanem Isten kegyelme folytán a tagok egyházszerető bölcsességétől függ. Hitem szerint: nem hajtottam túl a kellő mértéken; nem becsültem túl az egyház erkölcsi és anyagi erejét; hiu ábrándozás ködképeivel nem szőttem össze azokat, nem javasoltam olyat, minek elfogadhatása és kivihetősége határos lenne a lehetetlenséggel. Melegen érezek az egyház iránt, melyben immár lééltem életem javát; könyörgök és tenni kívánok ennek javáért mindent, időm és életem elfogytaig; ismerem ennek helyzetét erejét és hivatását egészében, ismerem a tagok helyzetét, erkölcsi és

anyagi értékét nagy részben; ép ezért szólhatok bátran őszintén.

Kiadom tehát kötelesség tudattal gondolataimat gondolkodásra-, terveimet tervezgetésre, reményeimét valósitásra. Mint hosszú éveken át szótt és érlelt gondolatok válnának komoly, nyugodt elbirálás tárgyává; komoly nagyjelentőségű határozatoknak szülő okaivá. Költsék fel e nép egyetemében az egyházas gondolkodást, tudatát a százados évforduló nagy jelentőségének. Gyűjtsék össze e népet az Ur oltára közé, hozzák vissza a nagy családot kedves otthona egyházába, hogy akarjon és tudjon melegen érezni, otthonának szive szerint örülni, tudja abban a százados ünnepet méltóan előkészíteni, azt majd méltóan megünnepelni!

A kegyelem és áldás Istene pedig, ki oly nagy erővel áldotta meg, nagy munkának szerető egyetértéssel elvégzésére képesíté s az egyházépités nagy és gyors alkotásainak véghezvitelére elhívta a nemzedéket: képesítse most különösen még arra is, hogy hivatását méltóan befejezze, a zárkövet egyházépitésére önkezével reátehesse s legyen meg neki azon boldog öröme és protestans dicsősége: látni, bírhatni azt mint egy protestans egyház mintaképet természetes fejlődésében, áldásos munkájában; valósággal tanító egyházat; átadhatni azt mint hegyen épült várost a hazai ev. egyház fénylő testületeinek méltó sorsosát, egy minden tekintetben jól és teljesen berendezett ev. egyházat legméltóbb örökség gyanánt a jövő nemzedéknek, a jövő századnak!

Isten képesítse, Isten segítse!

Miskolcz, 1882. január 25.

ZELENKA PÁL,
lelkész.

LELKÉSZI ÉVI JELENTÉS

A MISKOLCZI

ÁG. HITV. EV. EGYHÁZNAK

1882. márczius 19-én tartott

ÉVI KÖZGYŰLÉSÉN.

MISKOLCZ,

FORSTER REZSŐ KÖNYVNYOMDÁJÁBOL

1882.

Tisztelt közgyűlés!

Isten sz. nevében és segedelmének hívásával elértük, elkezdjük és megtartjuk évi közgyűlésünket. Szamba vesszük az elmúlt év eseményeit, számot veszünk azokról, kiket az egyház közbizalma, az egyház sokirányú teendőinek elvégzésére felhívott, számításon kívül nem hagyjuk azokat, melyeket mint legközelebbi teendőket jelöl egyházunk fejlődő élete.

Nem tagadhatjuk el azon örvendetes s a protestáns büszkeségnek tápúl szolgáló jelenséget, hogy közfigyelem tárgyává lett egyházunk, a hazai testvéregyházak szeme reánk tekint, nagy reményt köt, miként a hazai közvélemény e városnak, akként az egyházi közvélemény ezen egyháznak jövőjéhez, missiójához. Ezen várakozásnak megfelelni kötelességünk. Ezen kötelesség teljesítéséhez megkívántató képességgel rendelkezünk. Rendelkezzünk vele bölcsen.

Hazai egyházunk életének kiválóbb mozzanatairól

első helyen kell megemlékeznünk.

Mindjárt a m. év tavaszán összegyűltek a hazai *ref. és ev. egyházak képviselői* Budapesten oly czéllal, hogy a keresztes illetékessége tárgyában és a büntető-törvénykönyv 53. §-a és az e tekintetben hozott curiai döntvényvel szemben megóvja egyházunk jogát hivelhez s feliratot szerkesszen. Ezen felirat szerkesztetett és az öszministeriumnak beadatott. Látható eredményét eddig még nem vettük.

Ugyanakkor tartotta ülését az *egyetemes zsinati bizottság* is, melyben kimondatott, hogy ha majd a tiszai kerület is elkészül rendezésével, hozzá fog a nagy munkához, a négy kerületet egyesítő egységes rendezet készítéséhez.

A m. é. ok. 19—21-ikén tartott *egyetemes gyűlésen* behatóan tárgyalatott egy a vallásminister által mintegy engedélyezett sérelem, mely szerint némely kath. pap, püspöki egyházlátogatási határozatra való hivatkozással, párbért követelt ev. hivektől oly kath. birtokok után, melyeket azok megvettek, s azt rajtok bíróilag is végrehajtatni kívánta. Ez ellen felirat szerkesztetett és az országgyűlésnek beadatott. Eredménye lön, hogy az öszministerium az ilyen eseteknek elbírálását a miniszter önkénye alól kivévén, azokat rendes törvényszéki elbánás alá helyezte.

A *ref. egyháznak* Debreczenben megtartott *közsinatján* az egytetemes gyűlés által küldött üdvözlő küldöttség m. é. november 1-én megjelent és ott a testvériségről lélekemelő módon tett bizonyoságot.

A 11 év óta huzódó nagyobb ügy, az *egyetemes theologiai akademia* kérdése végleg megoldatott. E tárgyban a pozsonyi egyházzal, mint a melynek lyceuma felett fog az felállittatni, a szerződés megkötöttet.

Az egyházunkban dúló és tért foglaló panszlavizmus mélyen elszomorító jelenségei 1 röpirat által közvilággáhoztak s azóta a támadások és védekezések, ismertetések és czá-

folatok külön röpiratokban ép úgy, mint a hazai sajtó termékeiben tért foglaltak. Napirendre került ezen romboló törekvés, mely egyházunknak szégyene, veszedelme, s melynek korlátozása, sőt visszaverése egyházunk nehéz, de elodázhatlan kötelessége.

Nem hunyhatott szemet ezen áldástalan törekvés előtt az *egyetemes gyámintézet* sem, mely különben a békés szeretet művét végző intézménye a közegyháznak, az ellentétek kiegyenlítésén, a sebek hegesztésén fáradozó testület. Nem hallgathatta el azon igazságtalan és hálátlan támadását a tótok egyházi lapjának, melyben épen ev. lelkészek állítják, hogy a gyámintézet és a G.-A.-egylet, előbbi magyarosító, utóbbi németesítő törekvésekkel, a tót egyházakat szükségelt és jogos segélyezéstől megfosztják, s míg p. o. a templomot építő zsaskói egyház 6 márkát kap a G.-A.-egylettől, addig a magyar és fényes Miskolcz 1933 frtot tevő segélyezésben részesül. A gyámintézet Nagy-Szombatban tartott közgyűlése jogosan tiltakozott a némethoni G.-A.-egyletre és a gyámintézetre nézve méltán sértő ezen megtámadás ellen s okadatulva kimutatta, mennyire alaptalan s igaztalan a vád s felhívta a tót lapot, miszerint egyházas czélját tartsa szem előtt s e tiltakozást pedig vegye fel lapjában. Elhallgatott ugyan, de az ítéletet nem vette fel hasábjai közzé.

Ugyan ezen gyűlés, Reischel Károly volt felügyelőnek a n.-szombati temetőben nyugvó porai fölé egy emlék koszorut tett le, kegyeletes hálából azon 180 ezer forintért, melylyel az az ev. egyházra s ezek közt a gyámintézetre is 2000 frttal áldozott.

Ugyanezen gyűlés 13 ezer forint felett rendelkezett.

Ugyanezen gyűlés Ő felsége a királytól »működésének legmagasabb elismeréseül« nyert 1000 frtot 2 szerencsétlenség által sujtott egyháznak, nevezetesen az árvízkarosult szántói és tűzkárt vallott király-lehotai egyházak közt kiosztotta s Ő felségéhez küldöttséget küldött. E küldöttséget Ő felsége a király december 7-én fogadta s biztosította legmagasabb kegyelméről. E küldöttségben az elnökségen kívül az illető egyházak küldöttei is részt vettek.

Ugyanezen gyűlés tudomására jövé az, hogy a némethoni G.-A.-egylet, Isten után talán legfőbb jöltevőnk, mely egylet a lefolyt 20 év alatt 800 ezer forintnyi segélyt adott egyházainknak és tanintézeteinknek, a jelen évben fogja fennállásának 50 éves jubileumát születéshelyén Lipsében megünnepelni, elhatározta, miszerint ezen ünnepélyen egy nagyobb küldöttséggel vesz részt s ajándékot visz ki hazai egyházaink hálája jeleül. A küldöttségbe minden egyház-kerületből legalább 2—2 tagot kíván; az ajándékhoz pedig minden egyháztól kíván adományt, úgy, hogy minden egyház adjon 50 kr.—5 frt közt, minden esperesség legalább 10 frtot, minden kerület 50 frt, az egytetemes gyámintézet pedig 200 frtot.

Különben pedig az *egyetemes egyház közéletét* a mult

évből a fentebb előadottakon kívül csak két eset hozta erősebb hullámozásba. A bányakerület superintendensének és gyűlésének egy aggasztó cselekedete, melylyel az, egy örületi bajba esett fiatal lelkész közigazgatási uton hivatalvesztettnek nyilvánítá és helyére törvényszéki elbírás nélkül hatalmaskodva mintegy, rendes lelkészt választott. A tiszai kerületben, a fővárosi egyház esete, a hol is a kerület által e kerületben lelkészre képtelenné nyilvánított, dr. Hurban közbenjárásával Geduly superintendens által azonban felszentelt lelkész erővel lelkészkedni akart; s őt ezen merő elhatározásában az őt megválasztó egyház sa háta megett fondorkodó panszlávpárt támogató. Nemzetiségi kérdéssé fajult ezen ügyben a kerület nem tehetett mást, mint hogy a lelkészt karhatalommal kitétette, a felügyelőt elmozdítá s az egyházat 3 hó alatt más lelkész választására kötelezé, ellenesetben a superintendensől kinevezve kap lelkészt. Az egyház, illetőleg nevében a panszlávpárt dacoskodásban, bujtogatásban, egyetemes gyűlésnél, ministeriumnál, ő felségénél keresett orvoslást s mind hiába. Végre is látván az egyház, hogy nincs más segedelmé, a 3 hó letelte előtt új lelkészt választott. És most béke van. Tanúság: ismerje az egyház kötelességét. Hozott határozatainak tiszteletben tartására, ha kell kényszereszközökkel is kötelezze híveit. E nélkül, dédelgétéssel, nincs rend, béke, tisztelet közöttünk.

Közelebbtérve egyház-kerületünkre és esperességünkre: kiemelendőnek tartom a következőket:

Nagy hullámokat vert e kerületben a bizottságnak rendezeti javaslata, valóságos forrongásba hozta a kedélyeket, izgatottá a testületeket, nagy harcot idézett elő az avult és az új, a kiváltságok és az egyenlőség, a függetlenség és függés, a szabadság és szabadosság, a jól és rosszul értelmezett autonomia két táborba sereglett vitézei között. Az ezen rendezeti javaslat kidolgozására minden utasítás nélkül kiküldött bizottság vezérelevei voltak:

1. A hazai többi 3 kerület rendezeteit már előbb állapítván meg, szükséges, hogy az e tekintetben rendelkezésében utolsó kerületünk oly rendezetben állapodjék meg, mely lehetővé tegye a 4 kerület egységes szervezkedését, azt, hogy a főbbekben, mint egyhitű, multu és jövőjű egyház legyünk eggyé. A tanodák és esperességek többsége e szempontot elvetette s azt hangoztatta, hogy mi maradunk a régi szakadozottságnál, helyi szokásaink és érdekeink mellett.

2. Az eddigi utasítási rendszer, mely szerint a hány lelkész, annyi szavazat az esperességnél, a hány esperesség annyi szavazat a kerületnél, a hány kerület annyi szavazat az egyetemenél, mely szerint a legfontosabb tárgyak feletti határozat a már hozott szavazatokból alakulván, egyesek önkényének szabad játékot engedett, míg a tényezőket jogaik gyakorlásától, befolyásuk latbavetésétől megfosztotta, úgy a demokracziával mint az egyház egészséges kormányzásával ellenkezvén, a bizottság azt hozza javaslatba, hogy az a népképviselőnek engedjen helyet, vagy is az egyházak és esperességek küldöttei az egyházak és esperességek kisebb vagy nagyobb voltának arányában nyerjenek személyes képviselőlet s ott, hol utasítás nincs, legjobb meggyőződésüket követve járuljanak személyes szavazattal a határozatok hozatalához. Tette ezt annál is inkább, a mennyiben a bányai és dtüli kerületek már régebben, a dunáninni pedig közvetlenül újabban elfogadták a képviselőleti rendszert. A tanodák és esperességek többsége mereven ragaszkodik az utasításhoz.

3. A bizottság a szigorú ellenőrzést és felelősséget

hozza javaslatba; hogy a sáfároknak egy érdektelen felsőbbfoku hatóságnak számolniok kelljen a talemantomokról, s ez által a rendnek és feleletre vonhatásnak elég tétethessék. Az esperességek és tanodák többsége a helyi autonomiát és függetlenséget hangoztatva, a közegyház veszélyére, azt kívánja, hogy legyen úgy, mint eddig volt; a szabadság védelme alatt szabad legyen minden.

4. A bizottság idején — helyén levőnek látta azt, hogy a régi kiváltságok, különösen egyes tanodáknál töröltesse-nek s lépjen helyére a közszabadság, egyenlőség az egyház szervezetében és kormányzásában. A privilegiumok birtokosai felháborodtak s merész hangon követelik, hogy a mult respektáltassék, legyen úgy mint régen volt.

Ezen főokok miatt a többség a javaslatot elvetette s egy új javaslatnak kidolgozására küldött ki egy bizottságot, melynek rögtönözve, tehát az egyházak meghallgatása nélkül, alapelveket adott, fonalat, melyet az idők jeleivel, a fejlődött egyházi élet követelményeivel ellentétben és dacolva követnie kell. Kanonizálni kívánja a tulélt, s a protestans autonomiával, egyéni és testületi szabadsággal, az egységes egyház követelményeivel ellentétben álló régít. Ezen bizottság itt tartotta néhány nap előtt gyűlését, nehéz munkát végzett. Mi eredménye lesz, nem tudható. Minden jel azonban oda mutat, hogy nehéz küzdelem fog járni nyomaiban s azon egészséges áramlatnak, hogy a négy egyházkerület legyen szervezett eggyé, gátat ezen egyházkerület sem fog vethetni. A bizottság munkálata egyházunkhoz is be fog terjesztetni. Akkor szólhatunk hozzá, tanácskozhatunk felette bővebben.

Esperességünk körében két fő baj van. Az, min nem segíthetünk, hogy a 14 egyház hét vármegyében van szétszórva, és így a szükséges érintkezéstől, segédkezéstől meg van fosztva a gyengébb rész. Az, min nem tudunk segíteni, hogy erőtlenednek, szegényednek egyházaink s ezen elszomorító jelenség életerét metszi az egyháznak, erőtlenné teszi az ellenséges áramlattal való küzdelem folytatására.

Emlékeztetéssé teszi a mult évet egyházunkra nézve is Ő felsége a királynak itt időzése, az, hogy az egyházkerület hódoló küldöttségében egyházunk is részt vehetett, hogy Ő felsége jóságának adományában 100 forintban négyeletünk is részesülhetett.

Visszatérve egyházunk beléletére,

itt a következő mozzanatok érdemelnek felemlítést.

Az egyház lelki életére nézve

alkalmazható egyházunk veterán vezérének báró Radvánszky egyetemes felügyelőnek m. é. gyűlésen megnyitó beszédében tett következő nyilatkozata:

»Nem hallgathatom el azon elszomorító jelenséget, hogy épen a műveltebb osztályban bizonyos indifferentismus nyilatkozik, nem annyira az egyház ügyeibe való befolyásra nézve, mint inkább a vallásos buzgalomnak külsőképen jelzésére nézve. Kérdést nem szenved, hogy a vallásos buzgalom nem találja kifejezését egyedül a templom látogatásában, hanem szabadjon figyelmeztetnem, hogy a protestans egyházban nem létezik látható fő, hanem létezik az szellemben, s ezen szellem a hívek közössége, ezen közösségnek szentélye pedig a templom. Habár fájdalmas egyrésről azon tapasztalat, hogy ezen részvétlenség ép azoknál vétetik észre, kik már állásuknál fogva lennének leginkább hivatva felszerkentőleg hatni az egyház terén, úgy ismét örömet gerjesztő, hogy a vallásos kegyelet a népnél és pedig mennél

nagyobb az egyház, annál nagyobb mérvben mutatkozik. Nincs hozzá tenni és viszont nincs elvenni valóm.

A templomnak társa az iskola. Száznolcvankettőre számítottuk fel a 6—12 éves tanköteleseket, ezek közül iskolázik 151, nem jár iskolába 31, azok $\frac{1}{6}$ -od része, dacára annak, hogy azok szülői egytől-egyig felhívták gyermekeik beadására, hogy ha szegények ingyen veszi fel őket az egyház, sőt még tankönyvekkel, eszközökkel is készséggel ellátja. Ily elbánás mellett, édes kedves dolga kell hogy legyen a közgyűlés által az iskolaszékeknek, oda hatni miszerint egészségi viszonyokat kivéve, más okból egyetlen ev. gyermek sem maradjon iskoláztatás nélkül. Az iskolába járó 151 közül hozzánk jár 120, idegenekhez 31. Még pedig: confirmációhoz 2, Szepességen 4, árvaházban 2, polgári iskolába 2 nő, gymnasiumba 5 fi; siketnéma intézetbe 2, zárdába 5, ref. iskolákba 7, magán helyen 2.

Iskolánkba jár 133 ev., 22 ref. 18 kath. 3 gk., 7 zsidó, összesen 183 gyermek. Ezek közt 101 fizet 6 frtot, 50 fizet 12 frtot, féldíjas van 6, ingyenes 26.

Tanítóink szakképzettsége, szorgalma, iskoláink jó hírnevét fokozá. A 12—12 frtot fizető 60 idegen vallású gyermek bizonyítja ezt legjobban, az: hogy 1877-ben két tanító mellett 128 tanuló, tandíjbevétel 699 frt, most van 183 tanuló 1262 frt tandíjjal.

A gymn. 4 osztályában 82 tanuló van, ezek közt helybeli ev. gyermek 18. Kedvezőtlen arány itt is, különben is. Egyháztagsaink ifjainak $\frac{2}{3}$ része nélkülözni kénytelen a magasabb iskoláztatást. Egyházunk intelligenciájának kevés táperő nyújtatik ezek által még azon esetben is, hogy ha azok mindannyian, a mi lehetetlen, itt maradnának. Különben itt a létszám többé-kevésbé mindig egyforma. Az idegen ajku idegenek nagyobb mérvben jönnek, míg az izraeliták a megszokott számmal kisebb számmal képviselvek, kivált az első osztályban.

Gátlólag hat a békés közszellem éltetésénél két eltagadhatlan tényező. Egyik az építési adósság és az ennek fedezésére szolgáló tagilleték, mely annál veszedelmesebbnek készül, minél későbbre hagyatik téves okból a közgyűlés határozatának végrehajtása. Másik a sok évről összegyűlt egyházi illeték tartozásnak városi tanácsnok által behajtása: méltatlan elbánás a tagok részéről az egyházzal, de viszont kényszerülve sajnos elbánás az egyház részéről is tagjai iránt. Mindkét bajnak elenyésztéséhez csupán egy kell: szeretetteljes erély és utánjárás; jobban megbecsülni tudása ugy az egyház mint a tagok érdekeinek.

Az egyház anyagi életére nézve:

Az egyházszeretetek ismérve a tagok kötelességtudatában és annak külső jelében a tartozás lerovásában nyilatkozik.

A főkönyvbe irt 841 tag közül 313 tag egészen, 106 részben fizette tartozását, összesen 419 tag járult az egyház közczéljaihoz. Ennek ellenében 334 tag semmit sem fizetett, 80 elköltözött, 9 más egyházhoz tartozónak vallotta magát.

A 419 fizetett tag közül 350 önkényt fizetett, 15 alapító, 54 tag kényszerülve, még pedig 16 tag után azért mert elhaltak, 38 tag pedig azért mert bepereltettek.

A 419 közül 220 az egyházfinál fizetett 960 frt 50 kr. 199 pedig a gondnoknál 1053 frt 45 krt, összesen 2013 frt 95 kr. Ezenkívül 37 vidéki tag fizetett önkényt 234 frt 60 kr. Beveendőség volt 1881-re 4869 frt 66 kr. Befolyt 2018 frt 95 kr.

Tartozás volna	2855 frt 71 kr.
Ámde 30 elhalt tagnál maradt 243 frt 71 kr.	
80 elköltözött tag elvitt 162 » — »	
9 más vallású 11 » — »	
valószínűleg töröltetik e szerint	416 frt 71 kr.
Marad	2439 » — »
Kivetés a folyó évre 722 régi tagra	2128 » 21 »
34 uj »	67 » — »
756	
Összesen	4634 frt 24 kr.
Ebben kétségesnek vallott	745 frt 36 kr.
Marad	3888 frt 88 kr.

E szerint a miskolci tagok száma fogyott 85-tel és az évi illeték 219 frt 46 krral.

És ez elszomorító körülmény, ugy szintén az is, hogy a közönség $\frac{6}{10}$ -ed része nem bir protestans tudattal, kötelességérzettel.

A közpénztár leróvta a mult évről tartozásait. Hogy ezt tehesse, 400 frtot kölcsön kellett vennie. Ennek ellenében törlesztett az 1881-iki függő adósságból 223 frt 34 krt, szaporodott tehát a teher 176 frttal.

Az építési pénztárra nézve a számvevőszék mutat fel részletes költségvetést. Itt csak annyit, hogy a 4100 frtra felvett építési tartozás a tagoknál 600 frttal apadt, mert 177 frt befizettetett, mert a többi 430 frtot elvitték az elhaltak és elköltözöttek. Az adósság azonban maradt 4600 frt az egyház terhére.

Kétszáznolcvan forint kamatot kellett fizetni, oly pénzt, melyre most sem jelölt forrást az egyház.

Az egyház anyagi életére kettő hat zsihasztólag. Egyik az illeték nem pontos fizetése, másik az építési tartozás.

Egyházi illeték rendellenes fizetése miatt fizet az egyház évenként 132 frt — kr. kamatot veszt, mert tőkéket előlegezett 70 » 92 » 202 frt 92 kr.

Építési adósság miatt fizet az egyház évenként 272 frt — kr. kamatot veszt, mert tőkéket előlegezet 141 frt 72 kr. 413 frt 72 kr.

összesen fizet és veszt 616 frt 64 kr.

A mérlegnek egyensulya 1870-ben helyreállított. A tagok 2438 frtot vállaltak magukra évenként. Azóta ez le szállott 2000 frtra.

A lefolyt 10 év alatt romlott tehát a mérleg a közpénztárnál 1000 frttal azért, mert 616 frtot fizet és veszt kamatot a tagok miatt, és 400 frttal kevesebb az évi beveendőség.

Igaz, hogy azóta az egyház tőkéi 28378 frtól 61000 forintra, tehát 33000 frttal szaporodtak, ámde azok nagy része külön rendeltetésű s a közpénztár jövedelmével össze nem zavarható és így az ottan, növegyleti, elemi iskolai, gymnasiumi stb. czélokra jövedelmez, másrészt a pénzüntézet kamatláb leszállása közel 700 frttal apasztja most és évenként a jövedelmet, melynek pótlására forrás nem kínálkozik.

Azon 1000 frtnyi megromlott egyensuly csak 3 módon állítható vissza. Törlesztessék az építési tartozás, — fizettesék rendesen a tagilleték, hajtassanak be a hátralékok, és az egyház pénztárának pénzüntézetekben levő oly vagyona, melyet szabadon elhelyezhető, helyeztessék más jövedelmezőbb értékekbe. Ily módon valószínű, hogy az egyház illeték emelése nélkül megállhat jelen terhei mellett, a nélkül azonban elkerülhetlen lesz az illetékek emelése.

Örvendetes jelenség egyébiránt, hogy az összes tőkék 1340 frttal szaporodtak, míg a teher 115 frttal emelkedett.

Örvendetes és biztató, hogy a fiskális szellemnek hangosan ellenmondó egyházszeretet a lefolyt év alatt is győző tényekben nyilatkozott. Hálás elismeréssel emlékeznek meg itt összesítve a kegyes adakozókról.

1. Prokopius Pál ad Szuhányi Elemér nevén 300 frtot.

2. A tanítók. névnapj ajánlataikról egy «tanítói alap» javára lemondanak.

3. Zsivora György Budapesten lakó veterán protestans az évkönyvekből kiismert egyháznak 10 frtot küld évi segélyül.

4. Kohn Géza gym. tanuló a nyert Würzlerféle 10 frt stipendiumot 8 db. ezüst 2 frtosban visszaadta s ezen 16 frt 20 kr. nevére tőkésítettik.

5. Az árvizpénztár 617 frt 39 krt tevő jövedelméből 278 frt rendelkezés szerint tőkésítettik. Küldött pedig Erfurt 28 frt 75 kr., Stuttgart 22 frt 94 kr., lipcei központ 274 frt 35 kr., Schneidemühl 28 ft 70 kr., Bécs 25 ft, Besztercze 20 frt, Ruszt 5 frt, T.-Becse 9 frt 50 kr., Ruszt 10 ft.

6. Nyakó Andrásné végrendeletileg hagy az ápodára 10 forintot.

7. Friedman Károly 5 frtot ad a tanítói alapra, egyesek még 4 frt 60 krt.

8. Alberth Ede, a régi hű tag, illeték alapját 10 frtnak adományozásával növeli.

9. A nőegyletnél: Ó felsége a király adománya 100 frt.

10. Trillhaas Henrik neje emlékére 30 ft.

11. Wozáry Lujza anyja emlékére 25 forintot adományozott.

12. Bergel Cornélia színésznő jótékony előadást tart s ebből 25 frtot nőegyletünknek ad.

13. Margó Emilián g. k. lelkész végrendeletileg hagyományoz 25 frtot.

14. A helybeli takarékpénztár most is ad 80 frtot a gymnásiumnak és 10 frtot a nőegyletnek.

15. Radvány István felügyelő 10 frton megváltja a nőegyletnél az új évi köszöntéseket.

16. Egyesek által a nőegylet 103 frt 75 kr. a fillér egylet pedig 100 frt tőkének jut birtokába.

17. A nőegylet 157 frtot gyűjt és estély által 326 frttal szaporítja évi bevételét.

18. Leszih Barna alapító levele értelmében havonként 2 frtot tőkésít 1878. jan. 1-től következetesen és most már 107 frt tőkét ad az egyháznak.

19. Egy névtelen jó és Szánthó János emlékére 10 frankos aranyat tesz le most is ösztöndíjjul.

20. Egy jókedvű társaság 32 frt 21 krt. gyűjt a maga körében, könyvtárra.

Mind megannyi vallásos öröme és mély halára indító jelei annak, hogy a humanistikus fogékonyság él a nemes keblekben, és az erkölcsi czélokért munkáló testületek megkapják istápjait a kegyes lelkek áldozataiban.

Az egyház közigazgatási életére nézve:

Oszlopférfinak ígérkező tényezőt ragadt ki körünkben hirtelen a kérelhetlen halál, Jesze Vilmos gymn. felügyelő személyében. Méltó veszteségünket jeleztük jegyzőkönyvünkben és ravatala felett. Áldott legyen emléke!

Helyére dr. Markó László iskolaszéki elnök lett a közbizalom által megnyerve örömünkre. Az isk. sz. elnöki állásra Röck Gyula ügyész lett meghíva. Ügyésznek pedig dr.

Glós Károly ügyvéd választatott meg. Röck Gyula úr az isk.-széki elnöki tisztet ez időszerint el nem vállalhatván, azt Dr. Markó László ur vitte máig, s a hely betöltése a t. közgyűlésnek lesz egyik teendője.

Barzó József jegyző, tanár, igazgatónak választatván a jegyzői tisztre dr. Glós Károly hivatott meg s ő azt dicséretes buzgalommal be is tölti.

Evközben: Mreneso Pál, legutóbb pedig Mázér Lajos és Polacsek Arnold tagok választattak meg rendezetünk értelmében, az 1883-iki választó közgyűlésig bíró érvénnyel, egyháztanácsnokoknak. Utóbbiak ma teendik le az esküt. Üdvözljük mindháromat melegen. Legyenek e helyen is egészen a miénk igaz hívei egyházunknak.

Leszih Lajos tanodai pénztárnok, utóbbi dicsérettel viselt állásáról közszajnálatra leköszönt. Köszönet ezért is. E hely betöltése iránt a közgyűlés van hivatva intézkedni.

Sulyos csapás érte gymnásiumunkat még az által is, hogy 12 év óta munkás tanára, Honétzy Géza, sulyosan megbetegedett, úgy hogy öt egészségének helyreállíthatása céljából tanári állása nehéz munkájától a folyó tanév végéig fel kellett mentenünk. Helyét a 3 tanár pótolja addig. Kívánjuk neki, hogy e kényszerült vakáció befejeztéig álljon helyre egészsége Isten segedelmével teljesen, s legyen újra a miénk, tanodánké.

Különben fájlalnunk kell az egyház ismertebb tagjai közül: a régiek közt Eötvös Lajosnak, Lehóczky Károlynak, Mattheidesz Jánosnak, Teper Istvánnak egyházunkra nézve mindig korai elhunytát, ugyszintén Windt Lajos kir. mérnöknek, megválasztott egyháztanácsnoknak, rövid idő alatt is művelt protestans lelkületéről és érzületéről tanuskodónak elköltözését, valamint Bende Atilla vasuti mérnök, Folvarczny József vasuti mérnök, Földváry Sándorné művelt és egyházszerető urhölgy, a régi kor tisztas női alakja, Gál Samu vasuti mérnök, Schefcsik Hermin, Steger Ubaldné, Weigl Károlyné és Szabó Béla elköltözését. Viszont a 34 új tag közül üdvözljük a visszatérteket: Greichmann Ede takarékegyleti pénztárnokot, Streit Ernő vasuti tisztviselőt és Záhorszky Kálmán mérnököt. Váltásuk be a bennük vetett szép reményeket.

A lefolyt év alatt nevezeteseb határozatai valának a tanács és közgyűléseknek:

Az ápril 24-iki közgyűlésben a rendezeti javaslatra vonatkozó határozatok.

A jun. 1-sei egyháztanácsülésnek az építési tartozásnak végleg megállapítása a vett reklamációk alapján.

A Nyiregyházán jan. 1-én tartott rendkívüli esp. gyűlésen képviseltetés.

Ó felsége a király idejövetele alkalmából intézkedések, az: hogy 2 nemzeti zászló vétetett, hogy az épületek, udvarok, tantermek helyrehoztak.

1880. november 29-től 1881. május 15-ig terjedő hat hónap alatt a lelkész, két munkatársnak segítségével a könyvtárat és levéltárat rendezte, leltározta és a kívánt betűsoro és szakkatalogusokat elkészíté. Részletes jelentés akkor fog adatni az ismertetéssel együtt, mikor a levéltár utolsó részét képező lelkészi és gymn. igazgatói iratok is rendezve és leltározva lesznek.

Az egyház *hegyeletes köteleltségét akarván Szánthó János elvülhetlen emléke iránt külképben is teljesíteni*, volt tanítványait künn és benn adakozásra felhívta, hogy az ekként begyűlt összegből siremléket állítson hamvai fölé. Sajnos, hogy a vidékiektől és helybeli idegenektől be-

folyt 47 frt 50 krhoz, egyháztagnak s tanítványoktól csupán 49 frt 5 kr, és így csak 106 frt 55 kr. folyt be, mely kevés arra, hogy azon a helyen s azon férfiunak méltó emlék állíttathassék. Miért is ez összeg pénzintézetbe helyeztetett s a legközelebbi jövőben folytatandó gyűjtés eredménye fogja a teendőket meghatározni.

Megindult lélekkel léptem át ez új évbe. Gondolataim visszavezettek a 100 év előtti időkre, összeszedtem a levéltár rendezése idejében átolvasott régi iratokból és jegyzőkönyvekből szerzett halvány képét az egyház kezdő múltjának s elgondoltam mindazt, a mi itt száz év alatt történt, gondolkodva haladtam át annak kiváló eseményein, elgondoltam annak mai helyzetét, mérlegettem az előnyt a hátrányokkal, az erőt a gyengeségekkel, a buzgóságot a tehetséggel, a kívánalmakat az akarattal, a külképet a szellemmel, a törekvést az akadályokkal, a hozott áldozatokat a sikerrel, a hiányokat a teendőkkel s ezen gondolataim egy néhányát kiadtam a sajtónak, hogy az vigye azokat a tagoknak gondolkodásra. Így jutottak el azok minden házba. Valjon mily hatást eszközöltek azoka lelkekben s szívekben, voltak-e képesek meggyőzni a szíves olvasókat a felől, hogy kötelességemet teljesítettem ezáltal és nem egyebet, hogy nem ábrándozás, szépelgés, avagy népszerűség vadászat vezette elhatározásomat, hanem azon tudat, hogy hivatásomat töltöm be, ha egyházi gondolataimat közlöm gondolkodásra: nem tudom, nem tudhatom. Az a kevés, a mit itt-ott hallani lehetett, nem tud kecsegtetni édes jutalommal. Pedig itt van a méltó alkalom. Az első alakuló gyűlésnek százados évfordulója a küszöbön. *Hol, hol nem, de e városban tartatott 1782. április 1-sején az alakuló gyűlés Radvánszky Ferencz nagy alapító, kazaí birtokos, Borsodmegye alispánja és az Istvánrend kis keresztje vitézének, hívására és elnöklete alatt. Nekünk azon a napon kellene tartanunk közgyűlést.* Abba az ősök példája szerint, de különben is a vidéki tagokat is meg kell hívunk. Az önkényt jelentkezett és fizetett vidéki tagok jó indulata, levelei, beszéde mutatja győzőleg, hogy jó nép az, ismeri még és szereti egyházát, azt támogatni kész, annak tagja gyanánt magát tekinteni büszke.

Születésére, családja első tűzhelyére kegyelettel tekint a jobb lélek, kivált pedig az évfordulókra az örökséget nyújtó elődökre melegen gondol. Nekünk is vannak így áldott emléktű őseink, mi is birunk ily szent örökséget, melynek méltó megtartása és értékesítése lelkiismeretbeli kötelességünk. Nekünk is fel kell elevenítenünk a kezdő mult szent emlékeit. Buzdító, bátorító, lelkesítő erő sugárzik azokból, egy kegyesebb kornak lángsugara sötét korszakból, tavaszi lágy eső kiszáradt szívekre, önzetlen egyházszeretet reggmosolya önző érdek kérésitette érzelmekre. A mai közgyűlésnek hivatása előkészíteni az april elsei százados évforduló méltó megünneplését; az april 1-sei közgyűlésnek hivatása előkészíteni az 1883. október 9-én megélelendett százados ünnep méltó előkészítését. E nemzedékre nagy és szép feladat vár, rátenni a zárkövet az egyházépítményre boldog örömmel, büszke tudattal. Engedje Isten, hogy a mily viharos volt az egyház első századának akkor első években élete, Ceremoniák és nemzetiségek feletti harcokkal vesztegette el a drága időt 6 évig, úgy hogy 12 év kellett, míg a templomot felépíthet, ép oly békés, egyetértő munkássággal végezze be e századot, s a mire képes, fejezze azt be méltólag.

Ezen százados jubiláris alapra kaptunk Simon Páltól 1 frt és Haba Józsefétől 1 frtot. Kicsi bár, de az egyéneket és az indulatot tekintve, szép kezdet. Válgék ez mustármaggá!

Orömünkre szolgál bizonytságot tenni, hogy az elmúlt évben semmi nagyobb csapás nem érte egyházunkat, s mint azt a számvevőszék vallja, a sáfárok hűen kezelték, hűen beszámoltak a reájuk bizottakról, s hogy a lekötelező és bátorító érdeklődés a lefolyt év alatt sem jelentkezett a gyűléseken nagyobb mérvben, mint azelőtt, annak okát az egyház élet és hatáskörén kívül eső okokban s nem az elhidegedésben, részvétlenségben, sőt épen már elpártolásban kívánjuk keresni.

Mindezek után a *közgyűlés napirendjét* következőkben mutatjuk be.

1. A tanítók alapító levele.
2. Prokopius Pál adománylevele.
3. Az adományozókról és az elhunytakról kegyeletes megemlékezés.
4. Röck Gyula lemondása folytán az elemi iskolaszék elnöki állásának betöltése.
5. A megválasztott két egyháztanácsnok eskületétele.
6. Leszih Lajos lemondása folytán a tanodai pénztárnoki állásról intézkedés.
7. Honétzy Géza tanárnak a tanítás kötelessége alóli felmentésére vonatkozó egyháztanácsni intézkedésnek helybenhagyása.
8. A számvevőszék jelentése s ennek alapján a szükségelt határozatok meghozatala, a kezelők felmentése.
9. A költség tések tárgyalása.
10. A számvevőszék megválasztása.
11. Az egyházi illeték fizetésére és gyűjtésére vonatkozólag határozat hozatal.
12. A harangozási illetéknek idegenekre vonatkozólag 4 frtról 5 frtra felemelése.
13. Határozat az april 1-én megtartandó közgyűlés megtartása felett, illetőleg abba a vidéki tagoknak meghívása s az ünnepélyprogramjának megállapítására bizottság kiküldése.
14. A bábonyibérczi temetőre vonatkozó határozat.
15. A mindsenti temető térképének felvételére és a sirtulajdonosok jogainak bekönyvelésére vonatkozó határozat.
16. Általános felhatalmazás a tanácsnak arra, hogy a pénzintézetekben elhelyezett 35 ezer frtból 18 ezer frtot biztosan és gyümölcsözőbben helyezzen el, s erről utólagosan tegyen jelentést.

Évi jelentésemnek végére jutottam. Hosszúra nyult és mégis nagyon hézagos az. Volna még sok felemlíteni való. Jele, hogy egyházunk sokoldalú működése életre vall. A többire nézve hivatkozom, illetve utalok egyrészt a közkezen forgó szózatra, másrészt a megjelenendő évkönyvre. A mit azonban említetlenül nem hagyhatok, sőt a mit tulajdonképen elsőnek kellett volna felemlítenem, az kiváló hálám és mély örömem azon szerencsés tény felett, hogy *lelkes férfiak élén egyházunk mélyen tisztelt felügyelője bátor, nemes, öntudatos vezérszerepében nagy türelemmel, hivatás hűséggel, áldozatra készen töltötte be a lefolyt év alatt is tisztét, s fáradhatatlanul oda működik, hogy befelé rend és egyetértés nyilatkozzék, kifelé pedig tisztelet és becsültetés szereztessék egyházunknak.* — Előbbire sűrű alkalmat adott neki az egyházi élet, utóbbira nézve bő alkalmat nyújtott a rendkívüli és rendes esperességi gyűlések, Ő felsége a királynak itt időzése, s legujabban a kerületi bizottság ittműködésének kiváló alkalma. Legyen áldott Istentől ezen áldozataiért. Jutalma legyen a köztiszte-

let, a jók elismerése, az egyház virágzása és hálája, mindnyájunk nagyrabecsülése és szerencsekívánata. Isten jutalmazza, Isten segítse, Isten éltesse! A mit továbbá említetlenül nem hagyhatok, sőt a mit szintén első közt kellett volna felemlítenem, az, kiváló hálám az egyház szeretve tisztelt tagjainak iránt a lefolyt év alatt is tanusított lekötelező rokonszenveért, sőt kitüntető figyelmeért. Becsesnek vallom én ezt, nem annyira igénytelen magamért, mint inkább az egyházért. Szükséges, hogy megbecsüljük, bátorítsuk, szeres-

sük egymást, mert kevesen vagyunk, mert e nélkül nincs siker az egyházban sem, mert az idők bizony-bizony gonoszak: Éljük egymással szövetkezve egyházunknak! »Munkálkodjunk míg nappal vagyunk!« Nagyon érzem az evangéliom igazságát: »mert eljő nemsokára az est, mikor senkisémmunkálkodhatik többé!« Addig is azonban, míg az Ur rendelkezik, szívem, lelkem, kezem, munkám, reményem, életem az egyházé! Ugy áldjon Isten! Áldja egyházunkat Isten!

Ezen évi jelentés a közgyűlés határozatából külön kinyomatni és a tagok közt kiosztatni rendeltetett, még pedig az áldozatkész felügyelő Radvány István urnak nemes ajánlata folytán, az ő költségére. Ugyancsak a közgyűlésileg elfogadott költségvetések is, az egyház közönségének szükségelt tájékozhatása végett kapcsolatosan kinyomatni rendeltettek. Miskolczon, 1882. márczius 19-én tartott évi közgyűlésből.

Kiadta :
Dr. Glós Károly,
ügyész és főjegyző.

A miskolczi ág. evang. egyház költségvetése az 1882. évre. I. Közpénztár.

SZÜKSÉGLET.		frt	kr.	FEDEZET.		frt	kr.
I. Tiszti fizetésekre.				I. Egyházi illetékből.			
Zelenka Pál lelkésznek		700	—	1882-ik évre helybeliekre kivetett		1700	—
Segédlelkészi teendőkre		100	—	illetékből várandóság		138	24
Gymnás. tanárok fizetésére		160	—	Illeték alapból			
Wolfgang L. énektanárnak		100	—	Az 1882-ik évre vidékiekre kivetett ille-		250	—
Elemi isk. tanítóinak		305	—	tékből várandóság			
II. Kötelezett díjak.				Diósgyőri illeték		12	60
Egyház kerületnek		60	—	II. Kamatokból.			
» megyének		28	—	Könyvt. tőke kamatjából		180	—
Állami nyugdíjintézetnek		96	—	S.-Arnóthi egyh. »		12	—
Tűzkár biztosítás		62	22	III. Vegyesekből.			
Adó		90	—	Persely pénzezből		70	—
Temetési énekkarnak		20	—	Offertoriumtól		45	—
Hivatalos utakra		60	—	Harangozásból		200	—
III. Kamatokban.				Hitelintézetttől adomány		25	—
Esperességi özv. árva-intézetnek		96	—	Fedezendő hiány		271	90
S.-Arnóthi egyháznak		2	52				
Könyvtári tőke után		180	—				
Filléregyletnek		35	—				
400 frt forgalm. tőke után		24	—				
IV. Egyházi teendők.							
Egyházi fizetése		100	—				
Harangozó »		150	—				
Templom szolgálatul		20	—				
V. Vegyesek.							
Épületek fentartására		100	—				
Kémények tisztítására		16	—				
Tisztítási kiadásra		100	—				
Vegyes, váratlan kiadásra		100	—				
Harang szerkezet javításra		200	—				
		2904	74			2904	74
Fedezendő hiány		271	90			271	90

fedezet 1000 forint

II. Elemi iskola.

	frt	kr.		frt	kr.
SZÜKSÉGLET.			FEDEZET.		
I. Tiszti fizetésekre.			Nőegylettől	550	—
Wolfgang Lajos fizetésére	500	—	Filléregylettől	300	—
„ „ „ „ nőegylettől	100	—	Egyházi pénztártól	305	—
Czékus István fizetésére	500	—	2095 frt 61 kr. tőke 5 1/2 % ja.	115	25
Sturman Andor „	500	—	Jacobey Pálné 3 évi %	22	68
Gebe Andor „	500	—	Prónay J. alapítv.	60	—
Szerényi Károlyné „	150	—	1881/2 évre remélhető tandij és beiratásból	1200	—
II. Vegyesek.					
Tantermek fűtése, világítás, tisztogatására	120	—			
Tartozás gymn. pénztárnak	—	—			
Sturmann Endre lakására	60	—			
Fedezeti többlet	122	93			
	2552	93			
			Fedezeti többlet	122	93
				2552	93

III. Gymnasium.

	frt	kr.		frt	kr.
SZÜKSÉGLET.			FEDEZET.		
I. Tiszti fizetésekre.			Tandijakból 1881/2. évre	900	—
Négy rendes tanár fizetésére.	2200	—	Kamatokból. K		
Két rendkívüli tanár fizetésére	80	—	Pénzintézetekből	329	17
Honéczy Géza betegsége folytán helyettesítésért	150	—	Kötvényekből és váltók	555	70
II. Kötelezett díjak.			Hátralék	108	37
Fűtési díj	55	—	Segélyekből. K		
Adóban	50	—	Tápintézetből	300	—
Könyvtár	12	—	Kerületi segély	42	—
Ösztöndíjban	170	20	Takarékpénztár	80	—
Hivatalos utakra	40	—	Egyháztól	160	—
III. Vegyesek.			Vegyesek. K		
Nyomatványokra	25	—	Házbérből	260	—
Apróbb vegyes kiadások	20	—	Követelés elemi iskolától	—	—
IV. Tőkésítésre.			Tandij hátralékból	63	—
1879-ben elköltött tőke	250	—	Pénztár maradvány	661	23
1880-ban „ „	857	52	Fedezendő hiány	450	25
	3909	72		3909	72
Fedezendő hiány	450	25			

Az ág. ev. egyház folyó tartozása és követelése 1881. dec. 31.

I. Az egyház folyó pénztáránál.

Tartozás 1868. évről egyházi alapnak 334 frt, 1869/76. karénekeseknek 431 frt 13 kr., 1872. Filléregyletnek 500 frt, 1879/80. toronypénztárnak 163 frt 70 kr., tápintézetnek 112 frt 59 kr., 1881. forgó tőke 400 frt, összesen 1941 frt 42 kr. Tartozási többlet 143 frt 86 kr.

Követelés: 1881. évben építési pénztárnak előleg 103 frt 25 kr., egyházi illeték hátralék 1881. decz. 31. 2631 frt 81 kr., ezen illeték hátralékból kétséges czímen leírandó 937 frt, összesen 1797 frt 56 kr. Tartozási többlet 143 frt 86 kr.

II. Építési pénztár.

Tartozás 1878. évről: Pénzintézeteknek 2400 frt, Gymnasiumnak 1000 frt, 1879. évről: Egyháztőkének 554 frt 21 kr., 1880. évről: Filléregyleti tőke 458 frt 71 kr. Elemi tőkének 119 frt 63 kr., 1881. évről: Egyh. folyó pénztárának 103 frt 25 kr., Ezen tőkék kamataira 200 frt, összesen 4835 frt 80 kr. Tartozási többlet 1272 frt 95 kr.

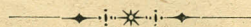
Követelés 1880. deczemb. 31-én egyh. tagoktól 4102 frt 35 kr. Ebből befolyt s elveszett: 1881-ik évben 31 tagtól 177 frt 50 kr., elhalt 16 tag 102 frt, elköltözött 45 tag 232 frt, áttért 9 tag 28 frt, összesen 3562 frt 85 kr. Tartozási többlet 1272 frt 95 kr. Összeg 4835 frt 80 kr.

III. Torony pénztár.

Tartozás. Esperességi öz. árva intézet 1200 frt, ált. egyházi alapnak 1861-ről 142 frt 36 kr., összesen 1342 frt 36 kr. Tartozási többlet 1178 frt 66 kr.

Követelés folyó pénztárnál 163 frt 70 kr., tartozási többlet 1178 frt 66 kr., összesen 1342 frt 36 kr.

A miskolczi ág. hitv. ev. anyaegyház vidéken lakó hiveihez.

Tisztelt hitsorsosok!

A mai napon tartott évi közgyűlés számba vevén a mult évben egyházunk körében történteket, örömmel vette kedves hírül, hogy egyházunkkal eddig semminemű összefüggésben nem volt vidéki hivek közül, mult évi felhívásunkra és kérelmünkre, többen tetteleg is bemutatták azt, hogy ismerik és szeretik egyházunkat, s ehhez jóakarattal csatlakozni, azt szeretettel istápolni készek; hogy ezen törvényes szövetséget melegen ápolják: a távol lakás nem hidegíté el sziveiket közös ezen egyházuktól, nem pártoltak el az ősi hittől, az ősök tűzhelyétől. Ezen örömben, elismerésben osztozunk ezen anyaegyház összes közönsége! Vegyétek ezt testvérszeretetünk, nagyrabecsülésünk biztosítékául! Maradjatok velünk továbbra is! Isten segítsen! Isten áldjon!

Ugyanezen közgyűlés kegyelettel emlékeztet meg arról, hogy a Miskolczon és vidéken lakott hivek, egyházunk nagy alapítója s később 28 éven át főfelügyelője Radvánszky Ferencz hívására itten 1782. ápril 1-én összegyülekeztek, az első közgyűlést megtartották s ebben egy anyaegyháznak alapítását kimondották: elhatározta, miszerint f. évi ápril 2-án mint azon első közgyűlés százados évfordulóját követő vasárnapon rendkívüli közgyűlést fog tartani s abba az egyház helyben és vidéken lakó összes közönségét meghívja, s akarja, hogy ezen hála ünnepélyen az egyház összes közönsége vegyen részt; akarja, hogy az akkori alakuló közgyűlésnek minden iratai, jegyzőkönyvei felolvasásának, elevenítették fel az egyház kezdő életének minden emléke, hálául, buzdításul, méltó bevezetésül azon teendőkre nézve, melyek várnak egyházunkra, hogy ez, az 1883. október 9-én megtartandó százados ünnepélyt méltóképen előkészíthesse; — akarja, hogy ezen ünnepély váljék emlékeztetéssé az egyház összes közönségére nézve, tehát azokra kik a rendes közgyűlések tárgyalásain résztvenni nem hivatvák, a női tagokra nézve is.

Ugyanezen közgyűlés határozta, miszerint a vidéki tagok a mult esztendőben az elnökség felhívása mellékletében vett illetékkönyvecskén jegyzett összeget fizessék ezen évre is, még pedig egyszerre, vagy közvetlenül küldve posta utalványon, vagy pedig az egyház e végből megbizottjainál: a külgondnokoknál, kiket majd akkor fog kiválasztani és megbizni, hogy ha személyes megösmerkedés következtében kiismerheti és megválaszthatja azokat.

Mely határozatoknak szükségelt közlése után testvéries bizalommal felkérjük egyházunk vidéken lakó összes hiveit a következőkre:

1. *Maradjanak öntudatos, lelkes hivei egyházunknak ezutánra is.* Hűséggel egyházunk hitelveihez, szoros viszonyban egyházunk közösségével, meleg érdeklődéssel annak sorsa iránt, szíves adakozási készséggel annak céljai iránt: ápolják melegen a távolban is egyházszeretetüket. Gondolják meg, hogy hazai törvényeink szerint, mindenki köteles valamely egyházhoz tartozni; hogy a protestans egyház élete a hívők egyetemének szeretetétől feltételeztetik; hogy itt senki sem vonhatja ki magát jogosan a kötelezettségek alól; hogy minden fillér, melylyel járulnak az egyház költségeihez, oltári adomány, mely bizonyára kedves Isten előtt is; hogy ugyis a helyben lakó tagoknak kell viselniök az egyház fenntartásának, évenként 8500 frtot igénylő terheinek legnagyobb részét.

2. *Hozzák be vagy küldjék be évenként pontosan csekély összegre kiszabott illetékeiket* s ne tekintsék azt adónak, hanem szeretetadománynak. Tegyék pedig ezt azon megnyugtató tudattal, hogy itt minden forint a rendelt célra fordítatik, hogy az évről-évre kiadott évkönyv nyilvánosan nyugtázza az adományokat. A mult évben küldött illetékek is a megküldendett évkönyv 4-ik oldalán név és összeg szerint felvették, ott tehát megolvashatók. A mult évre tartozásban maradottak küldjék be azt is, a jelen évit is f. évi október 1-ig mindenestre.

3. *Vegyék figyelembe* az évkönyv 3-ik lapján vezetett *Isteni tiszteleti rendet* és a 4-ik lapon vezetett tudnivalókat, s ha máskor nem lehetne, legalább a főbb ünnepeken vegyenek ez egyház népének Istent tisztelő ünnepélyein személyes részt s járuljanak azokkal együtt az Ur szent vacsorájához.

4. Minden egyházas ügyben forduljanak bizalommal az alólírt lelkészhez s vegyék szabadon igénybe annak tanácsát és szolgálat-készségét.

5. Kereszteltessék meg gyermekeiket, hogyha viszonyaik nem engednék, miszerint alólírt lelkészük, behozván a gyermeket vagy kihíván a lelkészt magukhoz végezze azt, — a testvér ref. egyház lelkészei által. Utóbbi esetben azonban a mi anyakönyvünkbe irassák be azokat mindenesetre, s e végből alólírt lelkészükhöz küldjék be a kívánt adatokat.

6. Tizenkét éves gyermekeik konfirmáltatása ügyében szintén az alólírt lelkészhez forduljanak s annak utmutatása szerint történt előkészítés után hozzák be a konfirmáziói ünnepélyre, mely évenként május hó első vasárnapján szokott megtartatni.

7. Házasság kötését megelőzőleg szükségelt hirdetés végett szintén alólírt lelkésznél jelentkezzenek személyesen vagy levél útján. Az esketést pedig, hogy ha viszonyaik nem engednék, miszerint azt lelkészük vagy bejövén, vagy kihíván őt, végezhetné, — a testvér ref. egyház lelkészei által végeztessék, de csak akkor, hogy ha az elbocsátót alólírt lelkésztől megkapták.

8. Az eltemetést illetőleg szintén itt jelentkezzenek. Ez esetben is, hogy ha viszonyaik nem engednék azt, hogy lelkészük e végből kimenjen, temettessék el elhunytait a testvér ref. lelkészek által; anyakönyvezés végett azonban ez esetben is küldjék be az adatokat.

9. A Miskolcztól 2 mértföldnél nagyobb távolságra lakók tartoznak a kebelbeli ref. egyházi illetéknek felét fizetni, ennek fejében azonban megkivánhatják, hogy azon egyház őket jóteteményeiben és kedvezményeiben ép úgy, a mint azt saját hivei irányában gyakorolja, részesítse. Minden erre vonatkozó sérelmek avagy panaszok orvoslása tárgyában forduljanak teljes bizalommal hozzánk alólírottakhoz.

10. Általában pedig oda igyekezzenek, hogy a távol és szétszórva lakás daczára, legyen érintkezés a külhivék és az anyaegyház, a tagok és a lelkész között.

11. A mennyiben továbbá, a 10 évenként előforduló népösszeírást kivéve, máskor nem jöhetünk tudomására annak, hogy Borsodmegye miskolczi felső és alsó, egri felső és alsó járásaiban, továbbá Hevesmegye Eger városában és a tornai közép járásban levő községekben, evangélikus hitsorsos mikor telepedett le, vagy hová költözött át s ez által ki és hol válik egyházunk tagjává: bizalommal felkérjük a tagokat, miszerint az ilyeneket nekünk lakhely, név és állás jelzésével bejelenteni sziveskedjenek.

12. Az alakuló közgyűlés százados évfordulójának ünnepét Isten segedelmével és a hivek részvétele mellett f. é. ápril 2-án vasárnapon délelőtti 9¹/₂ órakor fogjuk a templomban megtartani, utána az egyháztanács tiszteletteljesen üdvözlendi a vendégeket és a vidéki hiveket, — déli 1 órakor közebed lesz a «Korona» vendéglő nagytermében, esti 7 órakor táncmulatsággal összekötött estély lesz a nagyteremben belépti díj mellett, a «jubilaris alap» javára. Felkérjük tehát mindazokat, a kik csak tehetik, hogy ezen ünnepélyen személyesen részt venni, a testvériség szövetségét még ezen részvétel által is szilárdabbá tenni, — egyházunkat pedig a százados évfordulót méltóan megünnepelni kívánó nagy munkájában támogatni sziveskedjenek. Lekötelezőleg bánnak el velünk, hogy ha ezen szeretetteljes meghívásunkra méltó választ adnak s azok, a kik eljövendenek, minket erről lehetőleg postafordultával, mindenesetre pedig jó előre értesítendének.

Erős elhatározásunk lévén végül, mihelyest csak nyerhetünk időt, a hiveknek személyesen meglátogatása lakhelyeiken: addig is, míg színről színre láthatjuk egymást, Isten szent lelke óvjon, támogasson, Isten kegyelme védjen, tartson meg titeket!

Köszöntenek mind az atyafiak titeket! A mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme legyen mindnyájan tiveletek!

Miskolczon, 1882. márczius 19-én tartott évi közgyűlésből.

Zelenka Pál,

lelkész.

Dr. Glós Károly,

főjegyző.

Radvány István,

felügyelő.

MEGHÍVÁS

A HELYBELI EVANGELIKUS EGYHÁZAT MEGALAPÍTÓ

ELSŐ ALAKULÓ KÖZGYÜLÉS

SZÁZADOS ÉVFORDULÓJÁNAK EMLÉKEZETES ALKALMÁBÓL

f. évi ápril 2-ikán vasárnapon megtartandó

Ü N N E P É L Y R E .

Tisztelt hitsorsosok!

Egyházunk levéltári adataiból és a gyűlések jegyzőkönyveiből az tűnven ki, hogy egyházunkat — az akkoron arnóti anyaegyházhoz tartozó leányegyház — önálló anyaegyházzá alakító első közgyűlést, hitbuzgó elődeink, áldott emlékű Radvánszky Ferencz kazai birtokos, később az egyház igaz jóltevőjének, 28 éven át főfelügyelőjének hívására és elnöklete alatt 1782. ápril 1-sején tartották meg és így annak százados évfordulója f. é. ápril 1-sején fog bekövetkezni, — jelentőségteljes nap gyanánt, melynek egyházszeretetből fakadt kegyeletes hálával megünneplése minden igaz ev. hívőnek elmulaszthatlan kötelessége —: f. é. márczius 19-ikén megtartott évi közgyűlésünk egyhangulag és lelkesedve elhatározta:

hogy ezen alapító közgyűlés emlékére rendkívüli közgyűlést fog tartani;

abban való részvételt: főtiszt. Czékus István superintendenst, nagym. Péchy Tamás, Ő felsége V. B. T. Tanácsosát, az országgyűlés elnökét mint kerületi felügyelőt, nt. Bartholomeidesz János főesperest, tk. Lichtenstein József esp. felügyelőt, nt. Materny János alesperest, ugyanint nagy Radvánszky méltó utódait, egyháztörténelmileg is kiváló ezen név birtokosait, névszerint báró Radvánszky Antal Ő felsége V. B. T. Tanácsosát, zólyomi főispánt és a magyarhoni ev. egyetemes egyház felügyelőjét, Radvánszky Károly, báró Radvánszky Géza, báró Radvánszky Béla, Radvánszky Ferencz, Radvánszky Andor és báró Radvánszky János nagybirtokosokat, valamint Borsodmegye és Miskolczvárosa hatóságát, a helybeli egyházakat és a város t. cz. közönségét tisztelettel felkéri;

abba az akkori társegyházakat, névszerint az arnóti, kazai, csanálosi és diósgyőri egyházakat, ugyanint a helyben és 60 községre terjedő nagy vidéken lakó összes hiveit atyafiságos tisztelettel meghívja;

abban az egyház kezdő életének minden emlékeit, amennyire azok a levéltárnak és a jegyzőkönyveknek adataiból feltűntethetők, feleleveníti;

abban határozni kíván az 1883. october 9-ikén elkövetkezendett százados évfordulónak méltóan megünneplése felett.

Az évi közgyűlés ezen nagy jelentőségű határozatának végrehajtására kiküldött bizottság az ünnepély sorozatát következőleg állapította meg:

1. Az alakuló közgyűlés százados évfordulójának emlékére f. é. ápril 2-ikán vasárnapon délelőtti 9 $\frac{1}{2}$ órakor, isteni tisztelettel összekötve és az ev. dalárdának közreműködésével fog ezen rendkívüli közgyűlés a résztvevő összes közönség jelenlétében a templomban megtartatni.

2. Ugyanakkor az istenitisztelet és közgyűlés végeztével fogja az egyháztanács a vendégeket és a vidéki hiveket az egyház nagy termében tisztelettel üdvözölni;

3. U. a. napon déli 1 órakor közebed lesz a „Korona“ vendéglő nagy termében.

4. U. a. napon esti 7 órakor táncmulatsággal összekötött estély lesz a „Korona“ vendéglő nagy termében, belépti díj mellett, a „jubiláris alap“ javára.

Ezeknek szükségelt közlése után felhívjuk az egyház összes t. cz. hiveit ezen ünnepélyen szíves részvételre. Ezen nemzedéknek jutottat nagy feladat az egyházépítés nagy munkáját befejezni; ezen nemzedéknek adatott az öröm, feleleveníteni a kegyesebb mult, az egyház kezdő életének tanúságos emlékeit; ezen nemzedékre vár a dicsőség, a százados évfordulónak méltóan megünneplése. Legyetek méltó utódai a dicső elődöknek, méltó örökösei a szent örökségnek! Akarjátok mint mi akarjuk, hogy az egyház összes közönsége vegyen ezen háláünnepen vallásos kegyelettel és hívó örömmel részt; akarjátok mint mi akarjuk, hogy az akkori idők minden emlékei elevenedjenek fel buzdításul, méltó bevezetéseül az egyház 1883. october 9-ikén megtartott százados ünnepélyének; — akarjátok, mint mi akarjuk, hogy ezen ünnepély váljék az egyház összes közönségére nézve, tehát azokra nézve is, kik a rendes közgyűlések tárgyalásain résztvenni nem hivatvák, emlékezetessé!

Jertek el tehát mindannyian! Hívjátok el mindazokat, kikhez ezen meghívás el nem jut, el nem juthat! Vegyetek az ősök sz. emlékének feltámasztásában hívóleg és boldog örömmel részt! Legyen ez nektek is szent ünnepetek! Tanúságot, vigaszt, reményt ad a mult! Uj kikelet szokott feltámadni a szentelt hamvakból! Ki a multak szent emlékeibe tud lemélyedni az magasodik hitében, az ősi erényekben! Miként az egyház élete első századának regghajnala egykor, akként annak esthajnala is most, lássa az ő fénycsillagát! Az emlék, az örökség a tietek is! Jertek és lássatok, — jertek és halljatok, — jertek és szenteljete méltó ünnepet! Isten hozzon, Isten áldjon meg titeket!

Miskolczon, 1882. marczius 21-dikén

a rendező bizottság nevében:

Zelenka Pál

lelkész.

Dr. Glós Károly,

főjegyző.

Radvány István,

felügyelő.

